

Susreti

Protekli tjedan obilježili su susreti. U Srijemu, u Šidu, susreli su se srijemski Hrvati s jedne i druge strane granice, susreli su se vjernici koji su napustili svoj zavičaj ratnih devedesetih s onima koji su ostali, susreli su se predstavnici Rimokatoličke i Srpske pravoslavne crkve, predstavnici hrvatskih institucija u Vojvodini i politički predstavnici. Susreli su se u povodu sretnog događaja za katolike u Srijemu – blagoslova nove župne kuće s građevinskim zemljištem, kojim se otvaraju mogućnosti za gradnju pastoralnog središta u ovoj župi. Đakovačko-osječki nadbiskup dr. Marin Srakić, koji je predvodio misu zahvalnicu u Šidu, potaknuo je sve vjernike da se još više založe oko obnove i rekonstrukcije župne crkve, posebice njezina tornja, koji je znak prisutnosti vjernika katolika u Šidu i istaknuo kako je iskrena vjera nužna za ekumenski suživot u Šidu.

Svetkovina Svetog Dimitrija, zaštitnika župe, grada, te Srijemske biskupije sabrala je vjernike ove župe na euharistijskom slavlju, a slavlje se zatim nastavilo i druženjem u Hrvatskom domu.

Šokačke Hrvate iz triju država – Hrvatske, Mađarske i Srbije – okupio je projekt »Šokci i baština«. Hrvatska manjinska samouprava mađarskog mjesta Santovo, na tromedi Mađarske, Hrvatske i Srbije, organizirala je susret prijateljskih naselja – Hrvatsku kulturnu večer. Priredba je održana u znaku obilježavanja dolaska šokačkih Hrvata na ove prostore, a u cilju njihovog boljeg povezivanja i očuvanja u budućnosti. Ovaj susret trebao bi učvrstiti uspostavljenu suradnju i omogućiti da se zajednički ulazi u nove projekte i na taj način uspješnije rješavaju problemi u hrvatskim manjinskim zajednicama.

I Bačka je bila mjesto susretanja, točnije Subotica, gdje su održani osmi po redu Dani Balinta Vujkova. Ova trodnevna manifestacija hrvatske knjige i riječi okupila je na stručnom skupu goste iz Hrvatske, Mađarske, Austrije i Srbije, koji su ove godine obradili temu književnog tiska u podunavskih Hrvata, a manifestacija pod nazivom »Narodna književnost u školi« okupila je, već po tradiciji, one najmlađe – učenike koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. I dani pred nama bit će obilježeni susretima. Slijede dva dana u godini kada se rimokatolici posebno sjećaju i u duhu susreću sa svojim pokojnicima, blagdan Svih svetih i Dušni dan.

J. D.

STRUČNU OBRADU I DIGITALIZACIJU.....14-16

INTERVJU

Petko Vojnić Purčar, književnik
PERO JE UVIJEK BILO MOJE NAJJAČE ORUŽJE.....12-13

DOPISNICI

U Hrvatskom domu u Somboru premijerno prikazana komedija »Oporuka«

POZITIVAN ISKORAK KAZALIŠNIH AMATERA.....23

U Zagrebu održan susret predstavnika osnovnih škola koje nose ime Matije Gupca

SURADNJA UČVRŠĆUJE ZAJEDNIŠTVO.....26

KULTURA

Zagrebački zbor »Lira« nastupio u Subotici i Somboru

BISER U MOZAIKU LIJEPOG SUŽIVOTA.....32

SPORT

ŽOK Spartak je započeo novu prvoligašku sezonu

ŽELJA NAM JE POTVRDITI REZULTAT IZ PROŠLE SEZONE47

SADRŽAJ

AKTUALNO

U Beogradu i Zagrebu istovremeno podignute optužnice za ubojstvo Ive Pukanića

SURADNJA U BORBI PROTIV ORGANIZIRANOG KRIMINALA...8

Ivo Goldstein, povjesničar i sveučilišni profesor

KATASTROFALNI BRAK POLITIKE I POVIJESTI.....9

TEMA

Misno slavlje u Šidu

BLAGOSLOV ZA NOVOKUPLJENU KUĆU.....10-11

Završeni 8. »Dani Balinta Vujkova«
KNJIŽEVNI TISAK ZAHTIJEVA

Kremlj jača politički i ekonomski utjecaj na Balkanu

Jasno je da Rusija traži prijatelje, traži zemlje koje će unutar EU, ako bude potrebno, braniti ruske interese. S ruske točke gledišta, Srbija u budućnosti može biti jedan od takvih prijatelja unutar EU, smatraju pojedini analitičari

»Nakon posjeta predsjednika Rusije *Dmitrija Medvedeva*, Srbija je jača politički, ekonomski i regionalno.« Ova izjava ministra vanjskih poslova Srbije *Vuka Jeremića* u emisiji TV B92 »Utišak nedelje« samo je jedan od službenih dojmova nakon nedavnog jednodnevnog boravka šefa Kremlja u srbijanskoj prijestolnici. Jeremić je istodobno objasnio kako »sve zemlje zapadnog Balkana imaju europsku budućnost i bit će članice Europske Unije«, ali da »samo Srbija među njima ima punu i bezrezervnu potporu Rusije«.

»To nas čini jačim«, istaknuo je Jeremić naglašavajući, kako središnji i strateški prioritet Beograda i dalje ostaje »članstvo u EU, što se nije promijenilo ni nakon posjeta Medvedeva«. Ocijenivši kako je Europska komisija nedavno objavila »najpovoljnije izvješće o Srbiji do sada«, Jeremić veli da »Srbija, idući prema EU, može biti najbolji prijatelj Rusije koja podupire europske integracije Srbije«.

EKONOMSKO-ENERGETSKA KOMPONENTA

No, posjet predsjednika Ruske Federacije ne može se svesti samo na puke političke dojmove i tumačenja jer je, bar što se srbijanskog gospodarstva tiče, imao i drugu, veoma bitnu ekonomsko-energetsku komponentu. Naime, uz seriju potpisanih bilateralnih sporazuma Rusija je Srbiji obećala kredit od milijardu dolara – 200 milijuna za proračun, ostatak za kapitalne infrastrukturne projekte. Uvjeta tog kredita dogovoriti će ministarstva financija Srbije i Rusije, a oni će, kako je Medvedev navodno obećao Tadiću, »biti povoljniji od uvjeta Međunarodnog monetarnog fonda«.

Vanjski promatrači su, međutim, konstatali i da je boravak šefa Ruske Federacije zapravo nagovještaj budućeg energetskog pozicioniranja Rusije na zapadnom Balkanu. Jer, imajući u vidu sporazum po kojem je udio ruskog Gazproma u poduzećima za gradnju gasovoda

Južni tok i skladišta u Banatskom Dvoru 51, a Srbijagasa 49 posto, Srbija se kandidira kao značajno energetsko središte regije, ali istovremeno i centar iz kojeg će Rusija dalje širiti svoj ekonomski i energetski utjecaj. Tako predsjednik

bit će da skladištimo 5 do 7 milijardi kubičnih metara, što od Srbije apsolutno pravi regionalnog, a vjerojatno i europskog igrača«, smatra Bajatović, uvjeren da bi kompanija Srbijagas tako praktički mogla skladištiti rezerve plina i za

Foruma za međunarodne odnose *Milan Simurdić*, inače nekadašnji veleposlanik Srbije u Hrvatskoj, upozorava kako »energetski aranžman – mada bez sumnje donosi korist Srbiji – može biti problematičan, utoliko što je ruska strana većinski vlasnik i plinovoda i podzemnog skladišta Banatski Dvor«. Nasuprot Simurdiću, glavni direktor Srbijagasa *Dušan Bajatović* smatra kako bi godišnji prihod Srbije od takse za tranzit plina Južnim tokom mogao dostići pola milijarde eura. Bajatović procjenjuje i da će očekivani kapacitet plinovoda Južni tok kroz Srbiju biti između 36 i 41 milijarde kubičnih metara godišnje, što će omogućiti prihod tri do četiri puta veći od prvobitno predviđene tranzitne takse. Bajatović procjenjuje i da će kapacitet plinovoda biti povećan zbog većeg broja mogućih kupaca, jer su, kako tvrdi, »za Južni tok zainteresirane Francuska, Hrvatska, Austrija i Rumunjska«. »Plinovod Južni tok se gradi, razmotrili smo mogućnost skladištenja i izgradnje dodatnih skladišta na strateškoj razini. Uz Južni tok naša mogućnost

potrebe susjednih država – od BiH i Hrvatske do Crne Gore, Makedonije, Bugarske i Rumunjske.

JUŽNI I SJEVERNI TOK

Zanimljivo je kako se, samo dva dana nakon boravka Medvedeva u Beogradu, u povodu Južnog toka oglasio i ruski premijer *Vladimir Putin*, po mnogim ocjenama i dalje alfa i omega ruske unutarnje i vanjske politike. Putin je, naime, ugostio talijanskog kolegu *Silvija Berlusconi*ja. »Izgradnja plinovoda Južni tok ima sve šanse biti realizirana prije projekta Sjeverni tok na Baltiku«, izjavio je Putin koji je s premijerom Italije detaljno razmotrio »ekonomsku i investicijsku suradnja dviju zemalja«, posebice »napredak međusobnog energetskog dijaloga«. Dvojica su premijera posredstvom video-mosta u svoj razgovor uključili i premijera Turske *Recepa Tayyipa Erdoğan*a, a trojna energetska priča ocijenjena je kao »konstruktivna i veoma efikasana«. Rusija, zapravo zahvaljujući prirodnim resursima, poglavito količinama zemnog plina, sebi

može dopustiti luksuz da se nonšaltno ponaša, svjesna kako veliki dio Europe itekako ovisi o isporukama ruskog plina. Srbija zbog svojeg geostrateškog položaja u budućoj mreži plinovoda itekako vidi svoje mjesto.

Istovremeno, srbijansko gospodarstvo posjetom Medvedeva svakako može biti ohrabreno kroz još jednu od strana reafirmirane srpsko-ruske ekonomske priče. Naime, Srbija je novim »ekonomskim paketom« stekla šanse znatno povećati svoj izvoz u Rusiju. Predviđet je, dakako, odbaciti desetljećima stare postsamoupravne predrasude da se ruskom tržištu može prodati sve, bez obzira na kvalitetu. »Tržište Moskve teško osvajaju i najveće svjetske kompanije, jer je konkurencija ogromna. Ipak, od svake tone voća koja je ove godine ubrana u Srbiji, skoro polovica je prodana na tržištu Rusije. Svježe, ali i zamrznuto voće glavni su aduti Srbije za osvajanje tog velikog tržišta«, tvrde u Agenciji za strana ulaganja i promociju izvoza.

Izuzmu li se više-manje subjektivni dojmovi dužnosnika u Srbiji o posjetu Medvedeva, vrijedilo bi – po staroj latinskoj audiatori od altera pars – čuti i drugu stranu. Naime, direktor ureda američke Carnegieve fundacije za mir u Moskvi *Dmitrij Trenjin* ocijenio je kako Rusija ovim posjetom »želi postići nekoliko ekonomskih, ali i političkih ciljeva«.

»Osim promocije plinovoda Južni tok, koji će ići preko Srbije, Rusija također pokušava konsolidirati svoje ekonomsko prisustvo u Srbiji i s druge strane pokazati kako se u političkom smislu nije povukla iz Europe«, ocjenjuje Trenjin. »Rusija sebe doživljava kao veliku silu, koja igra važnu ulogu u Europi. Srbija je zemlja koja bi u budućnosti trebala postati članicom EU. Jasno je da Rusija traži prijatelje, traži zemlje koje će unutar Unije, ako bude potrebno, braniti ruske interese. S ruske točke gledišta, Srbija u budućnosti može biti jedan od takvih prijatelja unutar EU«, smatra Trenjin.

Bojana Oprijan Ilić

HRVATSKOJ VRAĆENA JOŠ JEDNA UMJETNINA UKRADENA TIJEKOM RATA 90-IH

»Sveta obitelj« ponovno u franjevačkom samostanu

Slika *Celestina Medovića* »Sveta obitelj« vraćena je Hrvatskoj u srijedu, 28. listopada, u Somboru, u nazočnosti Mješovitog srpsko-hrvatskog povjerenstva za povrat kulturnih dobara, te predstavnika Veleposlanstva i Generalnog konzulata Republike Hrvatske. Slika je otuđena 1992. godine iz franjevačkog samostana u Slanom u Hrvatskoj, a predstavlja rad istaknutog likovnog umjetnika prve generacije slikara hrvatske moderne. Predana je *Branki Šulc*, predsjednici Povjerenstva za povrat kulturnih dobara Republike Hrvatske i ravnateljici uprave u hrvatskom Ministarstvu kulture :

»Slika je bila na ilegalnom tržištu prvo u Crnoj Gori, a potom u Vojvodini. Pronađena je u privatnom vlasništvu u Bezdanu, a posljednjih više od godinu dana bila je na čuvanju u kriminalističkom odjelu policije u Somboru. Slika je u dobrom stanju i mi je danas vraćamo u Hrvatsku gdje će je restaurirati Hrvatski restauratorski zavod u Zagrebu. Tamo će biti očišćena i u jednom manjem dijelu restaurirana, a potom vraćena na izvornu lokaciju. Ovo je danas bio i sastanak Međudržavnog povjerenstva za povrat kulturnih dobara koji

djeluje između Srbije i Hrvatske i na kojemu dogovaramo povrat preostalog dijela umjetnina.«

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* ističe kako ovo nije povrat prvog umjetničkog djela, te da se stalno

zadatak je utvrđivanje dinamike i prioriteta vraćanja kulturnih dobara Hrvatskoj i utvrđivanje sigurnosnih uvjeta za njihov smještaj.

Do sada je u Hrvatsku vraćen tzv. Vukovarski materijal iz Galerije Bauer, Galerije umjet-

ikone iz kapele obitelji Paunović iz Vukovara.

Prema pisanju Blica, slika »Sveta obitelj« ukradena je u provali franjevačkog samostana svetog Jeronima, a riječ je o ulju na platnu iz 1879. godine veličine 2 puta 1,45 metara.

Iz samostana je tada ukradeno nekoliko slika, nakon čega je hrvatska Vlada u suradnji s crnogorskim Ministarstvom kulture objavila popis svih ukradenih dobara u Dubrovačko-neretvanskom području. U Crnoj Gori poslije toga nađene su dvije slike i one su vraćene Hrvatskoj. Srpska policija je sliku »Sveta obitelj« pronašla u privatnom vlasništvu jednog galeista, koji je umjetninu spremio za prodaju. O zapljeni slike ukradene u Slanom odmah je obaviještena hrvatska policija, koja je potvrdila da se radi o djelu koje je pod zaštitom njihove države i predstavlja tamošnje kulturno dobro.

Vraćena umjetnina s pripadajućom dokumentacijom, koju su pripremili Pokrajinski zavod za zaštitu spomenika kulture Novi Sad i Ministarstvo kulture Republike Srbije, u srijedu je prevezena u Zagreb.

S. M. i Z. G.

pronalaze otuđene umjetnine. Ona ističe kako je Celestinova »Sveta obitelj« prilično vrijedna slika, te da je svaki povrat vrijedan spomena.

Mješovito povjerenstvo osnovano je ugovorom iz 2002. godine između vlada Savezne Republike Jugoslavije i Hrvatske, a njegov

nina i Samostana u Vukovaru, skulpture u drvetu Ernestinovo, Biblioteka franjevačkog samostana, dio ikona s ikonostasa Srpske pravoslavne crkve u Boboti, ikone i duborezi s ikonostasa kapele sv. arhidakona Stefana u Patrijaršijskom dvoru u Dalju i

TREBA LI SRBIJA PRISTUPITI MEĐUNARODNOJ VOJNOJ ALIJANSI ILI OSTATI PO STRANI

Skuplja neutralnost od ulaska u NATO

NATO je savez 28 država i napad na jednu članicu predstavlja napad na sve

»NATO sve više postaje organizacija kolektivne sigurnosti, a ne kolektivne obrane. Ona nije samo jamstvo zbog vanjskih prijetnji, već i jamstvo unutarnje sigurnosti. Danas je dio međunarodne zajednice i vodi vojne operacije protiv terorizma, piratstva i rasturanja oružja za masovno uništenje«, poručio je *Michael Duray*, pomoćnik glavnog tajnika NATO-a zadužen za zemlje izvan alijanse, na konferenciji pod nazivom »Srbija s jakim saveznicima ili neutralna«, upriličenoj prošlog tjedna u Gradskoj kući u Zrenjaninu.

Ovaj skup organizirali su Međunarodni institut za bezbednost iz Beograda i Odjel za javnu diplomaciju NATO alijanse, a Duray se okupljenim predstavnicima diplomatskog zbora, vojnim izaslanicima, ekspertima iz područja sigurnosti i političarima obratio izravno iz

Bruxellesa, posredstvom video linka.

Duray je primijetio kako se NATO kao institucija razvija vrlo brzo, uz napomenu da je to otvorena organizacija i da svaka zemlja mora sama odlučiti kakav tip sigurnosnog aranžmana želi imati s njom. Kako je naveo, ova vojna alijansa ne regrutira nove članove, ali može biti u partnerskim odnosima sa svakom zemljom. Podsjetio je da Švedska, Austrija i Finska, kao članice EU, nisu u NATO-u.

»Vi ćete sami odlučiti što želite s vašom sigurnošću«, poručio je Duray građanima Srbije.

Šefica političkog odjela u Veleposlanstvu SAD-a u Beogradu *Deborah Mennuti* istaknula je kako neki zastupaju tezu da Srbija ne može sebi priuštiti međunarodnu suradnju u području obrane i da je neutralnost jedina opcija u teškim ekonomskim okolnostima.

Međutim, dodala je ona, važno je shvatiti kako neutralnost podrazumijeva značajnije troškove. Znači da država mora sama odgovarati na sve sigurnosne izazove, pa i prirodne katastrofe.

»SAD, kao i druge članice alijanse, razumiju da je pitanje članstva u NATO-u puno teže za građane Srbije, nego za građane bilo koje druge zemlje u Europi. Mi znamo i kako samo postavljanje tog pitanja budi snažne negativne emocije koje su za mnoge i danas podjednako jake kao i za vrijeme NATO intervencije 1999. godine. To je razumljivo. Ali, za interese vaše zemlje ne bi bilo dobro da to spriječi pažljivu analizu koristi koju bi Srbija imala kao članica NATO-a, ili izvan njega«, naglasila je Mennuti, podsjećajući kako je NATO savez 28 država i da napad na jednu članicu predstavlja napad na sve.

Prema riječima ravnatelja Međunarodnog instituta za sigurnost Orhana Dragaša, političke stranke svoje poteze vuku poslije analiza stavova građana.

»Neki govore kako u ovom trenutku učlanjenje u NATO nije tema. To je kao da kažu kako sigurnost Srbije i njenih građana u ovom trenutku nije tema. Ako se političari plaše da će izgubiti koji postotak glasova zato što će preuzeti odgovornost, govoriti istinu i objasniti narodu što bi stvarno Srbija dobila ulaskom u NATO, mi ćemo ih osloboditi tog straha, jer mi smo to već ozbiljno počeli raditi. Na kraju, pijetao *Ive Andrića* je nastradao jer je prerano kukuriknuo, a u ovom slučaju se bojimo da će Srbija, ako ovako nastavi, prekasno shvatiti da je ostala sama«, zaključio je Dragaš.

Ž. Balaban

PITANJE KOJE JE STJEPAN MESIĆ U KUMROVCU POSTAVIO SRBIJI I DRUGIM DRŽAVAMA U REGIJI

Korak u prošlost ili pogled u budućnost

Žele li vaši građani (na primjeru mene i mojih istomišljenika) krenuti u prošlost totalitarnih režima, veličanje njihovih vrijednosti i vođa, ili se okrenuti budućnosti, u izgradnju, istina mukotrpu i s puno poteškoća, demokratskih sustava u kojima će svi pojedinci i narodi uz sve različitosti biti jednako vrijedni i jednako važni?

Nedavni posjet hrvatskog predsjednika *Stjepana Mesića* Kumrovcu tijekom kojega je posjetio rodnu kuću *Josipa Broza Tita* u kumrovečkom etnose-lu, tamošnju bivšu Partijsku školu, Spomen-dom boraca, Titovu rezidenciju i sportski kompleks sagrađen za vrijeme Univerzijade, zasigurno prelazi »hrvatske okvire«. Iako se on dogodio u Hrvatskoj, a i nije bilo riječi ili spomena o bivšoj jugoslavenskoj državi, on se, koliko god to na prvi pogled čudnovato bilo, itekako tiče svih država nastalih na prostoru nekadašnje države, pa tako i sadašnje Republike Srbije i svih njezinih građana.

Naime, riječ je ne samo, u svim novonastalim državama, o još uvijek respektabilnome broju poklonika lika i djela »najvećeg sina svih jugoslavenskih naroda i narodnosti«, kako se to uvriježeno nekada nazivao Josip Broz Tito (što je demokratsko pravo svakoga pojedinca koje treba poštovati), nego i, prvotno, o odnosu prema državnom sustavu kojega je on ustrojio i kojim je suvereno vladao i upravljao. A on nadilazi vremenske i prostorne okvire, jer je riječ o odnosu prema univerzalnim kategorijama kao što su: demokracija ili totalitarizam, unapređivanje ili gaženje osnovnih ljudskih prava, jednostranačje ili politički pluralizam, i slično, pa se tiče i Hrvatske, i Srbije, i Slovenije, i BiH i drugih država nastalih na prostoru nekadašnje SFRJ. Konkretno, između ostalih, može se postaviti pitanje:

Koja je Mesićeva poruka Srbiji (kao i ostalim državama regije) i njezinim građanima iz Kumrovcu?

TITO – »JEDINSTVENA POVIJESNA LIČNOST«?

Poruka bi se mogla sažeti u Mesićevoj procjeni o povijesnoj ulozi Josipa Broza, po kojoj je riječ o pozitivnoj osobi jer je, po njegovim riječima, Tito »jedinstvena povijesna ličnost« koju prepoznaju narodi »od Aljaske do Australije, isto kao i u Aziji i Africi«. Mesićeva se (re)valorizacija nekadašnjeg jugoslavenskog predsjednika uklapa u njegovo očito užurbano (re) afirmiranje nekadašnje komunističke ideologije prije silaska s predsjedničkog stolca na Pantovčaku. On je tu svoju namjeru u posljednje vrijeme neskriveno posvjedočio u više navrata: od nedavnog iskazivanja počasti latinskoameričkom revolucionaru *Che Guevari* tijekom njegova posjeta Kubi, do dodjele najviših državnih odličja nekadašnjoj vladajućoj komunističkoj garnituri u Hrvatskoj: *Ivi Latinu*, *Antunu Miloviću*, *Celestinu Sardeliću*, *Dušanu Bilandžiću*, *Branku Caratanu*, *Dragutinu Dimitroviću* i *Anđelku Runjiću*.

I malo površnijim analitičarima političkih zbivanja potpuno je jasno da se sva, nekadašnja i sadašnja, komunistička društva u svijetu: od Kube, preko Rumunjske, Sjeverne Koreje, Demokratske Republike Njemačke, Mađarske, Kine, Čehoslovačke, Kambodže,

do SSSR-a i drugih, ni po čemu ne mogu svrstati u demokratska, jer su po svim suvremenim mjerilima u biti totalitarna. To je, uostalom, vrlo jasno rečeno i u Rezoluciji br. 1481. Skupštine europskog parlamenta od 25. siječnja 2006. U njoj se u točki 2. podsjeća da su komunistički režimi »bez iznimke, označeni masovnim povredama ljudskih prava«, što je uključivalo »pojedinačna i kolektivna ubojstva i smaknuća, smrti u koncentracijskim logorima, izgladnjivanja, deportacije, mučenja, prisilni rad i druge oblike masovnog fizičkog terora; progone na etničkoj i vjerskoj bazi, povredu slobode savjesti, misli i izražavanja, slobode tiska i također nedostatak političkog pluralizma«.

HLADNOKRVNI ODGOVOR ANDRI MOGUŠI

Činjenica je da se danas o svojedobnoj vladavini Josipa Broza Tita pristupa višeslojno, s puno više kritičkih tonova i nastojanja da se ona objektivno prikaže, pri čemu na vidjelo izlaze dosada nepoznati i novi detalji, koji nimalo ne idu u prilog uzrečici da je »časno bilo živjeti s Titom«. Među brojnim činjenicama, tek kao ilustraci-

ju, vrijedi spomenuti barem jednu. Istaknutome komunističkom revolucionaru *Andri Mogušu*, prigodom stote obljetnice Njegoševe smrti 1951. godine (dakle, šest godina nakon završetka Drugog svjetskog rata), jugoslavenski je predsjednik Tito, na pritužbu da se priča kako se loše postupa u zatvorima s uhićenima, hladnokrvno odgovorio: »Slušaj, duže Mogušu, trebaš znati da uz suha drva gore i sirova. Zato je bolje i stotinu nevinih osuditi nego jednog krivog držati na slobodi!« (*Veselin Lazarević*: »Tito ne smije izvesti Arsu ni pred sud«, »Dani«, Podgorica, 17. lipnja 2003.). U toj je rečenici sadržana ne samo Titova logika, nego i logika svih komunističkih vlastodržaca. Stoga je Mesićevo pitanje Srbije iz Kumrovcu, ali i svim državama regije, vrlo aktualno: »Žele li vaši građani (na primjeru mene i mojih istomišljenika) krenuti u prošlost totalitarnih režima, veličanje njihovih vrijednosti i vođa, ili se okrenuti budućnosti, u izgradnju, istina mukotrpu i s puno poteškoća, demokratskih sustava u kojima će svi pojedinci i narodi uz sve različitosti biti jednako vrijedni i jednako važni?«

Tomislav Vuković

U BEOGRADU I ZAGREBU ISTOVREMENO PODIGNUTE OPTUŽNICE ZA UBOJSTVO IVE PUKANIĆA

Suradnja u borbi protiv organiziranog kriminala

Zahvaljujući intenzivnoj suradnji srbijanskih i hrvatskih policijskih i pravosudnih tijela, početkom tjedna istovremeno su podignute optužnice protiv okrivljenika za ubojstvo vlasnika lista »Nacional« *Ive Pukanića* i njegovog suradnika *Nike Franića*.

Specijalno tužiteljstvo za organizirani kriminal u Beogradu optužilo je *Sretenu Jocića* zvanog Joca Amsterdam, zbog likvidacije Pukanića i Franića, 23. listopada 2008. u Zagrebu. Za ovo (ne)djelo optuženi su, također, i *Željko Milovanović* i *Milenko Kuzmanović*, a sva trojica se terete za zločinačko udruživanje i teško ubojstvo. Prema navodima optužnice, ovi su okrivljenici ubili Pukanića za novčanu nagradu od najmanje 1,5 milijuna eura.

Ova međunarodno organizirana kriminalna grupa imala je ukupno osam članova. Optužnicom Specijalnog tužiteljstva obuhvaćena su

trojica, dok je protiv ostalih članova organizirane kriminalne grupe - *Roberta Matanića*, *Luke Matanića*, *Amira Mafalanija*, *Bojana Gudurića* i *Slobodana Đurovića*, istog dana kad i njihove beogradske kolege, u Zagrebu optužnicu podnio Ured za suzbijanje organiziranog kriminala i korupcije.

»Želim naglasiti kako je pokretanje i dosadašnje vođenje ovog kaznenog postupka obilježila suradnja policijskih i pravosudnih tijela Srbije i Hrvatske. Zapravo, optužnice koje su podignute izravni su rezultat istovremeno vođenih istraga u dvjema zemljama«, naveo je tužitelj *Radosavljević*. »Istovremenim podizanjem optužnica u Srbiji i Hrvatskoj želimo pokazati, uz maksimalnu koordinaciju, i odlučnost tužiteljstva dviju zemalja u proesuiranju najtežih kaznenih djela organiziranog kriminala.«

B. Oprijan Ilić

IVO GOLDSTEIN, POVJESNIČAR I SVEUČILIŠNI PROFESOR

Katastrofalni brak politike i povijesti

Ovaj prostor je propustio mnoge vlakove koji su ga vodili u bolji život i zadnji upravo prolazi.

Činjenica je da su mnoge zemlje koje su bile stoljećima iza nas, sada u Europskoj Uniji, dio su jedne bogate zajednice, a mi smo tu gdje jesmo – Hrvatska doduše pred vratima EU, a Srbija čak ni blizu toga

Prošloga je petka u Subotici gostovao povjesničar i redoviti profesor Filozofskog fakulteta u Zagrebu dr. sc. Ivo Goldstein. On je ovom prilikom održao predavanje na temu »Iskustva dviju Jugoslavija – narodi i manjine u povijesnoj perspektivi«. Organizator je bio Zavod za kulturu vojvodanskih Hrvata.

Bili ste sudionik prvih susreta povjesničara iz Srbije i Hrvatske nakon rata u 90-im godinama. Takvi susreti se održavaju i danas. U kolikoj mjeri povjesničari mogu riješiti pojedina otvorena pitanja, poput onoga o broju žrtava rata?

Tijekom 90-ih nikakvih institucionaliziranih kontakata nije bilo. S beogradskim kolegama sam se sastajao ne u Zagrebu ili Beogradu, kao što bi bilo logično, već u Kölnu, Strassbourgu... Naposljetku smo od 1998. počeli organizirati srpsko-hrvatski dijalog istoričara/povjesničara, isprva u Pečuhu, a potom naizmjenice u Hrvatskoj i Srbiji odnosno, tada i u Crnoj Gori. Nama su ti kontakti neophodni, kako bismo izmijenili poglede na zajedničke teme. Primjerice, kralj Aleksandar je isto toliko hrvatska tema, koliko i srpska. Isto tako i Josip Broz Tito.

Takvi susreti mogu pomoći da čujemo stavove i mišljenja drugih. Nije nužno da tijekom diskusija dođemo do jedinstvenog mišljenja, nije to smisao historiografskih rasprava. One se vode kako bi istraživači upoznali drugačija znanja i stavove drugih, kako bi nešto naučili, a na taj način i eventualno izmijenili svoje ranije poglede. No, da se razumijemo – ja govorim o profesionalcima koji nisu opterećeni politikom. Ukoliko u takvim raspravama sudjeluju oni koji su prvenstveno prionositelji određene ideologije ili politike, onda je za znanost stvar praktički izgubljena. **Koje mehanizme bi, po vašem mišljenju, trebale koristiti vladajuće elite u Srbiji i Hrvatskoj, kako bi u perspektivi došlo do izgradnje jačeg povjerenja između Srba i Hrvata, a napose i boljeg odnosa većinskih naroda spram manjinskih zajednica ovih naroda u njihovim domicilnim državama?**

Ima puno načina da se ostvari veći stupanj povjerenja, koegzistencije

i suživota. U svakom slučaju, rješenja se ne mogu nametati, ona moraju dolaziti iz života. Jednim dijelom je bratstvo i jedinstvo 1945. bilo nametano i zato je jedan takav nametnuti koncept proizveo kontraefekt. U užem smislu, govoreći iz čisto historiografskog rakursa, javnosti ne bi smjele biti podložne manipulacijama, ili barem, ako ništa drugo, politički faktori se ne bi smjeli miješati u područje interpretacije. Činjenica jest da su i Hrvatska i Srbija, pa i Vojvodina, tijekom 20. stoljeća bile u okviru pet država, odnosno pet režima od kojih nijedan nije bio demokratski i liberalan, već totalitaran ili autoritaran. Stoga nijedan od njih historijsku znanost i povijest nije doživljavao kao kulturnu vrijednost i polje znanstvenih promišljanja, već kao polje političke manipulacije. To je baština koje se sporo rješavamo.

Dakle, brak između politike i povijesti na ovim našim prostorima traje već dugo, i pokazao se kao katastrofalan. Što prije se njegova rastava dogodi, bit će bolje i za povijest i za politiku. Jer, politika onda postaje lišena različitih povijesnih mitova i slobodnije se raspravlja o nekim problemima, a povijest i historija ostaju bez tog pritiska, koji onemogućava da se dođe do pravih odgovora, onih od kojih bi historičar vođen svojim profesionalnim znanjima i po savjesti došao.

Smatrate li da su vladajuće elite u dvjema državama spremne na »raščišćavanje« prošlosti?

I jesu i nisu. Kada govorimo u situaciji kakva je danas, ona je bolja od situacije od prije deset godina, ili od one 1994. ili 1991. godine. Napravljen je pomak, ali da je dobro, to zasigurno nije. Iz optimističke perspektive rekao bih kako se vidi svjetlo na kraju tunela. No, neki pesimisti bi rekao – možda ne vidiš svjetlo, nego vlak koji ti u tunelu dolazi u susret. Mislim da nema nikakvog vlaka koji bi došao, iako je svaki povijesni revizionizam vrlo opasan i zapravo destruktivan: kada to kažem onda mislim na svaku relativizaciju zločinačkog karaktera ustaštva odnosno četništva kao ideologije i provedbene prakse. Dakle, iako zbog jačanja takvih ideja i pokreta u Hrvatskoj i Srbiji ne može doći do novoga rata, opasnost s kojom se ova regija suočava jest jedno dugotraj-

no umiranje, odnosno dugotrajna politička, društvena i ekonomska letargija, koja je već sada itekako prisutna. Ovaj prostor je propustio mnoge vlakove koji su ga vodili u bolji život i zadnji upravo prolazi. Činjenica je da su mnoge zemlje koje su bile stoljećima iza nas, sada u Europskoj Uniji, dio su jedne bogate zajednice, a mi smo tu gdje jesmo – Hrvatska doduše pred vratima EU, a Srbija čak ni blizu toga. **U svojem ste se predavanju dotaknuli i pitanja manjina. Je**

dobar, zapravo na dulje je vrijeme bio neodrživ. Taj socijalizam, kao društveno-ekonomski sustav, raspao se sam od sebe. Raspao se jer više nije funkcionirao. Nakon toga se trebalo napraviti nešto novo, ući u tranziciju. Naravno, mi smo dobili jednu tajkunsku privatizaciju, došao je rat koji je dodatno otežao, odnosno zamaglio procese tranzicije. Dakle, suočili smo se s čitavim nizom okolnosti koje nas navode na zaključak kako je novo vrijeme daleko lošije od onoga što

Za prava se moramo izboriti. Ivo Goldstein

li nekadašnja zajednička država Jugoslavija bila bolji okvir za život nacionalnih manjina, ili im sadašnje novonastale države pružaju više u domeni ostvarivanja manjinskih prava?

Teško je odgovoriti na to pitanje. Naime, sustavi su bili drukčije posloženi. U ono doba ako nije bilo cenzure ili represije koja vas je onemogućavala, onda je svakako postojala svojevrsna autocenzura da se slobodno izrazite. To jednostavno nije bilo dobro i sada vidimo da je to vodilo upravo izbijanju radikalnih nacionalizama, odnosno šovinizama.

S druge strane, sada imamo liberalnu demokraciju, u kojoj se opet morate braniti od govora mržnje i svih drugih pojava koje bi vodile do snažnijih međunarodnih nesuglasica i narušavanja ravnoteže koja, makoliko bila krhka, ipak postoji.

Dakle, uspoređujem dva potpuno različita sustava. Onaj socijalistički koliko nam se god činio

smo imali u socijalizmu. Dodatan element koji pridonosi nerazumijevanju nedavnih procesa jest činjenica da se u raspadu socijalizma raspala i Jugoslavija, i to u krvavim ratovima. Ako se izuzme očiglednost – da je agresivna Miloševićeva politika zadala Jugoslaviji smrtni udarac – dublji razlozi zbog kojih se Jugoslavija raspala mnogo su slojevitiji i teži za razumijevanje. Ona predstavlja izazov za mnoge istraživače, ali je istovremeno to i tema koja bi zaslužila posve novi razgovor.

No, da se vratim na vaše pitanje: mislim da je liberalna demokracija, naravno ako se istinski provodi, mnogo bolji okvir za poštivanje prava manjina negoli nekadašnji socijalizam. No, liberalna nam demokracija ne donosi previše toga na pladnju – jedna od stvari kojoj nas uči i koju nam omogućava jest da se za neka od prava moramo sami izboriti.

Davor Bašić Palković

MISNO SLAVLJE U ŠIDU

Blagoslov za kupljenu kuću

Sveta misa zahvalnica Bogu za plodove zemlje, ali i zahvalnosti Bogu na lijepom daru, jer nadbiskup je Marin nakon misnoga slavlja blagoslovio novu crkvenu kuću i zemljište na kojemu bi trebao niknuti novi pastoralni centar

Metropolit i nadbiskup dakovačko-osječki mons. Marin Srakić predvodio je koncelebriranu svetu misu u Šidu u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusovog, u nedjelju 25. listopada, u društvu biskupa srijemskog mons. Đure Gašparovića, grkokatoličkog paroha Mihaela Režaka i domaćeg župnika vlč. Nikice Bošnjakovića, župnika šidskog i upravitelja župa u Gibarcu, Moroviću i Kukujevcima, te filijalnih župa u Batrovcima, Berkasovu, Jame-ni i Vašici. Misi je nazočio veliki broj vjernika iz nabrojanih župa i veliki broj gostiju – od predstavnika Skupštine Republike Srbije, Ministarstva vjera, Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Zavoda za zaštitu spomenika kulture, Hrvatskog nacionalnog vijeća, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Vukovarsko-srijemske županije, Srijemskog okruga do Općine Šid i susjednih općina Tovarnik, Lovas i Nijemci i načelnika mjesnih zajednica iz Šida i okolnih mjesta.

Bila je to predivna euharistija, sveta misa zahvalnica Bogu za plodove zemlje, ali i zahvalnosti Bogu na lijepom daru, jer nadbiskup je

Marin nakon misnoga slavlja blagoslovio novu crkvenu kuću, otkupljenu nedavno od šidske obitelji koja se iselila u Kanadu, i zemljište na kojemu bi trebao niknuti novi pastoralni centar. Uistinu, veliki povod za zahvalu Bogu i ljudima, za sve što su učinili da i Šid dobije sakralne objekte poput drugih gradova u Srijemu, ali i zahvalu na obnovi župnih crkava u Moroviću, Gibarcu i uskoro u Kukujevcima.

SABRANI U CRKVI

Na početku misnoga slavlja domaći je župnik vlč. Nikica Bošnjaković pozdravio sve uvažene goste, najprije metropolita, nadbiskupa i predsjednika Hrvatske biskupske konferencije dr. Marina Srakića, srijemskoga biskupa mons. Đuru Gašparovića i sve predstavnike institucija Republike Srbije i Republike Hrvatske, sve vjernike iz župa u kojima je upravitelj, te vjernike iz župa Gibarac, Morović i Šid, one koji su došli iz Republike Hrvatske, sve nazočne svećenike i braću svećenike Pravoslavne crkve, te brojne predstavnike sredstava javnoga priopćavanja. Bili su tu novinari RT Vojvodine,

Uz mnoštvo vjernika blagoslovljena je nova crkvena kuća u Šidu

Vinkovačke i Srijemske televizije, Hrvatske riječi, Radio Šida i Radio Marije, koja je izravno prenosila misno slavlje u Šidu.

»Kada je prošle godine uspostavljena nova, dakovačko-osječka crkvena pokrajina, svi smo bili zahvalni Bogu i ponavljali smo riječi Blažene Djevice Marije: Velika nam djela učini Gospodin, sveto

je ime njegovo. I evo danas, uoči blagdana Svetog Dimitrija, zaštitnika Srijemske biskupije, mi vjernici svih pobrojanih župa ponovno kličemo iz sveg srca, velika nam djela učini Gospodin. Koja su to djela, braćo i sestre? Prije svega, veliko je djelo Gospodinovo da smo se danas sabrali ovdje u našoj crkvi u Šidu, da iskazemo vjeru svojega krštenja. Baš taj dolazak, to naše sabiranje, potvrda su i priznanje naše rimokatoličke vjere na prostorima Srijema, budući da prema novim, i državnim i biskupijskim granicama grad Šid i ova župa Srca Isusova stoje kao vrata na ulasku u Srijem i biskupiju srijemsku, a dobrotom nadbiskupa Marina bit će blagoslovljena kuća kupljena posredstvom Srijemske biskupije, napose dobrotom biskupa Gašparovića, koja će biti mjestom katehizacije vjernika, vjeronauka, molitve te kršćanskog i ekumenskog druženja, kao i zemljište u veličini 600 četvornih metara koje će omogućiti izgradnju pastoralnog centra i prostora za djecu i mladež«, istaknuo je vlč. Nikica Bošnjaković u pozdravnom govoru.

Zatim su župnik i župljani nadbiskupa Marina i biskupa Đuru darivali srijemskim, šokačkim ručnicima s poznatim srijemskim motivima – žitom, klasjem, vinovom lozom i grožđem, a darove su uručile djevojke u živopisnoj giba-račkoj narodnoj nošnji.

Misa u crkvi Presvetog Srca Isusovog

I biskup Đuro Gašparović zahvalio se nadbiskupu Marinu Srakiću na dolasku, mada je već ranije pohodio Srijem i vodio misno slavlje u čast Gospe Tekijske, te u Srijemskoj Mitrovici misno slavlje za blagdan Svetog Dimitrija. »Hvala vam i za ovaj dolazak na misno slavlje da zahvalimo

je išao do kraja, do Krista. Često se utječemo Bogu da nas utješi, da nas zaštiti, i to s pravom, jer smo, eto, uložili nešto molitve, poneki milodar i dali neki sitniš prosjaku ispred crkve. Pa nije vjera banka, pa da čim nešto uložiš odmah očekuješ da se to oprihodi i još i kamate. Vjera je suočenje sa samim so-

zatim i pregršt zemlje i ključ novokupljene kuće koje su prinijeli vjernici iz Šida.

NA MJESTU BUDUĆEG PASTORALNOG CENTRA

Nakon svete mise svi okupljeni vjernici i brojni uvaženi gosti u

zvonik, krovna konstrukcija i svod, pa je želja svih šidskih vjernika da se crkvenom tornju vrati onaj raniji, izvorni oblik i popravi vizualni izgled šidske crkve.

Potom su uvaženi gosti pozvani na ručak u vilu »Srna« u Moroviću, gdje su ponovno govorili i nadbiskup Marin, biskup Đuro, domaći

Bogu na plodovima zemlje, ali i za ponovnu uspostavu Srijemske biskupije i zahvalu za ustanovljenje Đakovačko-osječke nadbiskupije koja je dignuta na čast metropolije, a ova je misa i zahvalnost Bogu za tijek obnove naših župa u Šidu, Moroviću, Gibarcu, Batrovcima, i vjerujem, uskoro i u Kukujevcima, iako su u tijeku radovi na konzerviranju toga prekrasnog objekta s konca 18. stoljeća. Hvala Bogu, a hvala i svim ljudima dobre volje na duhovnim i materijalnim prinosima kojima je potpomognut daljnji napredak naše Srijemske biskupije.»

BLAGOSLOV

Sveta je misa dalje išla svojim tijekom, no važno je spomenuti nadahnutu propovijed nadbiskupa Marina Srakića, koji je šidskim i inim vjernicima, potaknut evanđeljem, na najbolji način pojasnio što je to naša vjera, što od nas zahtijeva i što mi od nje možemo očekivati. »Koji to vjeru spominje evanđelje, kada Isus kaže slijepcu: Idi, vjera te tvoja spasila. Nije to puko prihvaćanje istine naučene na vjeronauku, nije to dogma, već vjera okrenuta Bogu, vjera koja zahtijeva ustrajnost do krajnjih granica. Velika je to pouka svima nama, napose kršćanima, jer vjera ne može biti parcijalno prihvaćanje, već davanje sebe do kraja, jer i slijepac

bom, suočenje s Bogom, ali priznat ćete, često se bojimo susresti s Bogom, baš poput siromaha i bogalja ispred crkve u malom francuskom gradiću, gdje je službovao biskup Martin. Sveti je Martin bio poznat po ozdravljenjima, i čim bi najavili – dolazi biskup Martin, prosjaci i

Otkrivena spomen ploča

bogalji se razbježe. Zašto? Pa ako ih ozdravi morat će raditi, kositi i kopati za koricu kruha, a ovako si to lijepo priskrbe proseći – ni brige, ni pameti. Zar mi ne kažemo ponekad: Bože, nemoj baš od nas toliko zahtijevati. Zato se u vjeri moramo posve otvoriti Bogu, onda je to prava vjera, vjera koja daje smisao našem životu.»

Misa je zahvalnica došla i do svojega vrhunca, pa je nadbiskup Marin blagoslovio plodove zemlje koje su prinijeli vjernici iz Batrovaca, Berkasova, Gibarca, Jamene, Morovića, Kukujevaca i Vašice, a

procesiji su krenuli glavnim šidskim šorom od crkve Presvetog Srca Isusovog do novokupljene kuće u šidskoj Džiguri. Veličanstvena procesija, koja dugo nije viđena na ulicama Šida, kakvu ne pamte ni stariji šidski vjernici. Križ i ministranti na početku, mnoštvo vjernika i gostiju i crkveni zbor na kraju, a Šidom su se orile Bogu ugodne pjesme i svi smo se ponovno sabrali na mjestu gdje bi uskoro trebao niknuti pastoralni centar. Uslijedio je topao govor nadbiskupa i metropolita mons. Marina Srakića, koji je potom i blagoslovio novokupljenu crkvenu kuću i pripadajuće zemljište, a tim povodom otkrivena je i spomen-ploča s tekstom zahvale Bogu, zahvale nadbiskupu Marinu, biskupu Đuri od vjernika šidskih.

»Braćo i sestre, nakon današnjeg misnog slavlja, ove prostorije predajemo našem puku na uporabu. Oni upućuju na ulogu župne zajednice i molimo se da posluže što djelotvornijem otvorenju njezinoga poslanja, evangelizacije i molitve i što čvršćem zajedništvu« naglasio je nadbiskup Marin i čestitao »na nakani da sagradite i uredite takav pastoralni centar za što ugodnije sabiranje, ali i na nakani da svojoj crkvi vratite raniji vizualni izgled, jer svi znamo da je crkva koncem Drugog svjetskog rata bila minirana, da su stradali

župnik vlč. Nikica, Tomislav Branković u ime Ministarstva vjera Republike Srbije, Filip Damjanović u ime Veleposlanstva RH u Beogradu, Sava Alešić u ime Srijemskog okruga i Nataša Cvjetković, predsjednica Općine Šid. Ona je poželjela dobrodošlicu uvaženim gostima u Šid, istaknuvši dobru suradnju sa svim susjedima, uvažavajući ne samo sličnosti, već i nužne razlike. Posebice je zahvalila na suradnji županu vukovarsko-srijemskom Boži Galiću te načelniku Općine Nijemci Ivici Klemu, jer već su ostvarili IPA projekt na uređenju rijeke Bosut, a to je način da se i nadalje rješavaju pitanja od zajedničkog interesa. Nadbiskup Marin Srakić je zatim podijelio darove i odličja, a u ime nagrađenih zahvalio se zamjenik pokrajinskog tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine Vojvodine Mato Groznica.

Gosti su potom obišli Morović, gdje je završena obnova župne crkve sv. Roka i u tijeku je obnova crkve Blažene Djevice Marije iz 13. stoljeća, zatim Gibarac, gdje su započeli radovi na obnovi crkve sv. Ivana Nepomuka, koja je blagoslovljena 1811. godine, i na kraju Kukujevcima, gdje bi trebalo nešto učiniti na zaštiti od propadanja velebrne crkve Presvetog Trojstva iz 18. stoljeća.

Slavko Žebić

PETKO VOJNIĆ PURČAR, KNJIŽEVNIK

Pero je uvijek bilo moje najjače oružje

*Orden Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića i nagrada za životno djelo na Danima Balinta Vujkova predstavljaju veliku počast * Literarni opus započeo još u osnovnoj školi * Ninova nagrada donijela mu je uspjeh, ali i nevolje * Punih 17 godina uređivao emisiju iz kulture »Spektar« na Radio Novom Sadu * Još uvijek ima stvaralačke energije*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Na nedavno završenim Danima Balinta Vujkova nagradu za životno djelo dobio je Petko Vojnić Purčar; proslavljeni i višestruko nagrađivani hrvatski književnik iz Novoga Sada. U samo nekoliko tjedana ovo je, uz odlikovanje ordenom Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića, kojim je nagrađen skupa s još nekoliko vojvođanskih Hrvata na svečanom prijemu kod predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića, još jedno veliko priznanje za njegov dugogodišnji doprinos kulturnoj baštini hrvatske zajednice na ovim prostorima. U intervjuu za Hrvatsku riječ pokušali smo, još jednom, »odškrinuti« vrata bogate Petkove umjetničke prošlosti i

podsjeti se na neke detalje koji su uvjetovali njegov respektabilni književni opus.

HR: Što za vas znače ova dva vrijedna priznanja kojima ste ovih dana nagrađeni?

Orden koji sam primio iz ruku predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića u određenom smislu daje mi osjećaj sličan onom koji su imali nekadašnji narodni heroji, s tom razlikom što su oni svoje zasluge za narod ostvarivali s oružjem u ruci, dok sam ih ja ostvarivao s jednim, također moćnim oružjem – svojim perom. Istina, razvojem suvremene tehnologije danas se

služim računalom, s kojim je cijeli proces znatno jednostavniji i brži, no ipak još ponekad volim »zašiljiti« i grafitnu olovku, pa zapisati poneki redak. Dobivanje ordena Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića na određeni način povezuje nas s ovim hrvatskim velikanom, koji je živio i stvarao prije 560 godina, zaokružujući cjelinu svih hrvatskih poslanika pisane riječi kroz proteklo razdoblje, od davnina do današnjih dana. Nagrada za životno djelo na Danima Balinta Vujkova predstavlja još jedno veliko priznanje za moj dugogodišnji literarni rad.

HR: Kada ste započeli svoj književni rad?

Svoj literarni opus sam započeo još u osnovnoj školi, u 14. godini, kada sam napisao svoje prvo djelo, jedan romančić pod nazivom »Put prema jezerima« u kojem sam, inspiriran Plitvičkim jezerima i Kozjakom, opisao zgode nekoliko mladih momaka iz našeg vremena. Želio bih spomenuti i svojevrsni rivalitet s jednim svojim školskim kolegom, izvjesnim Bašićem Palkovićem, jer je u to vrijeme on često imao bolje ocjene iz hrvatskog jezika od mene i često me je znao zadirkivati kako bolje piše od mene. To me je još više osnažilo u želji da ustrajem u svojoj literarnoj nakani.

HR: U to vrijeme vaš stric Antun Vojnić Purčar bio je urednik Hrvatske riječi. Jesu li obiteljske veze imale nekakvog utjecaja na razvijanje vaše literarnosti?

Nije bilo nikakvog utjecaja, jer sam ja taj svoj roman pisao u tajnosti i nisam nikome pričao o njemu. Kada je bio gotov čak ga nisam na prvo čitanje dao nikome iz obitelji, nego svom susjedu Franji Vujkoviću Lamiću. Njemu se sviđeo i, kako je rekao, pročitao ga je u dahu, iako je to moje prvo prozno djelo imalo gotovo 400 stranica ispisanih u sedam kojih školskih svezaka.

HR: Kada je uslijedilo prvo objavljivanje nekog vašeg literar-

nog uratka, a kada je pod vašim potpisom tiskano vaše prvo literarno djelo?

Lazar Merковиć objavio mi je u »Rukoveti«, u mojoj 17. godini, neku vrstu novele pod naslovom »Nečujni rastanak«. Tekst koji sam predao bio je rukom napisan, a tadašnji urednik je procijenio kako je vrijedan objavljivanja, pa je poslije bio »prekucan« na pisaćem stroju i tiskan u jednom od sljedećih brojeva tog književnog glasila. Što se tiče mog prvog tiskanog uratka – bila je to jedna jednočinka pod nazivom »Ljubav, ljubav...«, a tiskana je kao rezultat nagrade koju sam dobio od lista »Mladost«. Bilo je to danas već pomalo davne 1962. godine. Potom je uslijedio i moj prvi roman pod nazivom »Baze«, a onda i sva moja dosada objavljena književna djela.

HR: Uz prozu, vaš književni opus obilježili su i brojni ogledi u poeziji, pa ste se često pjesnički oglašavali. Sjećate li se prve pjesme koju ste iznjedrili iz svoje duše?

Moj poetski prvijenac imao je naslov »Ljubavi možda nije ni bilo«, nastao je u mojoj 16. godini i od tada pa sve do danas, uz sve ostale književne forme, nikada nisam prestao pisati pjesme.

HR: Za roman »Dom sve dalji« dobili ste u to vrijeme najznačajniju književnu nagradu na prostorima nekadašnje zajedničke države, prestižnu Ninovu nagradu. No, literarnu slavu pratile su i neke neugodne okolnosti kojima je ta nagrada bila prapraćena?

Odluka stručnog žirija Ninove nagrade da ovo vrijedno književno priznanje dodijeli meni nije baš blagonaklono dočekana od tadašnjih vladajućih partijskih struktura i bilo je dosta pritiska da je uopće niti ne dobijem. Ipak sam je dobio, jer je žiri bio neovisan o politici, ali sam potom jedno vrijeme proveo na bolovanju, sklonivši se malko s vjetrometine koja se stvorila dodjeljivanjem navedene nagrade te 1977. godine jednom hrvatskom književ-

niku iz Vojvodine. Koliko me je ta nagrada proslavila, na određeni način mi je skoro i štetila.

HR: Uz književnu svestranost veći dio radnog vijeka proveli ste radeći u kulturnoj redakciji na novosadskom radiju?

Šesnaest punih godina uređivao sam emisiju iz kulture »Spektar«, koja je od 1975. godine svakoga utorka išla u eter od 16 do 16:30. U emisiji je hrvatski jezik bio zastupljen u velikoj mjeri, posebice u mojim tekstovima i uvodnicima koje sam redovito pisao, ali su bili, prema načelu ravnopravnosti, zastupljeni i drugi jezici, što je u tadašnjoj državi bilo posve normalno. Ipak ne treba zaboraviti da je »Spektar« ponajprije bila jedna hrvatska emisija upravo zbog njezina autora i brojnih prijevoda priloga na hrvatski jezik koju su redovito bili puštani u eter.

HR: Na koji način vidite budućnost medija na hrvatskom jeziku u Vojvodini i Srbiji?

Vjerujem da će u budućnosti biti sve više slobode i većeg prostora za sve hrvatske medije na ovim našim prostorima. Istina, cijela se »priča« razvija postupno ali, objektivno, sve je više emisija i programa i jednostavno treba nastaviti u tom smjeru. Također, izuzetno je važno profilirati kadrove angažirane u određenim medijima kako bi se oni specijalizirali za određene tematike, žanrove i kategorije koje profesionalne prate u vidu svoga zanimanja.

Treba biti strpljiv i vrijedan, pa niti rezultati neće izostati. Na isti način sam i ja uređivao svoju kulturnu emisiju nastojeći izboriti se za ravnopravan tretman medijskog eksponiranja na hrvatskom jeziku.

HR: U kojoj je mjeri i edukacija kadrova važna za strategiju razvijanja medija koji se oglašavaju na hrvatskom jeziku?

Itekako je važno uz redovitu, klasičnu stručno-školsku edukaciju što više čitati literaturu na hrvatskom jeziku i na taj način se dodatno educirati za buduće obavljanje poslova u medijima. Ovaj jezik kojim se mi ikavci – štokavci služimo najbliži je standardnom hrvatskom jeziku, što u velikoj mjeri olakšava njegovo kvalitetno učenje i izučavanje. Primjerice, čakavcima je sve to mnogo teže zbog različitosti njihovog akcentiranja.

HR: S druge strane, one umjet-

ničke, literarno-stvaralačke, čini se kako je situacija sve bolja i sve više mladih autora ima priliku objavljivati svoja djela.

Zahvaljujući razvijanju tehnologije, koja je doprinijela znatno bržoj i lakšoj realizaciji pripreme za tisak, danas je mnogo lakše prevaliti put od rukopisa do tiskanog izdanja. Dodatno, ukoliko je materijal vrijedan objavljivanja uvijek će se pronaći novac za tiskanje. Prvi objavljeni uradak ne mora biti uopće luksuzno opremljen, dapače, može biti i posve jednostav-

ravanja novca potrebnog za jedan takav projekt. Za tako nešto uvijek je trebala jaka politička pozadina, a ja je nikada nisam imao.

HR: Gledajući u stranice prošlosti, u brojne ispisane romane, novele, pripovijetke, pjesme i ostale forme kojima ste se služili, biste li možda, da je to moguće, krenuli nekim drugim smjerom izražavanja, namjesto pisanom formom?

Opet bih krenuo istim životnim smjerom koji sam davno u svojoj mladosti izabrao i pisao, možda

pak obratno, kada se određena, prvobitno zamišljena kraća forma razvije u proznu širinu. Nekada u tom procesu prođu dani ili tjedni, dok sve to konačno sazre i dobije finalnu formu, bila ona duža ili kraća.

HR: Na koncu, kada se dobivaju nagrade i ordeni za životno djelo logično bi bilo da ta priznanja zaokružuju jedan stvaralački proces, no, čini se kako to i ne izgleda baš tako u vašem slučaju i da u vama još »sagorijeva« mnogo stvaralačkog žara.

nijeg izdanja, jer je ipak primarno da bude objavljen i publiciran javnosti.

HR: Danas, kad ste književnik ovjenčan brojnim nagradama za osebujuan stvaralački opus, postoji li nešto što ste propustili u prošlom, a možda biste mogli napisati u vremenu budućem?

Žao mi je što nisam napisao, recimo, jednu dramsku seriju o nekim iskustvima prijatelja mojih djedova i moga oca u vremenima koja su obilježila njihov život na ovim našim prostorima. O ljudima koji nisu tajili svoju nacionalnu pripadnost, a pritom su iskazivali i određenu svestranost u poimanju suživota s drugim narodima i nacionalnostima u Subotici, u kojoj sam i sam rođen. Uvijek sam imao želju realizirati i film koji bi za temu imao život vojvodanskih Hrvata, ali je uvijek postojao i problem osigu-

ćak još i više. U brojnim životnim situacijama koje ponekad nisu bile previše ugodne, osjećao sam kako mi se talent izoštrava i instinktivno sam slijedio inspiraciju. Moj put je uvijek bio isplaniran riječima koje sam bilježio isprva olovkom, potom pisanim strojem i konačno računalom.

HR: Što vas je prilikom stvaranja više vodilo, srce ili um?

Ja sam više za srce i ono me je u velikoj mjeri vodilo u brojnim mojim tekstovima.

HR: A u kojoj formi je Petko Vojnić Purčar najautentičniji pandan samome sebi? U prozi ili u poeziji?

Sve ovisi o određenom trenutku nadahnuća i mogućnosti iskazivanja tog nadahnuća u pisanoj formi. Kada to ne mogu učiniti u prozi, odlučujem se za kraću, poetsku verziju, ili

Subotica

Grad u kome sam rođen, Subotica, za mene predstavlja vječitu inspiraciju i ona je za mene europski grad poput Beča, Budimpešte ili Salzburga, u njoj sve započinje i sve se vraća, kao što sam i sam u njoj rođen i često joj se vraćam...

U meni ima još mnogo snage i želje za pisanjem, i samo da me zdravlje posluži – bit će još puno tekstova i knjiga u formama u kojima sam se oglašavao svih proteklih godina. Volio bih još i putovati svijetom skupa sa svojom suprugom i upoznavati nove predjele i ljude koji bi mi poslužili kao potencijalna inspiracija za moja nova djela.

ZAVRŠENI 8. »DANI BALINTA VUJKOVA«

Književni tisak zahtijeva stručnu obradu i digitalizaciju

Stručni skup, održan u sklopu trodnevne manifestacije, pokazao je veliko bogatstvo književnoga tiska Hrvata u Podunavlju, ali i ukazao na njegovu nedovoljnu stručnu obrađenu – od nedostupnosti do nepostojanja bibliografskih obrada i kompletnih primjeraka svih naslova periodike

Piše: Davor Bašić Palković

Stručni skup o književnom tisku Hrvata u podunavlju

Prošloga tjedna, od 22. do 24. listopada, u Subotici su održani osmi po redu Dani Balinta Vujkova, koji predstavljaju naznačajniju književnu manifestaciju vojvodanskih Hrvata. Ova trodnevna manifestacija, kako u njezinom podnaslovu stoji, hrvatske knjige i riječi, otpočela je multimedijalnom večeri u Velikoj vijećnici Gradske kuće.

»Kada govorimo o *Balintu Vujkovu*, govorimo o izuzetnoj plodnosti kada je književni rad u pitanju i klesanju u najtvrdi kamen postojanja ovdašnjih Bunjevaca, Šokaca – Hrvata i sprečavanju od

skupine. Na svečanosti otvorenja uručena je, prošle godine ustanovljena, nagrada za životno djelo s područja književnosti »Balint Vujkov Dida« koja je ove godine pripala književniku, uredniku i filmskog djelatniku iz Novoga Sada *Petku Vojniću Purčaru*.

»Budući da je i mome književnome daru barem pokoja žica rezonantna s pučkom tradicijom usmenog pripovijedanja, vjerujem da bi Balint Vujkov, da je živ, bio radostan što njegov i moj rodni grad cijeni moj doprinos suvremenoj hrvatskoj književnosti«, rekao je primajući nagradu *Petko Vojnić Purčar*. Nagrada se sastoji od povele (rad u tehnici slame *Jozefine Skenderović* iz Subotice) i novčanoga iznosa.

U okviru programa otvorenja manifestacije nastupili su i članovi

Glumci varaždinskog HNK-a nastupili su na otvorenju manifestacije

Glumci varaždinskog HNK-a nastupili su na otvorenju manifestacije

SANJA VULIĆ: ČASOPISI MORAJU VODITI RAČUNA I O SPRJEČAVANJU ASIMILACIJE

Jezikoslovka doc. dr. sc. Sanja Vulić ne spori stavljanje časopisa i književnosti podunavskih Hrvata u širi hrvatski kontekst, ali upozorava kako sva produkcija pisane riječi u dijaspori mora voditi računa i o sprječavanju asimilacije manjine. »To je ipak specifičnost ovih tiskovina, uza sve to što se vremenom sve više postiže njihova kvaliteta, te stil-ska i književna vrijednost. Ali o komponenti sprečavanja asimilacije, odnosno očuvanja identiteta, treba uvijek voditi računa, ona se ne smije potcjenjivati«, smatra Sanja Vulić.

vi Hrvatskog narodnog kazališta »August Cesarec« iz Varaždina, koji su izveli program na kajkavskom narječju hrvatskoga jezika.

STRUČNI SKUP

Središnji događaj Dana Balinta Vujkova bio je dvodnevni stručni skup održan u Gradskoj knjižnici, u okviru kojeg je izlaganja, na temu književnog tiska u podunavskih Hrvata, kao i sakupljačkog rada Balinta Vujkova, iznijelo 17 gostiju iz Hrvatske, Mađarske, Austrije i Vojvodine.

U radu skupa sudjelovali su: doc. dr. sc. *Sanja Vulić* (Hrvatski tisak u dijaspori kao nastavni predmet na Znanstvenom smjeru Odjela za komunikologiju Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu), prof. dr. sc. *Ernest Barić* (O jeziku u književnim časopisima Hrvata u Mađarskoj), mr. sc. *Stjepan Blažetin* (Hrvatski časopisi u Mađarskoj), dr. sc. *Robert Hajszan* (Književni časopisi Hrvata u Austriji), dr. sc. *Jasna Melvinger* (Petrovaradinski tjednik »Fruškogorac«), *Đuro Franković* (Časopisi Hrvata u Mađarskoj – »Pečuški / Pécsi horizont«), *Marija Šeremešić* (Hrvatski pisci u somborskim »Našim novinama«), *Petko Vojnić Purčar* (Autobiografski pristup »Rukoveti«), prof. dr. sc. *Vinko Brešić* (Časopisi, uloga u književnosti i značaj književne kritike – napose iz vizure rubnih dijelova hrvatskog naroda), *Lazar Merковиć* (Pokretanje i uloga književnog časopisa »Rukovet«), mr. sc. *Vera Erl* (Iščitavanje bibliografskih zapisa Bunjevaca i Šokaca), *Željka Zelić* (Knjižena kritika u starom tečaju »Klasja naših ravni«), *Lazar Francisković* (Časopis »Bunjevačko kolo«), *Milovan Miković* (O hrvatskim književnim časopisima »Bunjevačko kolo«,

Uručenje nagrade za životno djelo Petku Vojniću Purčaru

»Klasje naših ravni«, »Njiva« i »Rukovet«, *Zlatko Romić* (»Cvije i kamen« opet pred publikom), dr. sc. *Slaven Bačić* (Književni časopisi u »Leksikonu podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca«) i *Tomislav Žigmanov* (Književnost u periodici vojvodanskih Hrvata od 1990. do danas).

ZAKLJUČCI SKUPA

Organizacijski odbor Dana Balinta Vujkova, u svojem priopćenju, ocjenjuje vrlo uspješnim stručni skup s obzirom na vrsne stručnjake i vrlo kvalitetne radove.

»Stručni skup je pokazao veliko bogatstvo književnoga tiska Hrvata u Podunavlju i njegovu nedovoljnu stručnu obrađenost, od nedostupnosti preko nepostojanja bibliografskih obrada do nepostojanja kompletnih primjeraka svih naslova periodike. S tim u vezi, sudionici skupa potvrđuju potrebu temeljitog istraživanja hrvatske periodike na ovom prostoru,

VINKO BREŠIĆ: BUDUĆNOST SU ELEKTRONIČKI ČASOPISI

Govoreći o značaju književnih časopisa, književni povjesničar, antologičar i redoviti sveučilišni profesor na zagrebačkome Filozofskom fakultetu dr. sc. Vinko Brešić kaže kako je nemoguće razumijevanje proces formiranja bilo kojeg entiteta u modernoj Europi, pa tako i hrvatskog, bez studija tiskovina, pa i samih književnih časopisa. Distribucija časopisa ovisi o elitama, pa je tako i hrvatska moderna kultura u osnovi zagrebocentrična, jer se Zagreb u 19. stoljeću instalirao kao središte naciona, a časopisi prema periferiji poprimaju drukčiji karakter. »Na rubovima ta ista kultura, ako ništa drugo, biva transnacionalna, jer je u direktnom kontaktu s drugom kulturom. I to je ona posebnost, koja ovoga trenutka dolazi u žižu u ovim globalizacijskim procesima, zahvaljujući novome mediju internetu, koji po nekim drugim kriterijima zbližava regije, socijalne, strukovne i druge grupacije«, kaže Brešić.

Budućnost književnih časopisa, pa tako i onih koje tiskaju Hrvati u Podunavlju, vidi na sljedeći način: »Produkcija časopisa izvan matice je ponešto drukčija, jer mnoge stvari unutar prakse nisu još dovedene do povijesnog »kotača« do kojeg su dovedeni časopisi u matici, koji su bliže žiži književnoga i drugoga života. Očito je ovdje model kulture i model života nešto drukčiji i ovi časopisi izraz su ovoga tipa kulture. Generalno gledajući, časopise sad treba usustaviti, istražiti i na neki način konzervirati. Teško je očekivati da ćemo dalje moći računati na eksploziju, i u tome smislu ne mogu dati neki savjet za uređivačke politike. Kriterij za uređivačke politike je publika. Ako su časopisi čitani, ako imaju svoju publiku, onda se može tako nastaviti. No, osobno sam uvjeren da konkurencija u vidu elektroničkih časopisa, pogotovo za mlade ljude koji surfaju po internetu, postaje pravac na kojem insistirati, odnosno mjesto na kojem treba tražiti medijsku artikulaciju toga tipa kulture«, zaključuje Brešić.

Predstavljanje nakladničke kuće AGM iz Zagreba

sustavnom pristupu i utemeljenju bibliografije Hrvata u Vojvodini, i šire, te digitalizaciji časopisa, navodi se u priopćenju.

Organizacijski odbor, među ostalim, ističe i radost zbog još jednog objavljenog naslova Balinta Vujkova, knjige »Cviće i kamen«, te opetuje potrebu što hitnijeg tiskanja kritičkog izdanja djela Balinta Vujkova.

Dodijeljena je i nagrada za životno djelo književniku Petku Vojniću Purčaru čime je, kako se

navodi, hrvatska zajednica odala zasluženu počast jednom od najistaknutijih književnika u Vojvodini te promovirala potrebu odavanja priznanja za doprinose na području književnosti.

Na koncu, Organizacijski odbor u svojem priopćenju ponavlja molbu da se bista Balinta Vujkova postavi na dostojno mjesto u užem centru grada, kako je to učinjeno s najpoznatijim književnicima, prema ranijem prijedlogu, u parku ispred Gradske kuće.

MILOVAN MIKOVIĆ: »KLASJE« ĆE I DALJE BITI INTEGRATIVNO GLASILO

Trenutačno jedini književni časopis u vojvođanskih Hrvata je »Klasje naših ravni« koje izlazi u sunakladi subotičkog ogranka Matice hrvatske i NIU »Hrvatska riječ«. Član uredništva toga časopisa Milovan Miković kaže kako će »Klasje naših ravni« nastaviti biti integrativno glasilo u kojem će biti prepoznato hrvatsko književno stvaralaštvo ovoga podneblja, ali i drugih rubnih hrvatskih zajednica, te napose ono stvaralaštvo koje nastaje na prostoru matične hrvatske književnosti.

»Od najmlađih stvaralaca do onih koji su zreli i afirmirani, »Klasje naših ravni« u svojoj funkciji treba osigurati jednu okomitu i vodoravnu prohodnost u toj križaljci hrvatske književnosti od ruba k središtu, i od središta k rubu. On treba biti glasilo upravo onih pisaca koji to svojim književnim radom zaslužuju«, kaže urednik Milovan Miković.

NASTUP DJECE I PREDSTAVLJANJE AGM-a

U okviru programskog segmenta »Narodna književnost u školi« u Grdskoj kući održano je i predstavljanje obnovljenog izdanja bajke Balinta Vujkova »Cviće i kamen«, objavljene 1938. godine, koja bi, kako navode organizatori, bez ovoga izdanja bila potpuno nedostupna javnosti. Knjigu je ilustrirala naivna slikarica *Cilika Dulić* iz Subotice.

»Narodna književnost u školi« oko Vujkovljeve pisane baštine kontinuirano okuplja one najmlađe, tako da je publika u sklopu toga programa imala priliku vidjeti igrokaze u izvedbi djece iz vrtića i Osnovne škole »Ivan Milutinović« iz Male Bosne (opširnije o tome na stranicama rubrike »Hrcko«). Vrijedi spomenuti kako su i ove godine sve školske knjižnice dobile na dar knjigu »Cviće i kamen« kako bi ona bila dostupna svim učenicima.

Istoga dana navečer, u čitaonici Gradske knjižnice održano je i predstavljanje izdavačke kuće AGM (akronim od *Antun Gustav Matoš*) iz Zagreba. O povijesti, ustroju, uređivačkoj politici te planovima rada ove nakladničke kuće govorili su glavni urednik *Bože Čović*, urednica *Grozdana Cvitan* i jedan od AGM-ih autora, pjesnik i novinar iz Splita *Jakša Fiamengo*. Gosti su ovom prigodom obogatili knjižni fond Hrvatske čitaonice darom od tridesetak vrlo kvalitetnih i vrijednih naslova.

Radovi sa stručnog skupa 8. Dana Balinta Vujkova trebali bi biti objavljeni u zasebnom zborniku.

Ovogodišnje Dane Balinta Vujkova poduprli su Grad Subotica, Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine, Ministarstvo kulture Republike Srbije, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici te Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu.

KATARINA ČELIKOVIĆ: BALINTOVO DJELO ŽIVI U NAŠEM NARODU

Predsjednica Organizacijskog odbora Dana Balinta Vujkova i ravnateljica Hrvatske čitaonice Katarina Čeliković izražava zadovoljstvo bogatim programom koji su, kako kaže, uspjeli realizirati uz vrlo nepovoljnu financijsku situaciju. »Najvećim uspjehom smatram tiskanje prve Balintove knjige koje više nigdje nema, te izuzetno uspješan stručni skup koji je donio kvalitetne prijedloge a koje ćemo uskoro početi i realizirati. Ove smo godine posjetili grob Balinta Vujkova i položili vijenac u znak poštovanja i kao odavanje posebne počasti svih onih koji čuvaju njegovo djelo. Mislimo da Balintovo djelo živi u našem narodu, a to na najbolji način pokazuju djeca čiji je program i ove godine bio impresivan«, kaže Katarina Čeliković.

Posjet grobu Balinta Vujkova

Bogata prošlost srijemskog svetog mjesta

Uprava svetišta Majke Božje Tekijske iz Petrovaradina organizirala je u crkvi na Tekijama predavanje s temom »Tekije – nekad i sad«. Predavanje je održano u subotu, 24. listopada.

»Ovo predavanje bilo je namijenjeno svima onima koji su iz kulturnih, znanstvenih ili drugih potreba željeli ponešto doznati o znamenitom hodočasničkom svetištu Majke Božje Tekijske u Petrovaradinu«, kaže predavač i voditelj ovoga svetišta *Petar Pifat*. »Tekije su, moram napomenuti, jedino svetište Srijemske biskupije. Želja nam je bila upoznati zainteresirane s bogatom prošlošću ovoga svetog mjesta.«

Predavanje je održano baš uoči dana kada bi tekijску crkvu, prema drevnom običaju, trebalo zatvoriti, a Gospin lik u drugu crkvu prenijeti. Ovim dijelom izlaganja i tumačenja naglašen je novi kontinuitet kojim svetište sada živi. Također, istaknuta je dostupnost i otvorenost crkve svima kroz sve dane u godini, uz podsjećanje da ovu crkvu, premda je rimokatolička, redovito i u primjetnom broju pohode i pravoslavni vjernici.

»Drugi povod održavanja predavanja jest taj što je uprava tekijskog svetišta došla do važnog otkrića glede (ne)originalnosti čudotvorne slike koja već 293 godine tješi smjerne hodočasni-

ke«, dodaje Pifat. »Vlč. *Vukovac* i ja boravili smo ove godine u Rimu u sklopu zahvalnog hodočašća povodom ponovnog osamostaljenja Srijemske biskupije, te se osobno uvjerali kako je spomenuta 'rimska' Bogorodica (u crkvi Santa Maria Maggiore) mogla poslužiti samo kao uzor umjetniku koji je naslikao našu 'petrovaradinsku' Gospu, a koju je, prema povi-

jesnim zapisima, u crkvicu koja je prethodila današnjoj tekijskoj crkvi, unio princ *Eugen Savojski*.«

Prema Pifatovim riječima, treći aspekt predavanja bilo je demantiranje neistina koje se o ovoj svetinji sve češće mogu čuti: »Ponajprije, pojedini kvazi kustosi i povjesničari vrlo često se pojavljuju u ulozi tumača povijesti Tekija, ističući kako su se u njoj nalazila tri oltara različitih kršćanskih konfesija. Prema toj notornoj neistini, koju zapanjeno i zaprepašteno moraju slušati i naši stariji vjernici odrasli u zagrljaju Tekija, u crkvi su postojala tri oltara: na pročelju – rimokatolički, a s jedne i druge strane – pravo-

slavni i protestantski. U tekijskoj crkvi su, doduše, od 1881. godine postojala tri oltara, ali katoličkog neogotskog sloga (glavni i dva bočna). Nažalost, oni su nakon Drugog vatikanskog koncila 1976. uklonjeni iz crkve. O njihovoj monumentalnosti i impozantnosti svjedoče brojne fotografije koje su nazočni slušatelji tijekom predavanja imali priliku vidjeti. Od spomenute godine obnove unutrašnjosti crkve tekijskog svetišta u pročelju se nalazi novi oltar kojeg grade četiri mramorna stuba s krunom na vrhu«, ističe Petar Pifat. Predavanje je bilo multimedijalno i u potpunosti je imalo edukativni karakter, bilo je puno zanimljivosti, a foto i video-prezentacije učinili su ga razumnijim. Predavanje je pratilo oko 80-ak zainteresiranih. Vokalno-instrumentalni sastav Tekije višeglasno je otpjevao jednu od najljepših pjesama skladanih Gospi Tekijskoj u čast, dočaravajući raspoloženje koje je postojalo u procesijama u kojima su vjernici u prošlosti, pjevajući i moleći, prenosili svoju svetinju u njen dom – crkvu tekijску. Na koncu, naglašeno je kako već godinu dana svetište posjeduje i web stranicu (www.tekije.com).

Svetište je svakodnevno otvoreno

Svetište je oduvijek imalo sezonski karakter postojanja. Naime, čudotvorna slika Snježne Gospe, koja zauzima centralno mjesto štovanja (a nalazi se na oltaru), ispraćala bi se posljednje nedjelje mjeseca listopada svečanom sv. misom iz tekijške crkve, a tjedan dana poslije, svečanom svetom službom dočekivala u njezinom zimskom borištvu - crkvi sv. Jurja mučenika, u podgrađu, također u Petrovaradinu. Drugog dana Uskrsa (na Uskrsni ponedjeljak), opet bi se sveta slika vraćala u njezin hram na Tekije i tamo ostajala sve do gore spomenute nedjelje mjeseca listopada. Nakon ispraćaja slike Snježne Gospe u njeno zimovalište, tekijška crkva bi se zatvorila i bila nedostupna pojedincima i skupinama vjernika potrebitim u molitvi na spomenutom mjestu.

Međutim, prošle godine, po završetku bogoslužja u tekijskoj crkvi, čudotvorna slika Gospe Tekijske (ili Gospe Snježne) ostala je i dalje, tijekom zime, posjetiti na oltaru u crkvi, pri čemu su i vrata crkve ostala svakodnevno otvorena za posjetitelje od 13-18 sati, a u zimskom periodu od 12-17 sati.

B. D. i P. P.

Broj: 366 / 1

Dana 16. listopada 2009. godine

Temeljem članka 49. stavak 3., članka 56. stavak 1. točke 3. Odluke o uređenju i održavanju groblja i sahranjivanju (»Službeni list općine Subotica« broj 13/98), Upravni odbor Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« na svojoj 14. sjednici, održanoj dana 16. listopada 2009. godine, donio je

ODLUKU

O PRODAJI NAPUŠTENIH GROBNICA PUTEM JAVNE DRAŽBE

Licitacija će biti održana:

na **KERSKOM GROBLJU**, Zapadne ugarnice broj 94., dana **24. studenoga 2009. godine** s početkom u **9 sati**,na **BAJSKOM GROBLJU**, Mičurinova broj 1., dana **25. studenoga 2009. godine** s početkom u **9 sati**,na **SENČANSKOM GROBLJU**, Senčanski put broj 144., dana **26. studenoga 2009. godine** s početkom u **9 sati**,na **PALIČKOM GROBLJU**, Lovačka broj 57., dana **26. studenoga 2009. godine** s početkom u **11 sati** ina **GROBLJU LUDOŠ** dana **26. studenoga 2009. godine** s početkom u **12 sati**

na mjestima gdje se nalaze označene grobnice koje se prodaju, odnosno u okviru poslovnih prostorija Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« na navedenim grobljima, uz sudjelovanje Povjerenstva za licitaciju.

Grobnice koje se prodaju su:

KERSKO GROBLJE 24. STUDENOGA 2006. GODINE U 9 SATI

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Ivković Ivandekić Joso i Dulić Janja	Subotica, Puškinov trg 4	I-10-3	8	93.510,00
2.	Borošić Marija	Subotica, Matije Gupca 47	I-13-19	4	74.810,00
3.	Vojnić Mate	Subotica, Ivana Antunovića 57	I-14-16	8	93.510,00
4.	Evetović Antun i Evetović Marko	Subotica, Verušićka 26	I-25-19	4	102.820,00
5.	Radaković Marko	Subotica, Dinka Šimunovića 39	I-27-9	2	84.130,00
6.	Kujundžić Mate	Subotica, Bikovo 133	I-5-5	6	84.160,00
7.	Brajković Jelisaveta	Subotica, Jaše Ignjatovića 57	I-6-3	4	74.810,00
8.	Vidaković Manda i Malagurski Marta	Subotica, Mariborska 9	II-10-1	6	84.160,00
9.	Zvekanović Gabor	Subotica, Blaška Rajića 44	II-11-20	4	84.150,00
10.	Ivković Nesto	Subotica, Aleksandrovo	II-3-27	4	93.480,00
11.	Kozma Vranjo	Subotica, Vesnićeva 12	III-7-6	4	74.810,00
12.	Fule Nikola i Mačković Katica	Subotica, Ivana Lučića 16 Subotica, Harambašićeva 16	III-8-17	4	84.150,00
13.	Čulinović Estera i Radojković Slavko	Subotica, Drvarska 17 Subotica, Đure Stantića 21	V-12-3	4	64.270,00
14.	Brajkov Manda	Subotica, Liht Josipa 42	V-13-8	4	64.270,00
15.	Sekulić Mara i Jaramazović Mara	Subotica, Štosmajerova 20 Subotica, Pačirski put 41	VI-1-9	4	92.280,00
16.	Vuković Antun	Subotica, Šenoina 5	VI-3-12	4	64.270,00
17.	Matković Geza	Subotica, Ivana Cankara 12	VII-1-2	4	64.270,00
18.	Rajčić Josip	Subotica, Aksentija Marodića 58	VII-14-9	4	129.630,00
19.	Bukvić Marija	Subotica, Panonska 12	VII-25-4	4	101.620,00
20.	Milodanović Zvonko Milodanović Dragan	Subotica, Tiha 28 Subotica, Zapadne ugarnice 77	VII-28-12	4	82.950,00
21.	Jovanović Bojana	Subotica, Marka Oreškovića 7	VIII/A-1-12	4	82.950,00
22.	Jurić Marija	Subotica, Mačvanska 55	VIII/B-1-7	4	107.490,00

PALIČKO GROBLJE 26. STUDENOGA 2009. GODINE U 11 SATI

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Tišić Julija	Palić, Horgoški put 67	V-1-9	4	106.130,00
2.	Balog Laslo i Balog Ibolja	Subotica, Hajdukovo 473	VII-2-19	4	68.790,00

GROBLJE LUDOŠ 26. STUDENOGA 2009. GODINE U 12 SATI

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Njerš Jožef i Njerš Julija	Šupljak, Šupljak 469	I-10-4	4	53.210,00
2.	Aladić Mačašne	Šupljak, Šupljak 276	I-11-5	4	53.210,00
3.	Salai Daniel	Šupljak, Šupljak 413	I-22-4	4	53.210,00
4.	Katona Gergelj i Lukač Julijana	Hajdukovo, Sarajevska 17	II-11-3	4	53.210,00

BAJSKO GROBLJE 25. STUDENOGA 2009. GODINE U 9 SATI

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Gazdag Pal	Kanjiža, Splitska aleja 74	I-0-6	4	93.480,00
2.	Bukvić Jelena	Subotica, Istočni vinogradi 4/b	I-33-3	4	74.810,00
3.	Hoffmann Antun	B.R. Deutschland, 89231 NEU.ULM REUFTIER STR. 34/1	I-9-20	4	102.820,00
4.	Njari Ištvan	Šupljak, Šupljak 251	II-14-11	4	74.810,00
5.	Pap Mihajlo	Subotica, Bajski vinogradi 1	II-4-16	4	74.810,00
6.	Bogar Janoš i Bogar Katalin	Subotica, Moše Pijade 16	III-13-2	4	74.810,00
7.	Varga Ana	Subotica, Bajmočka 88	III-25-5	4	102.820,00
8.	Saroz Ištvan	Subotica, Praška 64	IV-4-12	4	121.490,00
9.	Nemeš Boz Margita	Subotica, Cara Lazara 3	IX/a-1-6	4	110.950,00
10.	Vojnić Tunić Milenko i Vojnić Tunić Matilda	Subotica, Vrbaska 11	IX/e-3-1	4	112.160,00
11.	Patarica Franjo	Subotica, Višegradska 19	V/c-3-1	4	92.280,00
12.	Čapo Šandor i Čapo Amalija	R Hrvatska, Opatija, Maršala Tita 61	VI-13-3	4	101.620,00
13.	Peić Bela	Subotica, Servo Mihalja 43/b	VI-13-8	4	120.290,00
14.	Tumbas Marga	Subotica, Bajski vinogradi 10	VII-12-10	4	64.270,00
15.	Vig Ilona	Subotica, Borisa Kidriča 15	VIII-10-4	4	82.950,00
16.	Kubina Julija	Kelebija, Edvarda Kardelja 103	VIII-15-18	4	64.270,00
17.	Silva Rudolf	Subotica, Bajski vinogradi 121/c	XIII-1-3	4	87.610,00
18.	Horvat M. Julijana	Subotica, Čavolj 5	XIII-5-7	4	92.280,00
19.	Vojnić Antun i Vojnić Jelisaveta	Subotica, Bajski vinogradi 73/b	XIII-5-8	4	87.610,00
20.	Tikvicki Julija	Subotica, Pesnička 15/17	XIII/N-9-5	4	101.620,00

SENĆANSKO GROBLJE 26. STUDENOGA 2009. GODINE U 9 SATI

rb	Nositelj prava korištenja grobnice	Adresa nositelja prava korištenja grobnice	Broj grobnice	Veličina grobnice	Početna cijena
1.	Sič Veronika i Sič Lajoš	Subotica, Venac bratstva jedinstva 231	0-E-23	4	64.270,00
2.	Bognar Antun	Subotica, Jo Lajoša 46	I-3-10	6	81.640,00
3.	Horvat Petar	Subotica, Kopunovićeva 46	I-5-9	4	64.270,00
4.	Suvajdžić Marina	Subotica, Arsenija Čarnojevića 39	II-14-12	4	64.270,00
5.	Kolter Vita	Subotica, Tomićeva 8	II-14-26	4	64.270,00
6.	Kreditna banka	-	III-1-9	4	101.620,00
7.	Konovec Margita	Subotica, Kostolanji Dežea 5	III-12-5	2	56.240,00
8.	Služba društvenog knjigovodstva	-	III-2-3	4	82.950,00
9.	Sič Marija	Subotica, Aleksandrovi salaši 114	III/a-5-23	4	251.000,00
10.	Vujković Kata	Subotica, Majšanski put 43	IV-3-28	4	74.810,00
11.	Pertić Mihalj	Subotica, Braće Radić 79	IV-4-13	4	84.150,00
12.	Konc Šandor	Temerin, Klapka Đerđa 21	IX-2-13	4	101.620,00
13.	Rajmond Janoš	Subotica, Stipana Kopilovića 5	IX-9-4	4	64.270,00
14.	Novak Karolj	Subotica, Češka 38	V-1-5	6	84.160,00
15.	Vlaović Bela	Subotica, Masarikova 37	VII-4-10	4	92.280,00

Sudionici javne dražbe obvezni su prije početka dražbe obaviti uplatu u iznosu od **10 %** od početne cijene napuštene grobnice na blagajni u sjedištu poduzeća, odnosno blagajniku poduzeća na mjestu održavanja javne dražbe i to pola sata prije početka dražbe, kako je navedeno za pojedina groblja. Udio radi sudjelovanja u dražbi napuštenih grobnica se polaže, odnosno postignuta kupoprodajna cijena isplaćuje se isključivo u dinarima.

Tijekom dražbe s kupcima će se zaključivati Predugovor o korištenju grobnice, odnosno Ugovor o prijenosu prava korištenja napuštene grobnice, uz uračunavanje položenog udjela u konačno postignutu cijenu predmetne grobnice na javnoj dražbi. Kupci su obvezni postignutu cijenu na javnoj dražbi isplatiti u cijelosti najkasnije sutradan u odnosu na dan završetka dražbe.

Sva obavještenja mogu se dobiti osobno u poslovnim prostorijama u sjedištu Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno« u Subotici, Trg žrtava fašizma broj 1, ili putem telefona 024/ 55 48 48 svakog radnog dana od 8 do 13 sati, a za bliže informacije o napuštenim grobnicama za javnu dražbu zainteresirani građani mogu se obratiti grupovođa, odnosno grobarima na grobljima na kojima se grobnice nalaze.

Molimo građane da se najkasnije 1 (jedan) dan prije održavanje dražbe na groblju gdje se nalazi napuštena grobnica za koju su zainteresirani, informiraju nalazi li se predmetna grobnica na popisu za prodaju, s obzirom da su moguće promjene u slučaju da se za predmetnu grobnicu jave korisnici, zakonski sljednici ili druge zainteresirane osobe.

Predsjednik Upravnog odbora Javnog komunalnog poduzeća »Pogrebno«
Martin Bačić, dipl. pravnik, v. r.

NIKOLA KVALA, DIREKTOR JKP »POGREBNO«

Nastojimo održati intenzitet svih poslova

Utjecaj ekonomske krize odražava se na poslovanje i ovog poduzeća

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Ususret danu Svih svetih, kada najveći broj ljudi pohodi vječne kuće svojih najbližih, građanstvo se može uvjeriti kako se održavanju groblja u Subotici posvećuje velika pažnja. Unatoč kriznim vremenima i objektivnim problemima financiranja, te često i nemogućnosti naplate potraživanja, JKP »Pogrebno« uspjeva kvalitetno obavljati sve potrebne poslove u nadležnosti ovoga gradskog komunalnog poduzeća.

»Jednu od najvećih stavki u svakodnevnom radu našeg poduzeća predstavlja potreba stalnog košenja trave na svih deset groblja u našoj nadležnosti«, kaže direktor »Pogrebnog« Nikola Kvala. Uz to, prema gradskoj odluci imamo obvezu jednom tjedno sanirati i sav nakupljeni otpad koji se tijekom tjedna nakupi na grobljima. U skladu s navedenim obvezama uspjeli smo našu mehanizaciju maksimalno osposobiti, a od prošle godine imamo i dasku za snijeg koja nam

je neophodna za čišćenje tijekom zimske sezone.«

UTJECAJ KRIZE

Kao i u drugim gospodarskim djelatnostima, i sektor komunalija je pretrpio određeni udar aktualne financijske krize, pa JKP »Pogrebno« u financijskim rezultatima bilježi minus.

»Mi smo poduzeće koje se bavi poslovima od općeg društvenog interesa, ali u realizaciji cjelokupnog posla oko jednog sprovođa sudjelujemo u manje od 20 posto njegove ukupne cijene. Država, odnosno grad kao neposredni osnivač, diktira cijene usluga, koje se mogu podizati samo do 8 posto, a troškovi poslovanja su sve veći. Zbog svih navedenih razloga, uz obveze koje svakodnevno moramo ispunjavati glede uređenja površina koje održavamo, bili smo primorani tražiti od grada i određena dodatna sredstva za košenje trave. Prvo je bilo dogovoreno da

se u gradskom proračunu osigura 3 milijuna dinara za ovu svrhu, ali je kod realizacije proračuna ta suma prepolovljena. Do današnjeg dana uspjeli smo naplatiti samo jednu fakturu na nešto više od pola milijuna, a ostaje veliko pitanje – hoćemo li uspjeti naplatiti preostalu razliku od jednog milijuna dinara? Zbog ekonomske krize i ove nam godine prijeti negativni završetak poslovne godine, jer počevši od 2006. godine uvjeti poslovanja postaju sve lošiji i ostvareni rezultati objektivno niti ne mogu biti bolji.«

SVI SVETI

»Predstojeći blagdan Svih svetih dočekujemo, kao i uvijek, s urednim grobljima koja su pod našom nadležnošću, u što će se građanstvo moći i osobno uvjeriti tijekom sljedećih dana. Bez obzira na poteškoće koje imamo, ulažemo maksimalne napore da prostori o kojima skrbimo budu lijepo uređeni, a ukoliko budemo uspjeli osigurati dodatna sredstva namjeravamo ih još više urediti.«

PLANOVI

»Bez obzira na uvjete poslovanja namjeravamo i u sljedećoj poslovnoj godini održati ovaj intenzitet svih predviđenih radova, a ukoliko budemo uspjeli pribaviti predviđena sredstva (oko 3 milijuna dinara) iz Pokrajinskog fonda, namjeravamo ih utrošiti za izgradnju staza na grobljima, te nastaviti realizaciju projekta izgradnje mrtvačnice u Gornjem Tavankutu. U planu

Centralno groblje

»Već odavno postoji idejno rješenje i projekt za izgradnju Centralnog groblja na zahvatu Batinske i Fočanske ulice u Malom Bajmoku na prostoru od 60 hektara, zacrtano je to i u novom Glavnom urbanističkom planu, ali o toj temi još uvijek nitko ne razmišlja ozbiljno, a prostora za pokapanje je sve manje«, podsjeća Nikola Kvala.

imamo i izgradnju parkirališta pokraj Ludoškog groblja u zajedničkom aranžmanu s tamošnjom MZ, koja je sa svoje strane osigurala sredstva i izgradila asfaltnu cestu kroz cijelo groblje, a naš dio bi trebao biti pokriven iz gradskih sredstava. Konačno, željeli bismo izgraditi jedan dio žičane ograde u Gornjem Tavankutu, koja bi trebala osiguravati buduću mrtvačnicu i dio groblja oko nje, te izdvojiti određena sredstva za dodatno ozelenjavanje svih lokaliteta pod našom nadležnošću.«

Financije

Godine 2006. ostvarena je dobit od 3.231.204 dinara, 2007. dobit od 1.238.749 dinara, 2008. gubitak od 1.326.000 dinara, 2009. - ?

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

NA MEĐUNARODNOM FESTIVALU U NOVOM SADU

Uspjeh mladih tamburaša iz Subotice

Ovogodišnji Međunarodni festival tamburaških orkestara »Biserica Janike Balaža«, deveti po redu, održan je 18. listopada u Novom Sadu, u organizaciji istoimene udruge građana. Sudjelovalo je osam tamburaških sastava koji su se natjecali u dvjema kategorijama: za najbolji orkestar i najboljeg primaša. Titula najboljeg orkestra pripala je tamburaškom sastavu »Slavonski bečari« iz Osijeka, drugu nagradu je osvojio Komorni tamburaški orkestar Muzičke škole iz Subotice, dok je treće mjesto pripalo orkestru »Sedam osmina« iz Osijeka.

U kategoriji solista primaša prvu nagradu je osvojio *Miran Tikvicki* – primaš orkestra Muzičke škole iz Subotice, drugo mjesto je pripalo primašu »Tuzlanskih tamburaša« iz Tuzle – Bosna i Hercegovina, a treće mjesto primašu tamburaškog sastava »Šokadija« iz Mohača – Mađarska. Osim spomenutih tamburaških sastava na ovogodišnjem festivalu su sudjelovali i tamburaši iz Cirkulana (Slovenija), te tamburaški orkestri »Kapedunum« iz Užica i »Vasa Jovanović« iz Novog Sada.

Komorni tamburaški orkestar Muzičke škole Subotica, kojim je ravnala prof. *Mira Temunović*, predstavio se četirima skladbama. Izveli su »Cigansku svitu« *Bernaia* u aranžmanu *Lazara Malagurskog*, u kojoj je solo prim svirao *Miran Tikvicki*, zatim »Jesenju elegiju«, »I kad ostarim«, u kojoj je volakna solistica bila *Kristina Vojnić Purčar*, te »Frisch Csardas«.

Ž. V.

U PONEĐJELJAK U ZGRADI NOVE OPĆINE

Tribina o pravu prečeg zakupa zemljišta

Uvjeti za prijavljivanje prava prečeg zakupa poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu – tema je tribine koja će biti održana u ponedjeljak, 2. studenoga, u zgradi Nove općine. Početak je u 10 sati. Na tribini koju organizira Udruga odgajivača goveda sjeverne Vojvodine, govorit će *Grgur Stipić* iz Službe za poljoprivredu Grada Subotice.

ODLUKA VIJEĆA DSHV-A

Martin Bačić izabran za zamjenika predsjednika stranke

Martin Bačić, predsjednik subotičke podružnice DSHV-a, izabran je za zamjenika predsjednika stranke. Jednoglasna je to odluka Vijeća DSHV-a sa sjednice održane u Subotici 23. listopada. Dužnost zamjenika predsjednika stranke nova je funkcija, regulirana novim Statutom DSHV-a.

Glavna tema sjednice Vijeća bila je, prema priopćenju iz stranke, primjena novog Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Nakon duže rasprave vijećnici su odlučili da će se DSHV »svim svojim potencijalom« uključiti u formiranje posebnog biračkog popisa hrvatske

manjine u Srbiji. U tom kontekstu stranka podržava neposredne izbore kao najdemokratičniji oblik izjašnjavanja volje manjinske zajednice.

Nakon što ministar za ljudska i manjinska prava obznanio početak promidžbene kampanje za upis birača u poseban birački spisak, DSHV će održati izvanrednu sjednicu Predsjedništva i Vijeća, te predsjedništava podružnica Subotica, Sombor, Južno Podunavlje i Srijemska Mitrovica, sa svrhom da članovi dobiju upute za uspješnu realizaciju akcije.

Na sjednici je podržan i prijedlog Mladeži DSHV-a da se pokrene izrada novog, suvremenijeg web portala stranke. Također je odlučeno da DSHV i dalje sudjeluje u radu Vojvodanskog kluba, a za novog predstavnika izabran je *Mata Matarić*.

DONACIJA NJEMAČKE TVRTKE »LINDE GAS SRBIJA«

Pomoć školi »Žarko Zrenjanin«

Zahvaljujući donaciji njemačke tvrtke »Linde Gas Srbija« iz Bečeja, Zručnici škole »Žarko Zrenjanin« moći će se ubuduće osposobljavati za obrte u području obrade metala i lakše stići do diplome zavarivača, zanimanja koje je već duže vrijeme deficitarno u Subotici.

Kroz programe u školi obrazuju se i osposobljavaju za samostalan život djeca s posebnim potrebama, a kroz osnovno i srednje obrazovanje štitenici se educiraju za poslove strojarstva, obrade metala, tekstila i kože, te u poljoprivrednoj i prehrambenoj struci.

Donacija je školi stigla zahvaljujući angažiranju pokrajinskog tajnika za obrazovanje *Zoltána Jegesa*, koji se preko Vojvodanskog investicijskog fonda obratio za pomoć tvrtki »Linde Gas Srbija«, koja je prihvatila BITI donator.

S. M.

Temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na okoliš projekta »Izgradnja trase fekalne kanalizacije naselja Stari i Novi Žednik« koji se planira na katastarskim česticama na području MZ Stari Žednik i MZ »Novi Žednik«, nositelja projekta MZ »STARI ŽEDNIK« iz Starog Žednika, Trg slobode br. 1 i MZ »NOVI ŽEDNIK« iz Novog Žednika, Ilije Lubarde br. 4.

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva investitora može se izvršiti u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Gradske kuće – ured 226, u razdoblju od 30. 10. 2009. godine do 9. 11. 2009., u vremenu od 10 do 12 sati.

www.supijace.co.rs

OD NJIVE DO TRPEZE.

JKП Суботичке пијаци
Szabadkai Piacok KK
JKP Subotičke pijace

Stanovanje u srednjem vijeku – sela i salaši (2. dio)

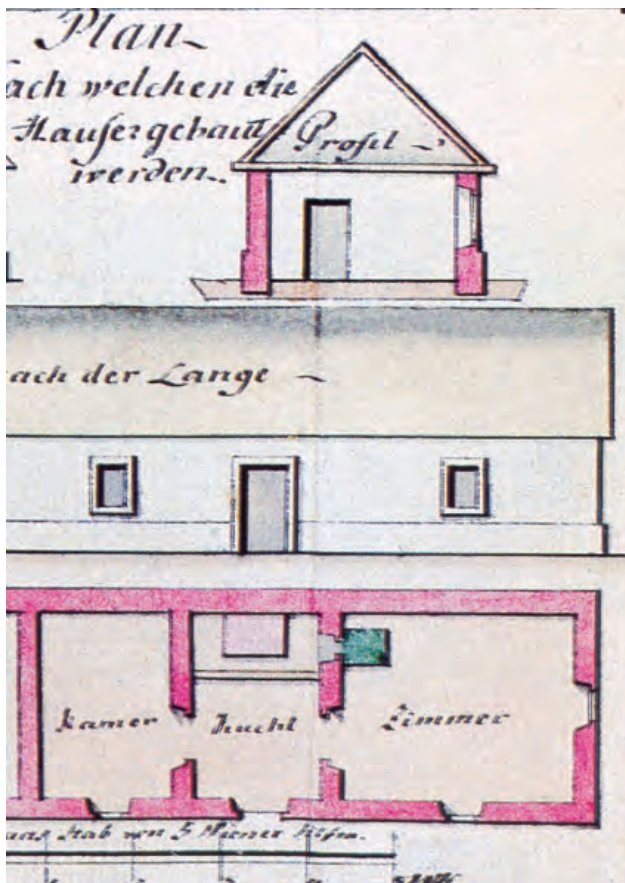
Piše: mr. Zsombor Szabó

U prošlom nastavku feljtona došlo je do omaške, zbog čega se ovim putem ispričavamo cijenjenim čitateljima. Što se desilo? Ispod ilustracije rekonstrukcije dvodjelne kuće iz XI. stoljeća našao se potpis: Projekt Jozsefa Kissa iz 1784. godine, tipiska trodjelna kuća, osnova i izgled. Ta je ilustracija ključna, jer pokazuje kako su inženjeri Austrijskog Carstva, nakon istjerivanja Turaka, na oslobođenim prostorima kolonizirali narode, a za koloniste su građene tipske stambene jedinice.

Ovi tipski projekti su se zasnivali na višestoljetnoj tradiciji života na ovim nizinskim prostorima i svi kolonizirani narodi su bez problema prihvaćali ovu tradiciju stanovanja i uređivanja životnog prostora.

SREDNJOVJEKOVNA SELA

Kada su se ugarska plemena naselila u Karpatsku kotlinu, na rubnim su dijelovima zatekli Slavene i ostatke nekad moćnih Avara. Danas smatramo da su sela u Bačkoj, djelomično i u Banatu, nastala po slavenskom uzoru, jer su oni tada već živjeli sjedilački. Ova sela su bila mala, najčešće su se sastojala od 5-8 kuća i nalazila su se na međusobnom rastojanju od 5-6 kilometara. Sela su bila, možemo reći, specijalizirana i neki nazivi ovakvih naselja su sačuvani do današnjih dana. Njih možemo svrstati u tri skupine. Prvu skupinu su činila vojnička sela (Ker u Subotici, Ker kod Vrbasa). Drugu skupinu možemo nazvati poljoprivredno-stočarskim selima zemljodjelaca-orača (npr. Arača u Banatu), sela koja su bila zadužena za skladištenje i prijevoz robe – tovarnici (Tovarnik u Srijemu), specifična naselja su bila villa udvornicusi, udvornička sela koja su proizvodila direktno za kraljevski dvor, odnosno snabdijevala su kralja i njegovu pratnju kada je on putovao po zemlji. Ovakva sela su postojala blizu današnje Sonte, Novog Sada itd. Specifična poljoprivredna naselja su bili curtisi – kraljevski majuri, na mađarskom udvarházak, (Idvor u Banatu). Na ovim imanjima proizvodnju je vodio i kontrolirao lokalni plemić, kraljev ovlaštteni predstavnik. Treću skupinu su činila zanatlijska sela: kovača, tesara, grnčara itd. Stanovnici ovih naselja, pokraj glavnog zanimanja, bavili su se poljoprivredom i stočar-

Projekt Jozsefa Kissa iz 1784. godine, tipiska trodjelna kuća, osnova i izgled

Oranje teškim plugom i dvama volovima, Francuska, XIV. stoljeće

Perspektivna rekonstrukcija jedne ograđene seoske porte, XV. stoljeće, okolica Kečkemeta

U nekoliko nastavaka upoznat ćemo čitatelje s poznatim i novootkrivenim arheološkim lokacijama u okolici Subotice i Sombora, koji nam otkrivaju dio srednjovjekovne prošlosti ovih gradova i naselja. Ovi »tragovi prošlosti« današnjim stanovnicima govore o prošlosti njihovih mjesta, a mogu nam pomoći i u pronalaženju odgovora na pitanja o tome koji su mogući pravci razvoja ovih prostora.

stvom u neposrednoj blizini naselja u krugu dnevnog hoda.

PRVA AGRARNA REVOLUCIJA I TATARI

U Europi se u XI. i XII. stoljeću odigrala »prva agrarna revolucija« koju karakterizira masovna uporaba teškog željeznog pluga s kotačima, kojim su se do tada neobrađena zemljišta mogla uzorati. Ove plugove vuklo je nekoliko parova volova koji su bili upregnuti na nov način. Novi je plug stvorio i novu mjeru za površinu: jutro. To je bila površina koja se novim teškim plugom mogla obraditi za jedan dan. Uvođenje plodoreda, kalkature, kao i gnojenje zemlje udvostručilo je poljoprivrednu proizvodnju i pridonijelo povećanju broja stanovnika. Tatarska najezda sredinom XIII. stoljeća, koja je uništila mala sela, rezultirala je time da su naselja postala zbijenija, a međusobno odstojanje između sela se povećavalo na 15 kilometara u prosjeku. Nove agrarne metode su proširile atare ovih sela, a volovi su postali vrijedna izvozna roba usmjerena prema zapadnoj Europi. Oni su tjerani na zapadne tržnice »na nozi«, što je rezultiralo novim zanimanjem – to su bili naoružani goniči koji su se nazivali hajtó, hajdú, kasnije hajduci. U ovom je stoljeću počela i prva urbanizacija, nastaju opidumi a kasnije i civitasi.

SLIKA SREDNJOVJEKOVNOG SELA

Na kraju XIV. i početkom XV. stoljeća ustaljuje se slika naselja i sela. Ograđene seoske porte redaju se duž lokalne ceste. Kuće su dužnog oblika (kakve je u XVIII. stoljeću projektirao József Kiss). Stambeni dio se sastoji od sobe, kuhinje i ostave. Sobe su grijane kaljevim pećima, u kuhinji se nalazilo trostruko ložište. Zidovi su od pletera oblijepljeni žutom zemljom ili od čerpića. Krov je od slame ili trske. U nastavku kuće se redaju ostale pomoćne prostorije, štale. U dvorištu, sudeći po arheološkim ostacima, uz kuću se nalazio korlat polukružnog ili kvadratnog oblika, te jedan u zemlju ukopan, slamnatim krovom pokriven svinjac kružne osnove i još jedan kružni objekt, možda peradarnik. Na slici vidimo rekonstrukciju jedne ovakve porte. Ona je fascinirajuća, jer je, uz male razlike, sličnost s današnjim salašima prevelika.

U HRVATSKOM DOMU U SOMBORU PREMIJERNO PRIKAZANA KOMEDIJA »OPORUKA«

Pozitivan iskorak kazališnih amatera

Komedija »Oporuka«, rađena po motivu opere *Gioco Puccinija* u adaptaciji Ivice Janjića, napunila je prošle subote veliku dvoranu Hrvatskog doma u Somboru, gdje za brojnu publiku nije bilo dovoljno sjedala.

Ova komedija u dva čina, koja se oslanja na »Tešament« *Vanče Kljakovića*, vođena je redatelj-skom palicom Marije Šeremešić, koja je radnju predstave smjestila u šezdesete godine prošloga stoljeća, umjesto početka XX. stoljeća – kako je zamišljen original, čime se više dobilo na šerenilu kostima i neobičnih frizura, koje su i same po sebi pomalo komične gledano iz ugla današnjeg vremena. Na tekstu je redateljica radila izvjesne korekcije, odnosno ubacila je lik vraga, kojeg glumi *Dejana Jakšić*, te narod, odnosno dvije sudbine, koje zajedno s vragom uvode gledatelje u predstavu, a glume ih *Sofija Vuković* i *Elizabeta Nemoda*.

POMUTNJA ZBOG OPORUKE

Cijela se radnja odvija u povećoj sobi jedne obitelji, a usredotočena je na oporuku koju je ostavio naglo preminuli član te obitelji Vatroslav (*Bojan Jozić*). Tuga za njim brzo se pretapa u pohlepnu želju za njegovim ostavljenim imetkom napisanim u oporuci, koju članovi obitelji luđački traže. Tu dolazi do brojnih komičnih scena, jer u kuću upadaju nenadani gosti od kojih se nevjesto prikriva Vatroslavova smrt. Bolesne naume obitelji brzo razotkrivaju daljnji rođaci Tinka (*Agneza Šeremešić*) i Matiša (*Miloš Jevtić*), te odjednom i oni žele svoj dio nasljedstva. Oporuku pro-

nalaze, a u njoj stoji da cijeli svoj imetak pokojnik ostavlja Crkvi i dobrotvornim ustanovama. Vražja klica je već duboko usađena u srcima obitelji, te ona nagovara siromaha Gracijana (*Ivica Pekanović*), koji je izgleda jedini iskreno poštovao pokojnika i tugovao za njim, da odglumi Vatroslava na samrti, te pravnici Vilmi (*Bojana Jozić*) izdiktira drugu oporuku, ovoga puta u korist obitelji. Siromah Gracijan nadmudruje obitelj, pa je komedija završena hepiendom, barem za njega, dok je ostatak obitelji umjesto hepienda prije doživio hendikep.

ODLIČNO SNALAŽENJE GLUMACA

Komedija »Oporuka« puna je niza nepredvidivih scena do samoga kraja. Glumci su pokazali veliki iskorak i odlično snalaženje u novim i drukčijim ulogama. Osim spomenutih, mora se izdvojiti izvršna gluma *Klare Oberman*, *Jolike Raič* i nagrađivanog *Zvonimira Lukača*. Pohvaliti se može i scenografija, koja je bez postavljenih kulisa lijep dio prostora u kojem se glumi.

Na koncu ove komedije u dva čina, koju je publika nagradila burnim pljeskom, uprava HKUD-a »Vladimir Nazor« ugodno je iznenadila glumce i redateljicu i darivala im bukete cvijeća.

Već sada je dramska sekcija HKUD-a »Vladimir Nazor« dobila pozive da ovu predstavu prikaže i u Slavonskom Brodu, Bjelovaru i Travniku, a Somborci će je moći ponovno vidjeti početkom prosinca.

Z. Gorjanac

Detalj s predstave

Marija Šeremešić, redateljica U stilu šezdesetih godina

»Poslije dobro odigrane predstave 'Đuvegije' i gostovanja u Hrvatskoj, počeli smo rad na novom tekstu, iako imamo problema s nabavom prigodnih tekstova za našu publiku i za naše kulturno-umjetničko društvo. U suradnji s Gradskim amaterskim kazalištem iz Županje dobili smo tekst »Oporuke«, koju je ovo kazalište igralo prošle godine na njihovoj smotri, no oni su je postavili na jedan drugi način. Kad sam vidjela tekst, dobila sam ideju da komediju priprelim u stilu šezdesetih godina s aktualnim natapiranim frizurama, podsuknjama i slično. Predstava ima deset uloga, a ja sam ubacila još tri kao prolog, to su dvije sudbine i jedan mali vražićak koji nam ukazuje na to kako ljudi znaju zakomplikirati stvari i izraziti one svoje malo negativnije osobine. Jako sam zadovoljna premijerom, tempo je bio fantastičan. Bilo je puno pozitivne energije, puno pljeska, oduševljeni su i glumci i publika.«

Održani VI. susreti književnika hrvatskih manjina

Kulturne prilike vojvođanskih Hrvata

U Rovinju su od 15. do 17. rujna, održani VI. susreti književnika hrvatskih manjina s književnicima u Hrvatskoj. Na manifestaciji su sudjelovali književnici iz Slovenije, Njemačke, Italije, Austrije, Mađarske, Crne Gore, Srbije, Ukrajine i Hrvatske.

Predstavljene su publikacije o hrvatskim manjinskim zajednicama u susjednim zemljama,

te se govorilo o njihovom položaju i problemima s kojima se suočavaju. Među ostalim, jezikoslovka *Sanja Vulić* govorila je o književnom stvaralaštvu *Vladimira Bošnjaka*, *Šima Raič* je izlagao o kulturnom i nacionalnom djelovanju HKUD-a »Vladimir Nazor u Somboru«, *Matija Đanić* o ulozi glasila »Miroljub«, a pjesnikinja *Ljubica Kolarić-Dumić* o Srijemu u 18. stoljeću i danas.

Na susretima su predstavljene i nove knjige, među ostalim i »Vitezovi hrvatskog jezika u Bačkoj« *Sanje Vulić*, objavljena u nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice.

Uz inicijatore susreta, HKD-a »Franjo Glavinić« i Maticu hrvatsku Rovinj, u organizaciji ove manifestacije sudjeluje i pulska podružnica Hrvatske matice iseljenika.

DRUŽENJE ŠOKAČKIH HRVATA IZ TRIJU DRŽAVA U OKVIRU PROJEKTA »ŠOKCI I BAŠTINA«

Šokadija na tromedi

Susret predstavnika prijateljskih naselja održan je u Santovu, na tromedi Mađarske, Hrvatske i Srbije

Šokci bačkog Podunavlja, skupa sa svojim sunarodnjacima iz Republike Hrvatske i Republike Mađarske, družili su se u Santovu, u Mađarskoj, u subotu 24. listopada. U okviru zajedničkog projekta podunavskih Hrvata Šokaca »Šokci i baština« Hrvatska manjinska samouprava Santova organizirala je susret prijateljskih naselja pod nazivom Hrvatska kulturna večer »Vesela je Šokadija«.

Program je započeo okruglim stolom s temom Suradnja prijateljskih naselja, u čijem su radu sudjelovali: generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu *Ljiljana Pancirov*, konzulica *Jadranka Telisman*, načelnik prijateljske općine Petrijevci *Ivo Zelić* (s kojima Hrvatska manjinska samouprava Santova održava prijateljske odnose od 1996. godine), predstavnici KUU »Nikola Šubić Zrinski« iz Petrijevaca, predstavnici hrvatskih udruga bačkog Podunavlja iz Sombora, Bača, Sonte i Bačkog Brega, te predstavnica Kulturne i vjerske udruge šokačkih Hrvata iz Vršende u Republici Mađarskoj.

Tople riječi dobrodošlice gostima je uputio predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Santova *Stipan Balatinac*: »Našu priredbu

S okruglog stola u Santovu: Stipan Katačić, Stanka Čoban, Zvonko Tadijan i Jadranka Telisman

posvetit ćemo prijateljskom susretu hrvatskih naselja i udruga na tromedi Hrvatske, Srbije i Mađarske, boljem povezivanju šokačke grane hrvatskog naroda, a sve u znaku obilježavanja dolaska šokačkih Hrvata na ove prostore i njihova očuvanja u budućnosti. Godine 2000. pokrenuli smo obnavljanje veza s podunavskim naseljima šokačkih

Hrvata s kojima smo povijesno, kulturno, jezično i rodbinski povezani stoljećima – s Bačkim Bregom i Bačkim Monoštorom. Korak dalje znači upravo prošlogodišnji zajednički projekt šokačkih Hrvata u Podunavlju kojem smo se i mi priključili i koji, evo i ove godine, drži Šokce zajedno kroz projekt »Šokci i baština«.

Okrugli stol je protekao u upoznavanju i izmjenjivanju iskustava. Svi nazočni su se složili kako ih kroz rad i djelovanje u udrugama prate iste teškoće i slični problemi, da su ovakvi susreti i nova poznanstva i prijateljstva potrebni i korisni za daljnju suradnju. Dogovoreno je da se uz pomoć konzulata u Pečuhu i Subotici nastavi i učvrsti ovakva suradnja, da se zajednički ulazi u nove projekte i na taj način uspješnije rješavaju problemi u hrvatskim manjinskim zajednicama.

Foto izložba o prošlosti i suradnji prijateljskih naselja, koja je bila postavljena u holu Doma kulture, uvela je goste i posjetitelje u bogat kulturno-umjetnički program na kome su sudjelovali: KUD »Hrvatska osnovna škola« iz Santova, Kulturna i vjerska udruga šokačkih Hrvata »Orašje« iz Vršende, HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega, KUU »Nikola Šubić Zrinski« iz Petrijevaca, Ženska pjevačka skupina »Santovkinje« Santovo-Pečuh, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, dramski umjetnik i pjevač *Stipan Đurić* Santovo-Budimpešta i orkestar »Vizin« iz Pečuha.

Stanka Čoban

FESTIVAL NARODNOG RUHA I OGLAVLJA ODRŽAN U FUTOGU

Adaptacija bliska izvornim formama

Festival narodnog ruha i ogavlja »Biserna grana« održan je u subotu, 24. listopada, u Futogu. Želja organizatora festivala KIC »Mladost« iz Futoga je narodno ruho, originalno ili adaptirano, na ovaj način prikazati i izvan klasičnog nastupa na sceni – u vidu modne revije. Kako kažu organizatori, cilj festivala je ukazati na značaj očuvanja originalnih formi, tehnika, izrade i materijala od kojih je narodno ruho izrađeno, predstaviti stare tehnologije u izradi i potaknuti voditelje društava na očuvanje tradicijskih, izvornih formi i adaptaciju blisku izvornim formama.

U okviru festivala nazočni su, osim programa, mogli vidjeti i

Gradišćanci na Bisernoj grani

izložbu narodnog ruha, a sudjelovali su i u edukativnim programima – predavanju i radionici pod nazivom Specifičnosti vojvođanskog narodnog ruha. Predavač je bio *Dragan Milivojević* iz radionice »Galant« Novi Sad, a na radionici *Miluške Đurikin* upoznali su i scenisku šminku.

Svoje staro, tradicijsko i iznimno bogato ruho na modnoj reviji su prikazali i članovi triju hrvatskih kulturno-umjetničkih društava – HKUPD »Mostonga« iz Bača, KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora i KUD »Seljačka sloga« iz Gradišta kod Županje iz Republike Hrvatske.

S. Č.

GOTOVO TISUĆU SUDIONIKA NA MANIFESTACIJI ZAHVALE BOGU ZA PLODOVE ZEMLJE U OSIJEKU

Dani kruha na šokački način

Kruhova je bilo svih fela, raznih oblika i veličina, a tek kolača, slanah i slasnih, s nadjevom i bez, sa sirom i pekmezom, sa šunkom i slaninom i još trista čuda...

U petak, 23. listopada, Šokačka je grana zajedno s djecom Osnovne škole Franje Krežme u Osijeku upriličila nezaboravne »Dane kruha 09.«, veličnu manifestaciju zahvale Bogu za plodove zemlje i promidžbu kruha našeg svagdanjeg, nasušne potrebe svakoga čovjeka. Gotovo tisuću sudionika okupilo se u sportskoj dvorani škole u centru Osijeka, koju su krasili štandovi učenika i njihovih roditelja, Šokačke grane i poznatih tvrtki koje Osječane snabdijevaju kruhom: Kruna, Mlinar, Mercator, Arbanas i drugih. Kruhova je bilo svih fela, raznih oblika i veličina, a tek kolača, slanah i slasnih, s nadjevom i bez, sa sirom i pekmezom, sa šunkom i slaninom i još trista čuda.

Sve štandove i svaki kruh blagoslovio je vlč. Adam Bernatović, župnik župe svetih Petra i Pavla u Osijeku, konkatedralni župnik, koji je i svoju poruku uputio svakolikim posjetiteljima a posebice djeci, da cijene trud ratara i težaka čiji proizvod postaje slasni kruh, da uče predano i jednoga dana i

Članovi i predsjednica Šokačke grane Vera Erl na Danima kruha

sami zarađuju kruh svoj svagdanji i ne zaborave s vremena na vrijeme zahvaliti Bogu za darove koje nam je dao.

Život je uvijek ljepši uz glazbu pa je i kruh ukusniji uz tambure, a da sve bude u šokačkom štihi pobrinuli su se učenici i njihovi roditelji, ženska pjevačka skupina »Šokice« uz pratnju samičara Franje Verića, muška pjevačka skupina »Šokci«, dramska skupina »Druge«, folklorna skupina Šokačke grane i tamburaški sastav »Šokačka duša«.

»Godinama već organiziramo

Dane kruha, jer to je naša šokačka navada, i gotovo uvijek s drugim partnerima, jer nastojimo animirati što više djece i mladeži, pa smo do sada već bili gosti osnovnih škola 'Retfala' i 'Mihanović' u Osijeku i 'Višnjevac' u Višnjevcu, i mogu se pohvaliti, ostavili smo traga. Zato smo večeras ovdje, u školi Franje Krežme, gosti njihovih učenika i roditelja, i to ne slučajno, jer ravnatelj škole Iva Živić je dopredsjednik Šokačke grane. Uvjereni smo da će i ova mladost biti 'kontaminirana' našim lijepim šokačkim običajima,

pa ćemo tako i iz njihovih redova narednih godina novačiti našu Šokačku granu, da će i oni nakon večerašnjeg druženja listati na nekoj od grančica Šokačke grane«, rekla je u pozdravnome govoru Vera Erl, predsjednica Šokačke grane i pozvala sve nazočne da se ugodno osjećaju i ovu večer.

Treba spomenuti da je Šokačka grana dan prije, skupa s inim sudionicima prestižnog zagrebačkog sajma »Eko-etno«, bila na prijemu kod župana Osječko-baranjske županije Vladimira Šišljagića i dožupana Željka Kraljička, koji su izjavili da su iznimno zadovoljni već četvrtim nastupom Šokačke grane na ovome sajmu, naravno i drugim udrugama i sudionicima, pa je županija ove jeseni nagradena Zlatnom plaketom Sajma. Na lijepim je riječima zahvalila Vera Erl i županu i dožupanu, ali i svim snašama Šokačke grane koji ovu osječku udrugu dostojno predstavljaju diljem Hrvatske i diljem svijeta, te nagovijestila nove aktivnosti u 2010. godini.

S. Žebić

KAMPANJA PROTIV STIGMATIZACIJE OSOBA S MENTALNIM POTEŠKOĆAMA

Otvorimo vrata drugačijima od nas

Povodom Svjetskog dana mentalnog zdravlja, 10. listopada, Caritas Srbije i Crne Gore, zajedno s Ministarstvom zdravlja Republike Srbije, Nacionalnom komisijom za mentalno zdravlje, Svjetskom zdravstvenom organizacijom, Ministarstvom za rad i socijalnu politiku i Dobrotvornim fondom SPC »Čovekoljublje« provodi kampanju protiv stigmatizacije osoba s mentalnim poteškoćama u 13 gradova Srbije.

Mitrovački župni Caritas »Blazena Majka Terezija« priključio se ovoj velikoj antistigma kampanji distribucijom plakata po školama, ambulantom i institucijama, informativnim pultom o mentalnom zdravlju u središtu grada i podjelom promotivnog materijala sugrađanima, a sve u cilju senzibilizacije društva, te povećanja

Društvo treba senzibilizirati: članovi mitrovačkog Caritasa

tolerancije kada su u pitanju osobe s različitim mentalnim poteškoćama.

Na središnjoj manifestaciji u Srijemskoj Mitrovici, u subotu 10. listopada, na Svjetski dan mentalnog zdravlja, bile su nazočne osobe s različitim mentalnim deficitom, uz članove njihovih obitelji, članove iz Udruge MNRO, Udru-

ge osoba s Downovim sindromom, SOŠO »Radivoj Popović«, kao i aktivistima Kancelarije za mlade, predstavnicima lokalne samouprave, predstavnicima Doma zdravlja, te Centra za prevenciju, predstavnicima crkava, zaposlenicima i volonterima mitrovačkog župnog Caritasa. Projekt osvješćivanja o pitanjima mentalnog zdravlja sa-

stojao se u podjeli info-materijala, kreiranju aktivnosti kroz igru, crtanje, pjevanje, te izravne kontakte s osobama koje imaju problem mentalnog zdravlja.

U petak, 16. listopada, u Skupštini Grada održan je stručni seminar na temu »Novi pristupi i tendencije u liječenju osoba s mentalnim poteškoćama«, a u četvrtak, 22. listopada, održana je tribina za mlade na temu mentalnog zdravlja. Mladi su pokazali veliki interes za ovo, njima do sada nepoznato područje.

Krajnji cilj kampanje jest otvaranje vrata institucija iza kojih smo smjestili ljude koji su malo drugačiji, različiti od većine nas, uključiti ih u društvo i dati im priliku da budu korisni, integrirani članovi društva.

K. Zeman Mišćević

U ZAGREBU ODRŽAN SUSRET PREDSTAVNIKA OSNOVNIH ŠKOLA KOJE NOSE IME MATIJE GUPCA

Suradnja učvršćuje zajedništvo

Korisno druženje za učenike iz Vojvodine koji pohađaju nastavu po hrvatskom programu * Ravnateljica tavankutske škole Stanislava Stantić-Prčić najavila projekt kojim će djeca iz Tavankuta učiti zagrebačku djecu i male Zagorce ikavici, dok će Tavankučani učiti štokavštinu i kajkavštinu

U sklopu zajedničke proslave International community day pod nazivom Bogatstvo nacionalnih kultura »20 stolova – 20 kultura«, u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Zagrebu održan je susret osnovnih škola koje nose ime Matije Gupca, na kojem su sudjelovali i predstavnici Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta.

Naime, International community day se tradicionalno obilježava svake godine u svijetu, a s obzirom na činjenicu da je škola »Matija Gubec« u Zagrebu članica obitelji internacionalnih škola u kojoj se djeca školuju na engleskom jeziku i po internacionalnom programu, ovaj dan snažno promiče multikulturalnost i zajedništvo djece iz 20 zemalja svijeta.

JEZIK SE NAJBOLJE UČI TAMO GDJE SE GOVORI

»U našoj školi, kao i ostalim internacionalnim školama u svijetu, radi se po posebnim programima i određenim područjima interakcije, a naglasak je na razvijanju vještina i, naravno, znanja«, kaže nam ravnateljica prof. Ljiljana Klinger i dodaje kako joj je posebno zadovoljstvo što može ugostiti i ostale škole iz zemlje i inozemstva koje nose ime ovog legendarnog seljačkog vođe, pa tako i Vojvodane iz Tavankuta. »Radujemo se suradnji naših škola te nam je želja da se i mi uključimo u obilježavanje ovog dana i budemo 21. stol na ovoj manifestaciji te i na taj način prezentiramo našu tradicijsku kulturu i sve ono po čemu se mi, vojvodanski Hrvati, prepoznajemo«, rekla je ravnateljica Osnovne škole »Matija Gubec« iz Tavankuta Stanislava Stantić-Prčić uz napomenu kako će ta suradnja pomoći učenicima koji pohađaju nastavu po hrvatskom programu u Vojvodini, jer se jezik najbolje uči tamo gdje se on i govori.

»Osim toga, danas smo i načelno dogovorili projekt u kojem bismo

učili djecu govoriti na svim dijalektima, što znači da bi naša djeca iz Tavankuta učila zagrebačku djecu i male Zagorce našoj ikavici, dok bi mi Tavankučani učili štokavštinu i kajkavštinu. U razgovoru s Milanom Bošnjakom, višim stručnim savjetnikom u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, potvrđeno nam je da je Ministarstvo spremno podržati jedan takav projekt.«

Prof. Drago Sedlar iz Osnovne škole »Matija Gubec« iz Gornje Stubice naglasio je kako, također, pozdravlja ovakve zajedničke susrete jer je nemoguće živjeti izolirano od svijeta.

»Osuđeni smo jedni na druge, a svoje i tuđe probleme koje nam svakodnevno nameće suvremeni život ne možemo suštinski prepoznati ako nismo s prijateljima, poglavito s prijateljima u vlastitom narodu, a zajedničkom suradnjom učvršćujemo i naše zajedništvo«, rekao je Sedlar i dodao kako se na taj način stječu i prijatelji iz cijelog svijeta.

SUSTAVNO RJEŠENJE ZA BRUCOŠE IZ SRBIJE

Osim službenog posjeta susretu osnovnih škola Matije Gupca u Zagrebu, ravnateljica Stanislava Stantić-Prčić i Miroslav Rauš iskoristili su svoj boravak u glavnom gradu Hrvatske i za nekoliko sastanaka s ministrom znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske dr. Radovanom Fuchsom i državnim tajnikom za srednje škole Želimirom Janjićem.

»Zahvaljujući pomoći potpredsjednice Vlade Đurđe Adlešić razgovarali smo s čelnim ljudima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i mislim da je konač-

Dio sudionika Međunarodnog dana zajednice u Zagrebu

no došlo do pomaka u rješavanju problema udžbenika za našu djecu koja se školuju na hrvatskom jeziku«, rekla je optimistički raspoložena ravnateljica Stantić-Prčić. Naime, poznato je da djeca u Vojvodini koja uče po programu na hrvatskom jeziku nemaju adekvatne udžbenike jer Republika Srbija, koja je obvezna tiskati udžbenike na jezicima nacionalnih manjina, to jednostavno nije uradila. Postoji nešto udžbenika za učenike od 5. do 8. razreda osnovnih škola i gimnazijalce, ali za hrvatske mališane do 4. razreda nema niti jedne knjige, što svakako predstavlja veliki problem u nastavi.

»Nama je, naravno, i dalje namjera tiskati te udžbenike u Republici Srbiji, jer to je naše pravo i smatramo da ga moramo i konzumirati, ali bez obzira na naše pregovore s BIGZ-om i Školskom knjigom prisiljeni smo tražiti privremeno rješenje i nabaviti udžbenike iz Hrvatske«, kaže ravnateljica Stantić-Prčić i dodaje kako su razgovarali i o problemu brucoša iz Vojvodine, s namjerom da se on sustavno riješi, odnosno da se brucošima osigura smještaj

u studentske domove i dodijele stipendije, a za preostale godine studiranja da ih se vrednuje u skladu s uspješnošću njihovog studiranja.

Isto tako razgovaralo se i o državnoj maturi jer postoji opravdan strah da bi ona mogla smanjiti broj mladih ljudi iz Vojvodine koji dolaze studirati u Hrvatsku. »Dogovoreno je da će za nas državna matura biti organizirana u Vukovaru, a mi želimo detaljno informirati našu djecu i pripremiti ih za državnu maturu, naravno ne želeći nikakve privilegije u odnosu na hrvatske učenike«, rekla je Stanislava Stantić-Prčić i naglasila kako je dogovorena i nostrifikacija diploma studenata koji su se vratili u Srbiju nakon studiranja u Hrvatskoj i to na način da se proces koji je već uhodan u Hrvatskoj primjenjuje i u Srbiji.

»To će pomoći ne samo Hrvatima nego i ostalim studentima koji se nakon studiranja izvan Srbije vraćaju kući, poglavito što je i Srbiji kao državi u interesu da dobije akademske građane u koje nije ništa uložila«, zaključila je Stanislava Stantić-Prčić.

Zlatko Žužić

VJERNICI HODOČASTILI NA OSTATKE KRALJEVSKOGA GRADA BOBOVCA

Vratimo se korijenima na kojima smo postali

»Želio bih da se zavjetujemo da ćemo nešto doprinijeti za naš narod i dostojanstvenu budućnost. Nitko nema pravo trgovati našim dostojanstvom bez obzira koliko moć imao«, poručio je kardinal Puljić

Piše: A. Beus

Tisuće vjernika iz Bosne i Hercegovine hodočastilo je na ostatke kraljevskoga grada Bobovca, u blizini Vareša, gdje je stolovala posljednja bosanska kraljica *Katarina Kotromanić*, supruga *Stjepana Tomaša* i kćer hercega *Stjepana Kosače*. Osim brojnih vjernika hodočastili su i pripadnici Oružanih snaga BiH i policije, gdje su molili za domovinu. Prvi puta na ovo mjesto, poznato kao »Oltar domovine«, hodočastili su i pripadnici zatvorske policije te hajdučke družine *Mijat Tomić* iz Tomislavgrada.

Misno slavlje je predvodio vrhbosanski nadbiskup kardinal *Vinko Puljić* uz koncelebraciju zamjenika provincijala Franjevačke provincije Bosne Srebrene fra *Marijana Karaule* i više svećenika iz različitih župa. Kardinal Puljić je odmah na početku svete mise poručio kako je BiH domovina koja se istinski još uvijek mora braniti. Podsjetio je kako je kraljica Katarina, po mišljenju mnogih, rođena u Blagaju i kako je ustvari svojom udajom za Stjepana Tomaša pomirila bosanskoga kralja i svoga oca hercega Stjepana.

NAPREDAK NARODA I DRŽAVE

»Mi i danas trebamo jednu plemenitu Katarinu da uredi odnose

između Hrvata i katolika. Pitam se – gdje je bila pamet, pa se tada izgubila i Bosna i Hercegovina? I danas imamo sklonost više vjerovati strancima nego sami sebi. Danas nam je prava nakana moliti na Bobovcu za slogu našega naroda, za mir, slobodu i dostojanstvo«, naglasio je kardinal Puljić dodajući, kako se samo želi pojedinačno i opće dobro naroda i države BiH. »Zato je vrlo bitno sačuvati pamćenje na ovu dobru ženu. Crkva je ove godine uvela pastoralni program za solidarnost. Neki nam žele nametnuti kompleks manje vrijednosti i to samo zato što prihvaćamo svoju povijest i želimo sačuvati svoj identitet. Osjećam da se u našu domovinu uvukao nemoral, kriminal, droga i egoizam. Zato s pravom želimo vratiti dostojanstvo vjernika u javnost. Nažalost, nema ništa što mi nismo ukaljali. Zauzmimo se jedni za druge i samo tako ćemo doprinijeti osobnoj i zajedničkoj sigurnosti i napretku naroda i države«, kazao je kardinal Puljić. Osobito je naglasio kako je potrebno prepoznati korijene na kojima smo postali i opstali i vratiti se njima. »Želio bih da se zavjetujemo da ćemo nešto doprinijeti za naš narod i dostojanstvenu budućnost. Nitko nema pravo trgovati našim dostojanstvom bez obzira koliko moć imao. Ne smijemo biti kuka-

vice, izdajnici i hulje. Ovaj oltar ovdje na Bobovcu mjesto je za obnovu pamćenja i prepoznavanje korijena«, poručio je uzoriti kardinal Puljić.

DANI KRALJICE KATARINE

Dan poslije u samostanskoj i župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja, u okviru drevnog franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci, slavljen je svečana euharistija u okviru manifestacije pod nazivom »Dani kraljice Katarine«, kojom se obilježava 531. obljetnica smrti bosanske kraljice Katarine Kosače-Kotromanić. Misno slavlje predslavio je apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup *Alessandro D'Errico*.

Apostolski nuncij je u svojoj propovijedi naglasio kako je Kraljeva Sutjeska važno franjevačko središte. »Ovdje se diše zrak kulture i povijesti. Ovdje postoji idealna veza s prošlim kraljevstvom Bosne, iz srednjega vijeka, a također s kasnijim povijesnim fazama, sastavljenim od svjetla i tame, kada su fratri – hrabro i s duhom žrtve – bili dragocjeno uporište za zbunjeno stanovništvo ovih zemalja«, kazao je nuncij D'Errico.

Istaknuo je kako je kraljica Katarina među najvažnijim ženskim figurama srednjovjekovne

Bosne. »Svojim životom i svojom djelatnošću, ponajprije je prosvijetlila mukotrpne posljednje trenutke bosanskoga kraljevstva; zatim – kad su 1463. godine kraljevstvo okupirali Turci – postala je najugledniji glas među onima koji su radili za oslobođenje zemlje. Njezin lik mi izgleda od velike aktualnosti. Danas također trebamo ugledne i dosljedne osobe, koje će znati ljubiti i služiti ovu zemlju iskreno i nesebično. Danas također njezin glas za obranu zemlje odjekuje opominjuće, zbog problema koji nažalost postoje, za sadašnjost i budućnost Bosne i Hercegovine«, poručio je apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini nadbiskup *Alessandro D'Errico*.

Kraljevski grad Bobovac je pao u turske ruke 1. svibnja 1463. Kraljica Katarina Kotromanić je pobjegla u Dubrovnik gdje je nisu primili, pa je umrla u Rimu 25. listopada 1478. godine. Turci su zarobili njezinu djecu, a kasnije ih i poturčili.

Katarina Kotromanić

Kardinal Puljić je posebice naglasio kako je posljednju bosansku kraljicu plemenito odgojila njezina majka Jelena, te da je kasnije i sama kraljica Katarina puno učinila za žene u Bosni i to tako što ih je učila raditi i živjeti od svoga rada.

U tišini srca Bog progovara

Susretom pedesetak sudionika u Sonti prošloga je vikenda obilježen početak nove školske godine Škole animatora Subotičke biskupije * Temu ovoga susreta obradila je sestra Rastislava Ralbovsky iz Đakova

Susretom sudionika Škole animatora Subotičke biskupije, održanim u župnom domu crkve sv. Lovre u Sonti od 23. do 25. listopada, obilježen je početak školske 2009./10. godine. Na prvom ovojesenskom skupu sudjelovalo je pedesetak mladih sljedbenika Don Bosca, osnivača Salezijanske družbe koja se brinula za siromašnu i zapuštenu djecu i mladež, iz: Subotice, Đurđina, Žednika, Bajmoka, Palića, Male Bosne, Klise, Kule, Selenče i Sonte. Bili su podijeljeni u četiri starosne skupine, koje su predvodili – Ivo Šokčić, Andrea Dulić, Ana Ivković i Sanja Andrašić.

Osnovnu temu susreta »U tišini srca Bog progovara« obradila je sestra Rastislava Ralbovsky iz Đakova. Nije to bilo klasično predavanje. Sudionici, podijeljeni u starosne skupine, u praksi su obradili oblike i značaj komunikacije na način koji poprilično odudara od navika današnjice.

Mladi su prije subotnje jutarnje molitve pohranili sve svoje mobitele u pripremljenu košaru ispred oltara i nisu ih koristili tijekom cijeloga dana. Zauzvrat, upoznali su, ili se prisjetili, čari ostalih vrsta komunikacije. Podijeljeni su im notesi i olovke za pisanje Isusu, a međusobno su cijeloga dana komunicirali govorom. U poslijepodnevним satima upražnjavali su nekoliko aktivnosti radioničkoga tipa.

Mnogima je bila zanimljiva radionica pirografije koju je vodio Ivo Šokčić, te radionica Ane Miličić za izradu ogrlica. Heklanju ih je podučavala Adrijana Topal, a izradi predmeta od papira Kristina Ralbovska. Najstariji animatori, skupa s više župljana, uredili su crkvu za nedjeljnu misu zahvalnicu. Subotnji dan završen je malim edukativno-zabavnim programom i večernjom molitvom i klanjanjem.

U nedjelju su animatori svojom pjesmom, uz pratnju dua gitara, sudjelovali na misi zahvalnici, a u poslijepodnevним satima i u listopadskim pobožnostima. Animatori su bili prezadovoljni boravkom u Sonti, a kako zajednički ističu

U crkvi sv. Lovre u Sonti

Sveti Ivan Bosco rođen je 1815. godine nedaleko od Torina. Otac mu je bio siromašan seljak. Ženio se dva puta. Iz prvog braka ostao mu je sin Antun, a u drugom je dobio sinove Josipa i Ivana. Umro je dvije godine nakon Ivanova rođenja. Kao dvanaestogodišnjak, Ivan je morao otići od kuće i tri godine služiti u štali jednog seljaka. Zaljubljen u knjige, poslije te službe školovao se radeći različite poslove. U školi je osnovao »Društvo veseljaka«. Kao dvadesetogodišnjak ulazi u sjemenište i nakon šest godina postaje svećenikom, te iste godine započinje s okupljanjem napuštene mladeži. Ubrzo počinje pisati, a 1849. godine pokreće i novine »Prijatelj mladeži«. Godine 1850. osniva Društvo za uzajamnu pomoć radnika, a 1853. pokreće seriju knjižica »Katoličko štivo«, koja izlazi svakoga mjeseca i ima izvrstan odjek. Istodobno u oratoriju započinju s radom strukovne radionice. Cilj mu je odgojiti mlade ljude ne samo vjerski, nego ih i zanatski osposobiti. Bio je osnivač Salezijanskog reda 1859. godine i Družbe kćeri Marije Pomoćnice 1872. godine, a od pape Lava XIII. povjerenu izgradnju rimske bazilike Presvetom Srcu Isusovu započinje 1873. a okončava 1880. godine. Umro je 31. siječnja 1888. godine.

Animatori pjevali na misi

voditelji skupina, osim duhovnoga dijela susreta, najveće bogatstvo im je stjecanje i upoznavanje novih prijatelja s prostora ne samo Subotičke biskupije, nego i iz Banata, Hrvatske i Mađarske.

»Ovim susretom otvorili smo novu školsku godinu naše Škole animatora, četvrtu po redu. Sada je već vidljivo koliko je veliki odziv mladih sa strane, poglavito iz subotičke regije. Još ove školske godine primamo sve kandidate, a već od 2010./11. uvest ćemo malu

U župnom domu

selekciju. Skupine ćemo dijeliti na mlade i starije, na one koji su bili na više susreta i one koji dolaze prvi put. Cilj nam je da na svakom susretu bude onoliko sudio-

nika, koliki je smještajni kapacitet župnoga doma. Više mojih župljana predlagalo je da djecu smjestimo na spavanje u sončanske obitelji, međutim, kako je svrha

Voditelji skupina: Ana Ivković, Ivo Šokčić, Andrea Dulić i Sanja Andrašić

ovih susreta stvaranje zajedništva, ostali smo pri soluciji smještavanja sudionika u župnom domu. Svakako, zahvalan sam i svima onima koji su na bilo koji način

doprinijeli da se ova djeca osjećaju kao kod kuće», kaže voditelj Škole animatora Subotičke biskupije vlč. *Dominik Ralbovsky*.

Ivan Andrašić

Sveti Dimitirje, dan zaštitnika župe, grada Srijemske Mitrovice i Srijemske biskupije

Izvrstan primjer čovjeka vjernika

U srijemskomitrovačkoj prvo-stolnoj crkvi – manjoj bazi-lici sv. Dimitrija, 26. listopada svečanim euharistijskim slavljem proslavljena je svetkovina Svetog Dimitrija, đakona i mučenika. Sv. Dimitrije je zaštitnik župe, grada, te Srijemske biskupije.

Misu, koja je započela svečanim ophodom, predvodio je požeški biskup mons. *Antun Škvorčević*, u zajedništvu s domaćim, biskupom srijemskim, mons. *Đurom Garparovićem*, te nadbiskupom i metropolitom đakovačko-osječkim mons. *Marinom Srakićem*, nadbiskupom i metropolitom beogradskim mons. *Stanislavom Hočevarem*, biskupom subotičkim

mons. *Ivanom Penzesom*, pomoćnim biskupom đakovačko-osječkim mons. *Đurom Hranićem*, te 30-ak svećenika iz Srijema i Hrvatske. Slavlju se također odazvao veliki broj vjernika iz srijemskih župa koji su sudjelovali u ovom povijesnom događaju. Slavlju su nazočili i predstavnici Srpske pravoslavne crkve, predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu kao i predstavnici lokalne vlasti.

Na početku je biskup Đuro Gašparović, pozdravljajući sve, uputio riječi dobrodošlice, te izrazio svoju iskrenu radost zbog samog događaja i slavlja, ali i zbog zajedništva koje nas okuplja oko Gospodinova stola.

Biskup Antun Škvorčević se u svojoj homiliji prisjetio slavnog mučenika srijemske Crkve, sv. Dimitrija, istaknuvši kako samo velika i čvrsta vjera i neizmjeran ljubav prema Kristu, čini čovjeka mučnikom. Samo povjerenje u Boga može nagnati čovjeka na ovako herojsku spremnost: dati život za Krista. Okupljenim vjernicima, osvrćući se na Božju riječ, je poručio kako je sv. Dimitrije izvrstan primjer čovjeka vjernika, koji unatoč okolnostima zna kome treba služiti i prema kome njegov život treba ići. Za nebeskim treba težiti, a ne za prolaznim, prema Bogu treba ići. Sveti Dimitrije je svetac, ali je

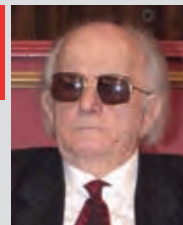
bio i čovjek, čovjek svoga vremena i prostora, i kao takav dao je veliki primjer, a u tome ga trebamo nasljedovati. Sv. Dimitrije je jedna od spona koje povezuju Srijem i Požegu, a koje se protežu stoljećima, poručio je biskup Škvorčević.

Svečano liturgijsko pjevanje, za vrijeme euharistijskog slavlja, animirao je mješoviti zbor župe svetog Dimitrija iz Srijemske Mitrovice, pod vodstvom s. *Cecilije Tomkić*, voditeljice zbora.

Slavlje je nastavljeno bratskim stolom u župnome dvoru, te veseljem i druženjem u Hrvatskom domu.

Ivica Zrno

KRONOLOGIJA OD 31. LISTOPADA DO 6. STUDENOGA 2009.

31. LISTOPADA 1802.

Antun Milodanović i Jovan Popović okončali su svoje mandate u Zemaljskom saboru Ugarske. Prije njih su zastupničku dužnost obnašali Antun Parčetić i Ivan Sučić 1791./92., zatim A. Parčetić i Bruno Skenderović, te Lajoš Vermeš.

31. LISTOPADA 1900.

Pokraj tramvaja i fijakera, u javnom prometu se pojavilo novo

vozilo – omnibus ili »svi za sve«. To je bila kombinacija dvaju vozila, fijakera i tramvaja s konjskom vučom. Vožnja od Gradske kuće do Aleksandrova koštala je ravno 40 filira, a toliko i nazad. Omnibus je s polazne postaje kretao svakog sata.

31. LISTOPADA 1996.

Umro je Ivan Vukov, istaknuti arabist i diplomat od karijere. Prije odlaska u mirovinu posljednja funkcija mu je bila – tajnik Savjeta Predsjedništva SFRJ za međunarodne odnose. Rođen je u Tavankutu 30. ožujka 1933.

31. LISTOPADA 2003.

Poslije dulje bolesti umro je pjesnik Petar Vukov, bivši glavni i odgovorni urednik subotičkog književnog časopisa Rukovet od 1972. do 1983., a kasnije knjižničar Gradske knjižnice.

1. STUDENOGA 1794.

Otvaranjem I. razreda humaniora (poezija) s 4 odjela, koje je pohađalo 88 đaka, počelo je uvođenje petorazredne gimnazije i reorganiziranje školstva u cjelini. Sljedeće godine otvoren je II. razred humaniora-retorika.

1. STUDENOGA 1894.

Objelodanjen je Carski ustav kojim je ukinuta samostalnost Ugarske. Svedena je na rang pokrajine te u zemlji, a tako i u Subotici, započinje uvođenje nove, privremene uprave – Provizorija, ustvari apsolutističkog režima. Bila je to odmazda nakon što je Beč porazio mađarsku revoluciju 1848./49. godine.

1. STUDENOGA 1945.

Umro je Nikola Matković, vrsni sportaš, višestruki rekorder u nekoliko sportskih disciplina, sportski djelatnik 30-ak godina i profesor gimnastike u subotičkoj gimnaziji. Rođen je 10. srpnja 1864.

2. STUDENOGA 1902.

Rođen je Dragan Beraković, slikar i likovni pedagog. Studirao je u Beču i Berlinu. U Parizu izlaže već 1926., po povratku je profesor crtanja u subotičkoj Višoj gimnaziji, u Beogradu je osnivač Salona nezavisnih, a od 1945. je profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. Umro je 16. veljače 1972.

2. STUDENOGA 1968.

Nizom manifestacija i velikim svečanim koncertom okončana je proslava 100. obljetnice postojanja i djelovanja Muzičke škole u Subotici.

2. STUDENOGA 1994.

Umro je Slavko Matković, pjesnik, prozaist, multimedijalni umjetnik i knjižničar. Bavio se konceptualnom umjetnošću i signalističkim stripom. Objavio je desetak zbirki pjesama i grafičkih svezaka. Rođen je 15. svibnja 1948.

2. STUDENOGA 2000.

U 87. godini života umro je Albe Rudinski, doktor veterinarskih znanosti, istaknuti kulturni i javni djelatnik, jedan od osnivača književnog časopisa Bunjevačko kolo, koji je izlazio od 1933. do 1936. godine.

3. STUDENOGA 1784.

Odlukom cara i kralja Josipa II., koji je naslijedio majku Mariju Tereziju, rasformirane su Bačka,

Krašovanska, Tamiška i Torontalska županija, te je stvorena nova oblast, zapravo okrug. Sjedište mu više nije u Somboru, gdje se ranije nalazila županijska uprava, već u Temišvaru.

3. STUDENOGA 1848.

Pojavio se 1. broj prvog subotičkog lista na mađarskom jeziku – Honunk állapota, glasila za prosvjećivanje naroda. Nakladnik i urednik ovih novina bio je svećenik i književnik Ferenc Szép.

3. STUDENOGA 1926.

Sukladno odlukama Zemaljskog kongresa učitelja u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca u subotičkim pučkim školama je počela usporedna uporaba latiničnog i ćirilnog pisma.

3. STUDENOGA 1950.

Na sceni subotičkog Hrvatskog narodnog kazališta komedija Matije Poljakovića »Č'a Bonina razgal«, pisana u duhu narodnih igrokaza, s igrom i pjevanjem, doživjela je praiizvedbu. Redatelj je bio Mirko Huska.

4. STUDENOGA 1818.

U katnoj zgradi pokraj Gradske kuće, uz zvuke pjesme »Veni sancta«, započela je nastava u novopodignutoj gimnaziji. U nju je ugrađeno 250 tisuća cigala. Prva gimnazijska zgrada s tornjem podignuta je 2. rujna 1771. godine, a današnja zgrada u Ulici Sándora Petőfija dovršena je 1899., a koštala je 544 tisuće zlatnih kruna.

4. STUDENOGA 1993.

Usvojen je izmijenjeni Statut općine Subotice. Određeno je da službeni naziv općine bude ispisan srpskim jezikom i to ćirilicom, a na hrvatskom i mađarskom jeziku – latinicom. Za novi dan grada određen je 1. rujna, u znak sjećanja na isti dan 1779. kada je varoš Sveta Marija (Szent Mária) stekla status slobodnog kraljevskog grada Maria Theresiopolis.

4. STUDENOGA 1998.

Na temelju međudržavnog sporazuma u Subotici su počeli konzularni

dani Republike Hrvatske. Osim domaćih uglednika, nazočni su bili predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu.

5. STUDENOGA 1781.

Novim propisima Gradsko vijeće je strogim mjerama svelo svadbene običaje, svatove, na jednostavniju razinu, s ciljem da spriječi nepotrebno rasipanje novca, višednevna, čak cjelotjedna bančenja uz neumjereno konzumiranje

ića i pića. Prekršitelji ovih pravila kažnjavani su novčanom globom od 5 do 10 forinti, ili javnim batinanjem.

5. STUDENOGA 1955.

Skupina subotičkih pisaca, okupljenih oko Kluba pisaca Saveza kulturno-prosvjetnih društava općine, uredništva Rukoveti, dnevnog lista Magyar Szó i tjeđnika Hrvatska riječ, održala je višejezičnu književnu večer na Kelebiju, prvu u dugoj povijesti ovoga naselja.

6. STUDENOGA 1824.

Gradske vlasti su prihvatile prijedlog župnika Antuna Šarčevića da se na Ludašu ustanovi kapelanska služba, što je ostvareno tek šest godina kasnije, kada je podignuta crkva s domom za kapelana. Prvi kapelan u Ludošu bio je József Nagy.

6. STUDENOGA 1938.

Prvog tjeđna u studenom utemeljen je Odbor subotičke Hrvatske kulturne zajednice u Zagrebu, kojeg su činili: predsjednik dr. Josip Andrić, tajnik Marjan Radićev, dopredsjednici dr. Ante Šokčić i Marko Čović, te članovi uprave: Đulka Šokčić, Adalbert Šimioć, Stejapan Šokčić, Mirko Kesejić i drugi.

Hrvatski nakladnici iz Vojvodine na Sajmu knjiga u Beogradu

BEOGRAD – U okviru 54. međunarodnog sajma knjiga u Beogradu, danas (petak, 30. listopada) bit će predstavljene knjige NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. Promocija će biti održana u dvorani »Borislav Pekić« na Beogradskom sajmu. Početak je u 12 sati.

Ovom prigodom bit će predstavljena i nakladnička djelatnost Katoličkog instituta za povijest i duhovnost »Ivan Antunović«, Hrvatske čitaonice, Hrvatskog akademskog društva i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice. O knjigama će govoriti urednici nakladničke djelatnosti ustanova i institucija.

Predstavljanje nakladničke djelatnosti hrvatskih ustanova i institucija organizira se u suradnji s Pokrajinskim tajništvom za kulturu.

Sajam knjiga u Beogradu otvoren je u ponedjeljak i trajat će do 1. studenoga. Na sajmu nastupa više od 800 izdavača, a među njima i izdavačke kuće iz Hrvatske. Uz hrvatske izdavače, u okviru dijela pratećeg programa sajma posvećenog razgovorima pisaca, kritičara i teoretičara iz regije s čitateljima, prema najavama, gostovat će hrvatski pisci *Miljenko Jergović*, *Igor Mandić* i *Vlaho Bogišić*. Suvremena hrvatska ljubavna poezija na rasporedu je bila u srijedu, a prema najavama nastupili su *Predrag Lucić*, *Renato Baretić*, *Dorta Jagić*, *Drago Glamuzina* i *Srećko Horvat*.

Ovogodišnji počasni gost beogradskog sajma knjiga je Grčka.

Godišnji koncert tamburaša HKPD-a »Matija Gubec«

TAVANKUT – Godišnji koncert tamburaškog orkestra HKPD-a »Matija Gubec« iz Tavankuta bit će održan u iduću subotu, 31. listopada, u Domu kulture u Donjem Tavankutu. Početak je u 19 sati.

Knjiga »Prid svitom« predstavljena u Vukovaru

VUKOVAR – U okviru Dana Ogranka Matice hrvatske Vukovar, u ponedjeljak 26. listopada u Pastoralnom centru »Sv. Bono« predstavljena je knjiga »Prid svitom – saga o svitu koji nestaje« *Tomislava Žigmanova*. O toj zbirci pripovjedaka pisanoj bunjevačkom ikavicom osim autora govorili su subotički pjesnik *Mirko Kopunović* i dopredsjednik vukovarskih matičara *Krešimir Bušić*. Bušić je, među ostalim, istaknuo kako ova knjiga čuva hrvatsku riječ, odnosno njezin ikavski idiom, od zaborava na prostorima sjeverne Bačke.

Druga donacija knjiga mr. Đure Lončara Zavodu

SUBOTICA – Subotički kolekcionar mr. *Đuro Lončar* darovao je u utorak, 27. listopada, Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata svoju

drugu donaciju književne periodike i drugih tiskanih materijala vezanih uz književnost i povijest Hrvata u Vojvodini.

Prigodom posjeta Zavodu, mr. Lončar je izrazio veliku nadu da će prikupljeni materijal biti od koristi svima koji se bave istraživanjem povijesti hrvatskog naroda. Stoga je u ovu donaciju uvršteno raznoliko povijesno blago, među kojima je časopis »Klasja naših ravni«, časopis za književnost, umjetnost i društvena pitanja »Rukovet« (kompletirano i popisano po godinama, oko 300 brojeva), te veći broj kataloga, novinskih isječaka, zapisnika i prvih brojeva raznih publikacija.

Svoju prvu donaciju mr. Lončar uručio je Zavodu početkom ožujka što je rezultiralo javljanjem i drugih pojedinaca i institucija koji žele darovati zavičajne knjige i građu.

Na ovom značajnom daru zahvalio je *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

Novi broj »Matice«

ZAGREB – Sredinom listopada iz tiska je izašao deseti broj »Matice« u 2009. godini, koji po običaju donosi obilje priloga iz života Hrvata u domovini i diljem svijeta.

Osim reportaže o zagrebačkom groblju Mirogoj, na kojem počivaju brojni znameniti Hrvati, novi broj Matice piše i o važnom političkom događaju – deblokadi hrvatskih pretpriprustupnih pregovora koji se na taj način bliže završnoj fazi. Donosi i reportažu iz Zračne luke Krk u kojoj se svakog ljeta može susresti mnoštvo hrvatskih iseljenika rodom ili podrijetlom s Kvarnera. Tu su i intervjui, među ostalim i s mr. *Antunom Babićem*, generalnim konzulom RH u Melbourneu...

»Dragi čitatelji Matice diljem svijeta, u našem i vašem interesu je da naš mjesečnik zabilježi svaki važan događaj iz vaših sredina. Stoga vas i ovaj put pozivamo da s nama surađujete. Pišite nam vijesti i šaljite fotografije, kreirajte s nama sadržaj Matice pišući nam o tome što biste željeli čitati. Učinimo Maticu uistinu mostom hrvatskog zajedništva«, poručuju iz uredništva ovog lista.

Gabi Novak otvorila Beogradski Jazz Festival

BEOGRAD – Slavna hrvatska pjevačica *Gabi Novak* nastupila je, u pratnji Croatian All Star Jazz Ensamblea s gostima, jučer (četvrtak, 29. listopada) u Domu sindikata u Beogradu, na otvorenju 25. Beogradskog Jazz Festivala.

Bio je to prvi solistički nastup ove zvijezde ex-jugoslavenske zabavne glazbe u Beogradu poslije dva desetljeća. Gabi Novak je, prema najavama, izvela jazz repertoar, kao i neke od njezinih najuspješnijih pjesama u novim aranžmanima za koje je bio zadužen hrvatski gitarist *Ante Gelo*. Gosti programa koji je premijerno izveden izvan Hrvatske, bili su gudački kvartet »Kornelije« iz Beograda, hrvatski pjevač *Kristijan Beluhan* i srpski trubač *Marko Đorđević*.

ISPRAVAK

U prošlom broju Hrvatske riječi (od 23. listopada 2009.) u tekstu pod nazivom »Novi svezak 'Klasja naših ravni'« pogrešno je navedeno ime Branimira Miroslava Tomlekina. Naime, umjesto Branimir pisalo je Branislav. Ispričavamo se spomenutoj osobi i čitateljima.

PRVI PUT U SUBOTICI NASTUPIO ZAGREBAČKI ZBOR »LIRA«

Biser u mozaiku lijepog suživota

Subotička publika rijetko ima prigodu slušati koncerte židovske glazbe, osobito u izvođenju svjetski poznatih izvođača, stoga je bila razumljiva velika zainteresiranost sugrađana za koncert zagrebačkog mješovitog zbora »Lira«, prošloga petka u Velikoj vijećnici. Zbor, inače, upravo ove godine obilježava 55. obljetnicu postojanja, a osnovala ga je Židovska općina u Zagrebu s ciljem da se sačuva židovsko zorno pjevanje, kako duhovnih tako i svjetovnih pjesama, sefardskih romansi, liturgijske glazbe, itd. »Lira« također neguje i hrvatsku izvornu glazbu, a dio njihova bogatog repertoara, s kojim su gostovali po svim najvećim svjetskim metropolama, izveli su i u Subotici, gdje su gostovali prvi puta.

»Mi smo valjda jedini zbor u Hrvatskoj koji neguje najprije hebrejsku muziku, koju je hrvatski skladatelj *Emil Cossetto*, iako nije bio Židov, aranžirao za naš sastav. Zatim izvodimo autohtone narodne pjesme iz Hrvatske, zato smo i obučeni u narodnu nošnju, a izvodimo i klasičnu literaturu. Jako nam se sviđa da smo u Subotici i

publika nas je večeras baš ganula«, kaže *Vlasta Španijel*, članica zbora, inače sutkinja u Zagrebu.

Ovaj je zbor dobitnik brojnih međunarodnih priznanja i nagrada, snimili su 18 ploča i CD-a, a zborom su dirigirali istaknuti hrvatski dirigenti. Posljednjih pet godina

zbor vodi *Robert Homen*, koji se ubraja među najuspješnije dirigente mlađe generacije u Hrvatskoj. Koncert u Subotici je organiziran zahvaljujući Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, te suorganizatorima – Židovskoj općini i gradskoj upravi.

»Lira« i u Somboru

Mješoviti pjevački zbor »Lira« iz Zagreba nastupio je dan kasnije, u subotu 24. listopada, u Narodnom pozorištu u Somboru. Koncert ovoga zbora u Somboru organizirali su Generalni konzulat RH u Subotici, HKUD »Vladimir Nazor« i Židovska općina u ovom gradu.

Z. G.

»Mi smo s Ministarstvom kulture tražili nešto što bi bilo jako zanimljivo za ovu publiku upravo zbog toga što je multikulturno. Ovo što je zbor pokazao jest multikulturnog sadržaja. Odlučili smo se za zbor »Liru« jer on može prenijeti tu multikulturnost i povezati smo se i ovdje s etničkim zajednicama. Na koncertu je bilo puno pripadnika hrvatske zajednice, ali i svih drugih koji ovdje žive. Subotica je grad koji je zaslužio imati takve sadržaje i drago mi je da je to i publika potvrdila«, rekla je konzulica *Ljerkica Alajbeg*.

Gradonačelnik *Saša Vučinić* je, ističući kako se koncert poklapa s Danima Balinta Vujkova, rekao da su to dvije manifestacije kojima se slavi »ono po čemu se prepoznamo, po čemu trajemo i po čemu ćemo opstati«.

Predsjednik Židovske općine *Robert Sabados* je rekao kako je Subotica ponosna na različitost u suživotu grada, a »ovo je još jedan biser u mozaiku lijepog suživota i načina zajedničkog življenja, i to želimo da se čuje, pamti i spominje još puno vremena nakon kada nas ne bude«.

S. M.

KAZALIŠNI FESTIVAL »DESIRE CENTRAL STATION« KRAJEM STUDENOGA U SUBOTICI

U selekciji i tri hrvatske predstave

Subotica od ove godine ima još jedan festival, i to kazališni. Riječ je festivalu »Desire Central Station 2009.« koji će biti održan od 22. do 29. studenoga u organizaciji kazališta »Dezső Kosztolányi«. Festival je međunarodnog karaktera, a u svojem premijernom izdanju ugostit će 13 ansambala iz sedam zemalja u regiji – Srbije, Slovenije, Hrvatske, Mađarske, Makedonije, Bugarske i Bosne i Hercegovine.

»Odabrali smo predstave koje čine ono što bi se nazvalo glavnim tijekom suvremenog kazališnog izričaja, one koje su značajne u svom kazališnom fahu, koje imaju suvremen odnos prema stvarnosti ili suvremen način i forme izražavanja«,

Iz predstave »Pijani proces«

rekao je na konferenciji za novinare *András Urbán*, direktor kazališta »Dezső Kosztolányi«. »To su internacionalno prihvaćeni projekti, koji ipak još nisu viđeni na drugim festivalima u okruženju pa smo se i na taj način trudili stvoriti originalan i svjež program. Zbog toga mislim da smo sa skromnim proračunom napravili ako ne vrhunski, a ono izuzetno dobar festival.«

Od ukupno 15 predstava, u selekciju festivala uvrštene su čak tri predstave iz Republike Hrvatske. Subotičani će moći vidjeti »Pijani proces« u produkciji Pučkog otvorenog učilišta Velika Gorica. Ovu dramu francuskog autora *Bernarda-Marie Koltesa*, napisanu prema romanu

»Zločin i kazna« *F. M. Dostojevskog*, režirao je *Ivica Buljan*.

Osim ove predstave, u selekciji su i dva ostvarenja trupe »Bacači sjenki« iz Zagreba. Radi se o dvama dijelovima trilogije pod nazivom »Proces grad« koja je inspirirana »Procesom« *Franza Kafke* – »Odmor od povijesti« i »Ekspozicija«. Obje ove predstave, koje su ranije nagrađene na prestižnom festivalu »Bitef«, režirao je *Boris Bakal*.

Predstave festivala »Desire Central Station« bit će igrane na više lokacija u gradu: u kazalištu »Dezső Kosztolányi« (Harambašićeva 4), na sceni »Jadran« Narodnog kazališta, u MKC »Népkör«, te u Modernoj galeriji »Likovni susret«.

D. B. P.

U SUBOTICI OTVORENA IZLOŽBA SLIKA LIKOVNOG ODJELA HKC-A »BUNJEVAČKO KOLO«

Zaokret s pejzaža u nove teme

Izleti u gradski ambijent, u mrtvu prirodu, u ambijente neke druge, izmaštane situacije, znače da autori sami rade korake unaprijed, rekla je na otvorenju povjesničarka umjetnosti Olga Šram

Članovi Likovnog odjela Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice, njih 38, svoje su slike, nastale u posljednjih nekoliko mjeseci, javnosti prvi put predstavili na izložbi otvorenoj u ponedjeljak, 26. kolovoza. U holu Otvorenog sveučilišta u Subotici izloženo je preko 80 radova, a izložba će za ljubitelje likovnog stvaralaštva biti otvorena do 2. studenoga.

puno, intenzivno, te da njegovi članovi, iako nisu organizirani u specijalne tečajeve, rade samostalno. Dakle, izložba je oformljena tako da je svaki od ovdje nazočnih 38 autora donio svoju najnoviju sliku po svome izboru. Ovako postavljene u jednom izložbenom prostoru te slike daju ukupnu sliku stanja u Likovnom odjelu, odnosno pokazuju određene tendencije koje su prisutne. Prije svega, rekla

poznajemo najmlađe članove koji još trebaju naučiti i svladati neke od elemenata likovnog izražavanja, prije svega one koji se odnose na uporabu određene tehnike, bilo da se radi o uljanoj boji, pastel, temperi i akvarelu. Dakle, to je struktura Likovnog odjela i ona upravo govori o tome da je ovaj odjel živ i da u njemu postoji generacijska dinamika koja je veoma potrebna.«

dana, i kao takva ne može nadomjestiti izostanak održavanja stalnih tečajeva«, smatra Olga Šram. »To je nešto što Likovni odjel pokušava riješiti, što je prepoznato kao problem, ali ne vidimo načina da se to u dogledno vrijeme dogodi, niti da se nastavi s nekad postojećim tečajevima za srednjoškolce. Eto, to je nešto na čemu bi trebalo inzistirati, a ono što nakon ove izložbe možemo posebice konstatirati i dati kao preporuku za ubuduće, jest da mnogi slikari na ovoj izložbi imaju dovoljno hrabrosti započeti nove teme, odlučiti se za figuraciju, posebno za mrtvu prirodu, prizore s cvijećem, što se do sada vrlo rijetko vidalo, dakle doista sami isprobavaju sve ono što im se čini potrebnim kako bi zaokružili svoj rad. Jer, znamo da su se ranije slike uglavnom svodile na pejzaže, a ti su motivi već iscrpljeni. Zbog toga ovi izleti u neke nove teme, u gradski ambijent, u mrtvu prirodu, u ambijente neke druge, izmaštane situacije, znače da su sami autori radili korake unaprijed.«

Prema riječima ravnateljice Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« *Josipa Horvata*, i problem edukacije ovdašnjih slikara bit će uskoro riješen, s obzirom da se u »Bunjevačkom kolu« upravo uređuju prostorije za potrebe njihovog rada.

»Time ćemo dobiti prostor u kome će likovni pedagozi redovito educirati naše članove tjedno ili dva puta tjedno«, izjavio je Horvat nakon otvorenja izložbe. »U planu su nam i dvije zimske jednodnevne kolonije kod naših sponzora, u Starom Žedniku i u Kanjiži, a pripremamo i redovitu godišnju izložbu minijatura prikladnih darova i čestitki u povodu božićnih blagdana, koja će biti otvorena u 'Bunjevačkom kolu'.«

Otvorenje izložbe slika stihovima je najavila pjesnikinja *Divna Lulić-Jovčić*, te pjesmom i gitarom *Jasmina Selig*, obje slikarice i članice Likovnog odjela.

Z. Perušić

Olga Šram

Divna Lulić-Jovčić, Josip Horvat i Jasmina Selig

»Ovdje su izložena djela članova Likovnog odjela, koja su nastala u razdoblju između rada umjetničke kolonije Bunarić, u kolovozu ove godine, i evo sada, kraja listopada«, rekla je na otvorenju izložbe povjesničarka umjetnosti *Olga Šram*. »Iz ovoga možemo zaključiti kako Likovni odjel radi

bih kako slikari srednje i starije generacije, koji već dugo rade, neki i preko 40 godina, doista pokazuju ono najkvalitetnije što se od njih može očekivati. S druge strane, imamo mlade autore koji, ako gledamo godine posvećene slikarstvu, pokazuju solidnu razinu likovnog znanja, te vrlo lako pre-

Olga Šram, međutim, ukazuje i na probleme s kojima se Likovni odjel suočava, a to je prije svega izostanak rada s pedagozima, odnosno to što ovi slikari nemaju voditelja koji bi s njima stručno radio tjedno ili po već nekoj učestalosti.

»Likovna kolonija Bunarić održava se jednom godišnje i traje 4-5

Značajno djelo za hrvatsku etnologiju

Ova znanstveno-etnološko-povijesna monografija pridonosi očuvanju identiteta krivoputskog kraja, koji je uspio opstati kroz više stoljeća seoba i asimilacija

Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, FF Press i Gradski muzej Senj organizirali su 23. listopada u Vijećnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu predstavljanje serije etnoloških monografija o primorskim Bunjencima »Živjeti na Krivom Putu«.

Prvi svezak ima sedam tematskih cjelina, a naglasak je na povijesnom prikazu područja bunjevačkog fenomena, na jezično-govornim osobinama Krivopučana, geografskim odlikama područja te na segmentima tradicijske kulture vezane uz različite etnološke teme. Drugi svezak se sastoji od devet tematskih blokova i u svom najvećem dijelu objedinjuje teme iz duhovnog i društvenog života i kulture, dok je treći svezak sastavljen od sedam poglavlja koja se odnose na specifične tematske cjeline predsvadbenih i svadbenih običaja, predbračnog života mladih, priprema za brak i sklapanje braka na području Krivog Puta.

RIJETKA ZNANSTVENA MONOGRAFIJA

O tri sveska monografije »Živjeti na Krivom Putu« prvo je govorio prof. dr. Vitomir Belaj, profesor emeritus s Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ustvrdivši pri tome kako su znanstvene monografije, osobito one s primarno etnološkim sadržajem, danas vrlo rijetke te da ih većina sadržava povijesne i zemljopisne podatke, podatke o stanovništvu i njihovim govornim osobinama, dok su etnografski i etnološki sadržaji najčešće svedeni na kratke opise lokalnih običaja, prije s dekorativnom, nego strukturalnom funkcijom. »Ova monografija je izuzetak i primjer kako je za jednu pravu i kvalitetnu monografiju potrebno uložiti jako puno vremena, truda i, naravno, znanja«, rekao je prof. Belaj.

Doc. dr. Goran Pavel Šantek s Filozofskog fakulteta Sveučilišta

u Zagrebu monografiju je ocijenio kao iznimno značajno djelo za hrvatsku etnologiju jer daje novu i vrijednu etnografsku građu, unosi metodološke novine u istraživanje, primjerice, etnografsku monografiju pisalo je više istraživača, interdisciplinarna je u svojoj koncepciji, pa daje širu sliku života lokalne zajednice nego što je uobičajeno te je uspjeli spoj tradicionalnoga etnološkoga rada na prikupljanju terenske građe i modernoga pristupa koji istraživačke spoznaje želi primijeniti na dobrobit mještana i lokalne sredine. Kao posebnu vrijednost monografije istaknuo je njezin doprinos razvoju afirmativnoga stava o tradicijskoj kulturi, važnoj osnovi izgradnje lokalnoga, regionalnoga i (sub)etničkoga identiteta, pri čemu je pomoću nekoliko primjera pokazano zašto tradicijska kultura jest vrijedna i koliko njezina znanja, prakse i vrijednosti mogu i danas biti aktualni.

OČUVANJE IDENTITETA

Prof. dr. Jadranka Grbić Jakopović sa zagrebačkog Instituta za etnologiju i folkloristiku ustvrdila je kako je ovo djelo i u znanstvenom smislu iznimno važno. »U skladu s burnim događajima i okolnostima,

bunjevačka zajednica je na svom selidbenom putu prelazila tisuće i tisuće kilometara, zaustavljajući se i dijelom ostajala na putnim postajama, razgranavši se napokon u nekoliko regionalnih grana, ali su do dana današnjega opstali kao jedinstvena i osebujna kulturna i etno-nacionalna zajednica s istim etno-nacionalnim osjećajem i imenom. Bunjevci su se uspjeli prilagoditi na nove uvjete života i započeli živjeti novim životom prema novim okolnostima, a stare i nove navike, povijesna sudbina, vjera, vjerovanja i običaji, ukomponirani su u ono što suvremena znanost naziva identitet, kulturni, etnički, regionalni i nacionalni«, rekla je prof. Grbić Jakopović.

Prof. Blaženka Ljubović, ravnateljica Gradskog muzeja Senj, ustvrdila je kako je ova znanstveno-etnološko-povijesna monografija značajna po tome što doprinosi očuvanju identiteta krivoputskog kraja, koji je uspio opstati kroz više stoljeća seoba i asimilacija, te posebno naglasila kako je to bio posljednji trenutak da se terenskim istraživanjima spasi od zaborava bogato duhovno i tradicijsko naslijeđe stanovnika Krivog Puta.

Govoreći u ime uredništva prof. dr. Milana Černelić podsje-

tila je kako su istraživanja tradicijske kulturne baštine primorskih Bunjevaca započela još 1998. i 1999. godine, a prezentacija rezultata pokazala kako je kulturno naslijeđe primorskih Bunjevaca iznimno bogato te kako bi od velike važnosti bilo obaviti sustavna etnološka istraživanja čitavoga planinskog prostora Velike Kapele i Velebita, naseljenog bunjevačkim stanovništvom. »Jedan od ciljeva projekta, čija sam bila voditeljica, bilo je prikupljanje građe o tradicijskoj i suvremenoj kulturi primorskih Bunjevaca, budući da je ova grana bunjevačkih Hrvata gotovo potpuno etnološki neistražena«, rekla je dr. Černelić.

Osim prikupljanja građe o tradicijskoj kulturi, svrha ovako koncipiranog istraživanja bila je i utvrđivanje odrednica bunjevačkog etno-regionalnog identiteta, kao i proširivanje spoznaja o njihovoj etnogenezi, na osnovi kompariranja kulturnih obilježja ove bunjevačke zajednice s drugim granama Bunjevaca u Bačkoj, Vojvodini i Mađarskoj, kao i na širem prostoru njihove moguće matične prado-movine, koja zahvaća jadransko-dinarski granični pojas.

Zlatko Žužić

Predstavljati, predstava, predodžba

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Glagol *predstavljati* ima dva značenja. Možemo ga rabiti u značenju »biti« ili u značenju »glumiti«. Rečenica *Što vi tu predstavljate?* nejasna je jer je dvoznačna. Može se razumjeti kao:

- *Što vi glumite?*
ili kao:
- *Što ste vi tu?*

O kojem je značenju riječ saznaje-mo iz konteksta.

Međutim u rečenicama tipa:
Ta akcija predstavlja opasnost za život,
glagol *predstavljati* uporabljen je pogriješno i valja ga zamijeniti glagolom *biti* jer akcija (što neživo) ne glumi opasnost, nego uistinu

jest opasnost. Pravilno je reći:
- *Ta je akcija opasna za život.*

Ukoliko glagol *predstavljati* rabi-mo u značenju »glumiti« u kazalištu ili filmu, ne trebamo ga zamjenjivati. Od njega je načinjena i izvedenica *predstava* koja dolazi u izričaju *kazališna predstava*. Kada se imenica *predstava* odnosi na kazalište, dobra je i ne treba ju mijenjati.

Međutim u rečenici:
- *Nemam jasne predstave o proteklom događaju,*
imenicu *predstava* trebamo zamijeniti riječju *predodžba* jer se *predstava* u tom značenju kod nas ne rabi. Stoga treba reći:

- *Nemam jasne predodžbe o tome.*

POVIJEST HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI

Vladimir Vidrić, izraziti modernist

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Vladimir Vidrić je rođen u Zagrebu 30. travnja 1875. godine. U rodnome je gradu završio osnovnu školu i maturirao 1892. Iste je godine otišao u Prag, gdje će do 1893. godine studirati pravo. Studij nastavlja u Zagrebu, koji napušta 1895. godine, nakon što je kao nositelj studentske zastave, odnosno predvodnik prosvjeda održanog povodom dolaska *Franje I. Josipa* (16. listopada 1895.) osuđen na zatvorsku kaznu od četiri mjeseca. Nakon izvršenja zatvorske kazne, odlazi u Graz i Beč. U Beču je nastavio studij. Ondje je diplomirao, a 1903. godine i doktorirao pravo. Nakon što je odbio ponudenu katedru rimskog prava, vratio se u Zagreb, gdje se neko vrijeme bavio odvjetništvom. Od tada se aktivno bavio književnošću. Uspirkos očekivanjima, nikada se nije u potpunosti politički angažirao. Prvi znakovi Vidrićeve psihičke bolesti, od koje će i umrijeti u Stenjevcu 29. rujna 1909.,

javlja se već u vrijeme njegova boravka u Beču.

Iako je još kao gimnazijalac u učeničkom listu »Lovor« objavio svoje stihove, Vidrićevim predstavljanjem književnoj publici obično se smatra objavljivanje pjesme »Bonni mores« (»Vienac«, 1896). Naočit i privlačan, obrazovan i nadaren, k tomu i imućan, bio je plah i nesiguran u sebe, pa je svoju labilnu psihu skrivao pjesničkim bijegom u prošlost i mitologiju. Samo je u svojim pjesmama mogao prevladati svoju plahost, biti jak i neobuzdan, rasipati obilje radosti, svjetla i ljubavi.

Za života je objavio, u vlastitoj nakladi, jednu zbirku pjesama (»Pjesme«, 1907.) sastavljenu od pjesama objavljenih po brojnim časopisima (»Vienac«, »Mladost«, »Suvremenik« i dr.). Riječ je o zbirci koja sadrži glavninu Vidrićevih pjesama, a ukupno ih je četrdesetak. Broj Vidrićevih stihova, kao i njegova rukopisna ostavština,

opovrgavaju svojevrstu legendu prema kojoj je Vidrić svoje pjesme sastavljao s izuzetnom lakoćom improvizirajući u trenucima zanos. Riječ je o lirici, neopterećenoj formom i sadržajem, čiji je osnovni naglasak na impresiji te na skrivenosti lirskog subjekta nerijetko uklopljenog u historijski i mitski svijet pjesme. Njegova slikarski intonirana lirika varira raznovrsne motive, među kojima prevladavaju oni preuzeti iz biblijske i antičke tradicije. Kao izraziti modernist, Vidrić je u svoj lirici spajao gotovo nespojivo; ljubav i smrt, radost i patnju, tvoreći pjesnički opus koji se smatra vrhuncem hrvatske moderne. Vidrićeva je poezija proizvod snažnoga duha, samoniklog talenta koji ne poznaje ništa izvan stvarnosti koju kreira njegova poezija. Lišena bilo kakve namjere ili poruke, Vidrićeva poezija želi biti ljepota sama po sebi.

Nijedan hrvatski pjesnik nije bio toliko hvaljen i slavljen, a isto-

Vladimir Vidrić

dobno toliko osporavan od nekih najautoritativnijih kritičara svoga vremena. *Matoš* je Vidrićevu poeziju ocijenio amaterskom, no u toj ocjeni možemo iščitati priznanje njezinoj spontanosti, čistoći njezinih izvora i nesebičnoj poticajnosti, a ne samo pokudu. *Augustin* ju je *Ujević* vidio »događajem bez komentara«, a *Jovan Hranilović*, najistaknutiji kritičar »starih«, posve je negirao Vidrića.

Lijepa riječ koju ne smijemo zaboraviti

SONTA – U nedjelju, 25. listopada, u crkvi sv. Lovre u Sonti služena je sveta misa zahvalnica za sve ovogodišnje plodove. Misi je nazočio veliki broj vjernika, kako iz Sonte, tako i bivših Sončana, današnjih žitelja Republike Hrvatske, te pedesetak polaznika Škole animatora Subotičke

biskupije, koji su se u Sonti okupili na prvom susretu u školskoj 2009./10. godini. Sončanski župnik vlč. *Dominik Ralbovsky*, skupa s ministrantima i vjernicima u tradicijskom šokačkom pučkom ruhu, u procesiji su ušli u crkvu, kako bi molitvom, pjesmom i prinosom darova zahvalili Bogu na rodnoj godini.

»Današnjom svetom misom želimo zahvaliti Gospodu za sve darove zemlje, ali i one duhovne, i sretni smo što smo ih dobili. Upitno je koliko znamo iskreno zahvaliti. Djecu od malena učimo da za svaku sitnicu koju dobiju, kažu hvala. Kad odrastemo, svi zaboravljamo na tu tako lijepu riječ. Ukoliko nešto i dobijemo, nesvjesno se pitamo što smo dali za to, ili kako to vratiti. Koliko nas

svakoga jutro kaže – Bogu hvala za ovaj dan? Neka nam današnji dan bude poticaj za zahvalnost tijekom cijele godine«, kazao je vlč. Dominik u propovijedi.

Tijekom mise pjevali su članovi župnoga zbora uz pratnju katehistice *Kristine Ralbovsky*, a vjernicima su se pjesmom predstavili i gosti, polaznici Škole animatora.

I. A.

PLAVNA – U ovom vremenu duhovne i ekonomske krize sve je manje zahvaljivanja, kako u međuljudskim odnosima, tako i prema Bogu. Mogli bismo prije govoriti o nezahvalnosti jednih prema drugima, a u svojoj povrnosti i zaboravu, često smo nezahvalni i Bogu.

Oni koji misle kako u svom životu treba zahvaljivati na svemu – i onda kada ima dobrih plodova, ali i kada smo u krizi, bolesti i tjeskobi, okupili

su se u nedjelju, 25. listopada, u župnoj crkvi sv. Jakova u Plavni na sv. misi zahvalnici za sve plodove što nam je Bog podario.

Miso je slavlje predvodio preč. mr. *Mirko Štefković*, tajnik Subotičke biskupije, u zajedništvu s domaćim župnikom vlč. *Josipom Štefkovićem*, a crkva je ovoga puta bila ispunjena brojnim župljanima i djecom od kojih su mnogi bili obučeni u prekrasne narodne nošnje. Time je ovaj događaj i susret s Bogom bio uljepšan, svečan i sadržajan.

U lijepoj i poučnoj propovijedi preč. Štefković nam je pojašnjavao vanjsku i unutarnju bit naše vjere. Ova je sveta misa bila obogaćena prigodnim programom kojega je osmislio vlč. Josip Štefković, a djeca su svojim ministriranjem, čitanjima i molitvama ostavila ugodan dojam na sve nazočne. Osobito je lijepo bilo vidjeti kako su pobožno prinosili simbolične darove pred oltar na blagoslov, dok je pjevanje pod ovim slavljem predvodio zbor HKUPD-a »Matoš«.

Z. P.

VAJSKA – U crkvi sv. Jurja u Vajskoj održana je u nedjelju, 25. listopada, sveta misa zahvalnica za sve ubrane plodove s naših oranica i vrtova. Mladi iz Vajske obučeni u svoje narodne nošnje prinosili su na oltar prigodne darove. Plodove je primio nadbiskup beogradski mons. *Stanislav Hočevar*, koji je prvi put bio u ovoj župi. Nazočan je bio i savjetnik papinskog nuncija u Beogradu mons. *Milan Šust*, kao i arhiepiskop podunavskog arhiepiskopata preč. *Jakob Pfeifer*, uz prisutnost domaćina vlč. *Josipa Kujundžića*.

Crkva je bila puna vjernika, koji su pobožnom molitvom i pjesmom zahvaljivali Bogu za sve uslišene i neuslišene molitve, za sve voće i povrće iz naših vrtova te ratarske proizvode s naših oranica.

U nadahnutoj propovijedi nadbiskup Hočevar je napomenuo kako je ova godina za ovu župu velika, obnovljena je i lijepo uređena crkva, imali smo mladu misu u ovoj godina svećeništva i godini astronomije, a sve to je satkano u ovaj dan, dan zahvalnosti, kad Bogu zahvaljujemo za sve darove što smo primili, pa i za ono što nismo dobili. Jer, ako u srcu nemamo zahvalnosti Bogu, ostat ćemo slijepi, a dvije stvari moramo otkriti: da je Bog stvoritelj, a čovjek s Bogom zajedno stvara sve na ovom svijetu. Drugo, da je on Spasitelj, iz ropstva nas vodi u oslobođenje znajući da smo sinovi i kćeri njegovi. Stoga nam je dužnost živjeti u pravoj duhovnosti, od jutra do navečer, da Bogu činimo i zahvaljujemo na svim darovima što ih primamo.

Na kraju sv. mise svi u crkvi otpjevali su »Tebe Boga hvalimo« nakon čega je domaćin zahvalio svećenicima gostima i predao im prigodne darove.

P. P.

U PETROVARADINU ODRŽANA SJEDNICA BISKUPA ĐAKOVAČKO-OSJEČKE METROPOLIJE

Dogovor o zajedničkom organiziranju crkvenih događaja

Nakon proslave svetkovine Svetog Dimitrija, đakona i mučenika patrona Srijemske biskupije, nadbiskupi i kancelari Đakovačko-osječke crkvene metropolije okupili su se u prostorijama biskupijskog doma Srijemske biskupije u Petrovaradinu u utorak 27. listopada 2009. godine na III. redovitoj sjednici biskupa Đakovačko-osječke crkvene pokrajine.

Uz predsjedatelja nadbiskupa i metropolita mons. *Marina Srakića*, u radu sjednice su sudjelovali: požeški biskup mons. *Antun Škvorčević*, domaćin srijemski biskup mons. *Đuro Gašparović*, te pomoćni biskup đakovačko-osječki mons. *Đuro Hranić*.

Nakon pozdrava i uvodnih riječi biskupa domaćina Đure Gašparovića, biskupi su iznijeli dosadašnje iskustvo nove metropolije, planove i smjernice za predstojeću pastoralnu godinu u metropoliji, te permanentnu formaciju svećenika u metropoliji. Ova sjednica biskupa Đakovačko-osječke metropolije susret je zajedništva, budući da su biskupi povezani sa Svetim Ocem, ali i s ostalim biskupima. Također, povezani su i sa svećenicima i jedan od ciljeva ovih zajedničkih sastanaka je promišljanje i zajedničko organiziranje crkvenih događaja kako bi Crkva bila što efikasnija u svojem djelovanju.

Tomislav Mađarević

SVI SVETI I DAN MRTVIH

Poruka suhih kostiju

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

Za koji dan je svetkovina Sviju svetih. Uvijek i uvijek treba podsjetiti i vjernike, a i one koji nisu vjernici, da je svetkovina Svih svetih ponos i radost Crkve. To što su groblja toga dana puna i što ljudi oblače crninu, ne umanjuje značenje svetkovine. Nama nije dano znati tko su od naših pokojnika baštinci blaženstva u vječnom životu, a tko još čeka susret s Bogom licem u lice. Crkva je stvarnost čiji je utemeljitelj Isus Krist, ali koja u svom vremenu, pa i u vječnosti, za sada zboruje u tri razine. Jedna – vjerojatno najmanje brojna – je Crkva putujuća na zemlji, to smo mi. Druga je zajednica onih koji iščekuju susret s Bogom. Ne možemo govoriti o vremenskoj dimenziji jer nam nije objavljeno, ali u našim kategorijama možemo prihvatiti i vjerovati da nije svaki prijelaz s ovoga svijeta odmah dostojan uroniti u neizmjereno bogatstvo Božjega života – vječno blaženstvo. No, sa sigurnošću možemo očekivati da je najviše članova Crkve proslavljeno u nebu.

Neizmjereno mnoštvo svih naroda, dobi i staleža, kako nam govori knjiga Otkrivenja, koje ne može nitko izbrojati, žive puninu života: vječno blaženstvo. Na svetkovinu Svih svetih mislimo upravo na tu našu proslavljenu braću i sestre. Međutim, onaj drugi dan, koji se u Crkvi slavi od jedanaestog stoljeća, je Dan mrtvih. Toga dana se uistinu s tugom sjećamo one svoje braće i sestara koji vapi: »Smilujte nam se barem vi, prijatelji naši!« To su duše u Čistilištu. Kršćani vjeruju da postoji takvo stanje. Naša molitva je, dakle, upućena Bogu za njihov spas.

ZNAČENJE SIMBOLA

Ovih dana sam od strane novinara jedne televizijske postaje bio zapitan pomažu li svijeće i cvijeće pokojnima. Kako je odgovor trebao biti vremenski ograničen, bio je kratak: i da i ne. Bitni uvjet u oba simbola je vjera i ljubav. Ako je svijeća čin vjere u život vječni, onda ona prati kao vanjski znak našu nutarnju molitvu i svjedoči naše uvjerenje u život vječni. Cvijeće, ako je znak ljubavi i vjere da se poštovati i ljubiti može i preko granice groba, onda je opravdano – jasno, u granicama skromnosti. Tako ćemo ovih dana s cvijetom u ruci ili sa zapaljenom svijećom pohoditi grobove svojih pokojnika. Pomolit ćemo se i zamoliti pravednoga ali milosrdnoga Suca da im podijeli život vječni i zasja svjetlost vječna. Intenzitet vjere i ljubavi je naš istiniti doprinos koji daje smisao zapaljenoj svijeći i cvijetu u ruci. Bez toga je šteta i simbola i troška. Ovom zgodom sam spreman podijeliti s vama jednu priču koju sam neki dan pročitao, a potaknula me na razmišljanje. Možda će i vas: Mladiću iz

Nije li svetkovina Svih

svetih i Dan mrtvih

prilika otvoriti knjigu

koju su nam oni osta-

vili i naći »recept –

uplatnicu« za prave

vrednote koje su njih

činile sretnima, a i

nas bi da smo osta-

li vjerni. Svetkovina

Svih svetih poziva na

sjećanje, zahvalnost,

slavljenje, molitvu, ali

potiče i na odgovor-

nost jesmo li dostojni

sinovi svojih velikih

predaka u vrednota-

ma koje nam nitko

i nikakav režim ne

može oduzeti

ugledne i bogate obitelji trebala je biti dodijeljena doktorska diploma. Bijaše običaj da roditelji, rodbina i prijatelji novomu doktoru poklone nov automobil. Mladić je zajedno s ocem razgledao robu u najvećoj trgovini u gradu i odabrao savršen auto. Bio je uvjeren da će ga on ujutro čekati pred vratima, te da će se njime odvesti na promociju. Sutradan mu je otac radosno prišao ... ali s knjigom u ruci. Darovao mu je Bibliju. Sin bijaše jako razočaran. Ljutito je bacio knjigu i otada nije razgovarao s ocem. Nakon nekoliko mjeseci pronašao je posao u drugom gradu. Jednoga dana stiže vijest da mu je otac umro. U noći nakon sprovoda, pregledavajući stvari na očevu pisaćem stolu, pronađe Bibliju koju mu ovaj bijaše poklonio onoga jutra. Zapekla ga malo savjest te otpuhne prašinu s korica i otvori knjigu. Među listovima pronađe bankovnu doznaku s datumom svoje promocije na svotu za uplatu odabranog automobila. Biblija je za mnoge beskorisna knjiga, prepuštena prašini i zaboravu. Ipak, njezine stranice kriju ono za čim smo oduvijek čeznuli.

RIJEČI MUDRE MAJKE

Zaustavit ćemo se nad grobovima svojih roditelja, prijatelja, dobročinitelja. Dopustimo da nam mrtve kosti progovore. Što su ti ljudi, čiji je ostatak ostataka skriven u grobu, nama ostavili? Nikada neću zaboraviti jedan događaj, koji mi je pričao nadbiskup *Hočevar*, iz vremena završetka Drugog svjetskog rata. Obitelj je doživjela tragediju. Majka je vidjela kako im je kuća zapaljena, imovina uništena i muž ubijen. Ona je s četvero djece uspjela prebjeći u Austriju. Tu noć su se sklonili u jednu šupu za sijeno. Kada je ujutro čula zvono s obližnje crkve, probudila je djecu i rekla: Idemo u crkvu Bogu zahvaliti. Djeca su začudeno pitala: Za što zahvaljivati kada su nas uništili? Mudra majka je odgovorila: Sve su nam uzeli, ali nam vjeru nisu mogli uzeti.

Ti naši preci, nad čijim grobovima zastajkujemo, predali su nam neke vrednote koje nam nitko nije mogao oduzeti. Sada ih mnogi prepuštaju sami. Nije li svetkovina Svih svetih i Dan mrtvih prilika otvoriti knjigu koju su nam oni ostavili i naći »recept – uplatnicu« za prave vrednote koje su njih činile sretnima, a i nas bi da smo ostali vjerni. Svetkovina Svih svetih poziva na sjećanje, zahvalnost, slavljenje, molitvu, ali potiče i na odgovornost jesmo li dostojni sinovi svojih velikih predaka u vrednotama koje nam nitko i nikakav režim ne može oduzeti. Tako nas ovi blagdani pozivaju i na planiranje, pa i obraćenje.

TOPLO PREDJELO – KREM JUHA OD POVRĆA

Potrebno za 4 osobe: 2 mrkve, 2 peršina, 40 g celerova korijena, 100 g špinata, 30 g maslaca, 20 g brašna, muškati oraščić, sol, papar, 100 ml kiselog vrhnja, 1 žumanjak i 1 povrtna kocka (Podravka).

Priprema: U malo vode stavite kuhati najprije korjenasto povrće narezano na manje komade, a pred kraj kuhanja dodajte špinat. Kuhano povrće ocijedite pa propasirajte. Na ugriyani maslac stavite brašno te uz miješanje ulijte vodu u kojoj se kuhalo povrće. Ukoliko je potrebno dodajte još vode, da ukupno bude oko 1,5 l tekućine. Vratite propasirano povrće, dodajte povrtnu kocku, ribani muškati oraščić i papar te pustite da proključa. Po potrebi posolite i na kraju dodajte vrhnje u koje ste umiješali žumanjak.

Posluživanje: Juhu od povrća poslužite u zdjelicama uz popečene kockice kruha.

Savjet: Ako ovu ukusnu juhu želite pripremiti brže, korjenasto povrće naribajte.

GLAVNO JELO - PIKANTNI PUREĆI ODRESCI

Potrebno: 600 g purećeg filea, 2 žlice maslinova ulja, 4-6 ploški tanko narezane pancete (15 g) 200 g bukovača, 50 ml bijelog vina, vrhnje za kuhanje. *Za marinadu:* 50 ml maslinova ulja, 1 žličica suhog bosiljka, 2 žličice suhe metvice, 2 žlice limunova soka, 2 žličice vegete. *Za prilog:* 250 g riže i 1 vrećica (450 g) kukuruza šećerca.

Priprema: Pureći file narežite na odreske te ih preko prozirne folije potucite batom za meso. U manjoj zdjeli pomiješajte maslinovo ulje, metvicu, bosiljak, limunov sok i Vegetu. Sve dobro izmješajte pa tom mješavinom premažite odreske s obje strane. Odreske zarolajte i svaki od njih omotajte tanko izrezanom pancetom. Krajeve pričvrstite čačalicama.

Gljive operite i narežite na veće komade. Pripremljene odreske pecite na zagrijanom ulju sa svih strana. Dodajte bukovače i nastavite zajedno pirjati dok gljive i meso ne omekšaju. Po potrebi podlijte malo vode. Pred kraj dodajte vino i vrhnje, te još malo zakuhajte.

Rižu i kukuruz posebno kuhajte u slanoj vodi.

Posluživanje: Pripremljene pureće odreske servirajte s rižom i kukuruzom, te ukasite zelenom salatom.

Savjet: Odresci će biti još aromatičniji ako ih marinirate dan ranije.

DESERT – BRZA TORTA OD VRHNJA

Potrebno: 300 g bebi piškota, 5 šalica (po 200 g) kiselog vrhnja, 10 jušnih žlica šećera, 1/5 kg višanja i 3-4 banane, 2 šlaga.

Priprema: Pomiješati šećer i vrhnje te podijeliti na dva dijela. U jedan dio staviti kalane višnje, a u drugi narezane banane. U dublju posudu (5 cm) poslagati keks te staviti dio s bananama, ponoviti postupak s keksom i premazati dijelom s višnjama, odozgo staviti šlag.

Savjet: Kako bi bebi piškote bolje upijale i bile sočnije tortu napravite dan prije.

SAVJETI PRED ZIMU

Kako sačuvati cvijeće

Ukoliko još niste unijeli svoje omiljene saksije s balkona ili iz vrta, krajnje je vrijeme da to i obavite. Ovo je i idealno vrijeme za presađivanje i sađenje lukovica, pa ukoliko želite i na proljeće uživati u tulipanima, zumbulima, ljiljanima – zasadite lukovice.

Posvetite se lukovicama, ali ne žurite, jer ih ne morate zasaditi sve u isto vrijeme. Možete ih saditi s razmakom od po tjedan dana, kako bi vam na proljeće svakog tjedna cvjetala nova vrsta. Lukovice dobro podnose niske temperature i lako se uzgajaju. Vi se samo trebate odlučiti između zumbula, tulipana i ljiljana, a ukoliko imate mjesta – možete ih sve zasaditi.

CVIJEĆE POSLOŽITE PO BOJAMA

Kad krenete s unošenjem, prvo unesite cvijeće koje je osjetljivo na hladnoću, a vrste koje bolje podnose niže temperature ostavite još neko vrijeme vani. Čak i za to cvijeće je potrebno izabrati mjesto gdje će biti zaklonjeno od vjetrova, a ipak biti izloženo suncu tijekom većeg dijela dana. Saksije u kući rasporedite tako da se listovi i cvjetovi ne dodiruju. Možete ih grupirati po bojama koje se slažu ili prave lijep kontrast.

ŠTO MANJE VODE

Cvijeće se mnogo bolje bori sa sušom nego s viškom vode i zato zaboravite na svakodnevno zalijevanje. Dva puta tjedno je sasvim dovoljno, ali pazite da voda bude sobne temperature, a ne hladna, tek nasuta iz pipe. Zato uvijek trebate imati nekoliko boca s ustajalom vodom, koja će služiti samo za zalijevanje cvijeća.

SKLONITE ZASTORE

Biljke traže mnogo svjetlosti i zato ih rasporedite na pod, komodu, stolić ili policu ispod prozora. Obavezno sklonite ili razmaknite zastore kako bi u prostoriji bilo što više sunca. Cvijeće bi u sezoni grijanja trebalo držati što dalje od radijatora, TA peći i drugih izvora topline, jer mu vruć i suh zrak neće goditi. Redovito ga rositi, jer ćete mu tako osigurati neophodnu vlagu.

BEZ GNOJIVA

Biljke sada ulaze u razdoblje mirovanja, pa i prehranu treba prilagoditi toj činjenici. To znači da većinu treba još jednom nagnojiti i napraviti stanku do veljače, dok biljke koje tek trebaju procvjetati možete i dalje prihranjivati. Ukoliko možete birati, koristite umjetno gnojivo, a ne hranjive štapiće.

Željka Vukov

30. listopada 2009.

Piše: dr. Marija Mandić

Osipne bolesti

Varičela, ovčje boginje ili vodene kozice su virusna infekcija koja se odlikuje crvenim osipom i jakim svrabom te predstavljaju jednu od najzaraznijih dječjih bolesti. Ovo je jedina osipna bolest protiv koje cijepljenje djece kod nas nije obvezno. Kod djece ova bolest ima uglavnom blagi tijek, dok kod odraslih, kod kojih se javlja znatno rjeđe, postoji opasnost od ozbiljnih dodatnih komplikacija, osobito do nastanka bakterijske upale pluća.

Vodene kozice izaziva virus varicela-zoster, koji se širi sićušnim kapima pri kihanju ili kašljanju, ili dolaskom u dodir s odjećom, posteljinom ili kožnim mjehurićima neke zaražene osobe. Oboljeli je najzarazniji dan prije izbijanja osipa i do oko 7 dana od njegove pojave, zbog čega se bolest lako širi. Osip se razvija iz malenih crvenih kvržica u tekućinom ispunjene mjehuriće, koji se kasnije isuše i pretvaraju u k-

stice. Najprije se osip pojavljuje na prsima i leđima, a za nekoliko dana se proširi na lice, ruke i noge. Ne postoji potreba za posebnim lijekovima ukoliko se dijete zarazi varičelom. Bez obzira na pojavu drugih simptoma ne smijete djetetu dati da pije aspirin, nego je bolje potražiti liječničku pomoć ili savjet. Kako bi dijete lakše preguralo vodene kozice podrežite mu najprije nokte kako biste ga spriječili u češljanju, koje može dovesti do pojave infekcije i ožiljaka. Za ublažavanje svraba dobri su oblozi od hladnih mokrih ručnika i dodavanje sode bikarbone u vodu za kupanje. Dijete redovito, svakodnevno kupati i ispirati usta

slanom vodom, kako bi se ublažile ranice u ustima. Ranice na koži ne premazivati losionima i pustiti ih da se spontano osuše i otpadnu. Odrasle osobe, a osobito trudnice, obvezno se moraju javiti liječniku već na samom početku bolesti. Ukoliko trudnica nije imala varičelu u djetinjstvu, mora se javiti liječniku i ukoliko je izložena virusu, bez obzira ima li znakove bolesti, jer u nekim slučajevima ova zaraza zna biti veoma opasna za nerođenu bebu.

Morbili ili ospice su jedno od najtežih osipnih bolesti s rasponom komplikacija od upale uha do upale pluća i mozga. Osobe koje su preboljele ospice razviju

prirodnu otpornost i ne mogu se ponovno zaraziti. Od 2007. godine kod nas postoji zakonska obveza cijepljenja sve djece protiv ove bolesti te je njena pojava rijetka i javlja se samo kod starije djece ili kod odraslih osoba. Odlikuje se pojavom ospica najprije iza uha i na čelu te se širi na lice i trup. Neophodno je javiti se liječniku na samom početku bolesti.

Zaušnjaci ili mumps odlikuju se pojavom otekline na jednoj ili objema stranama djetetova lica iznad kuta donje čeljusti. Tijek bolesti kod djece je blag, dok kod starijih i tinejdžera može biti kompliciran dodatnim oticanjem testisa koje u rijetkim slučajevima može dovesti do razvoja neplodnosti. Od 2007. obvezno je cijepljenje djece i protiv ove bolesti, i smatra se da je bolje da dječak koji nije cijepljen preboli ovu bolest u djetinjstvu, nego u starijoj životnoj dobi.

Rubeola ili crvenka je blaga bolest koja u mnogim slučajevima za dijete nije neugodnija od prehlade. Prvi znakovi rubele su vrućica i otečene vratne žlijezde, pojava osipa na licu, i nakon dva do tri dana na tijelu. Rubeola je opasna za nerođeno dijete, osobito ukoliko trudnica oboli u prva tri mjeseca. U 20-30 posto slučajeva nakon zaraze trudnice dolazi do pojave defekata na djetetu koji uključuju sljepoću, gluhoću i prirodne srčane mane. Od 2007. obvezno je cijepljenje djece i protiv ove bolesti, i smatra se da je bolje da djevojčica koja nije cijepljena preboli ovu bolest u djetinjstvu, ili da se žena cijepi tijekom planiranja trudnoće.

Poštovani čitatelji, u želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

 551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

NARODNA KNJIŽEVNOST U ŠKOLI

Čuvajmo svoje dijalekte

Drugi čitatelji Hrckovog kutka, nadam se kako ste uživali prošli petak u druženju s prijateljima, s knjigom i djelima *Balinta Vujkova*.

Neki od vas su sudjelovali na ovoj manifestaciji »Narodna književnost u školi«, koja je održana 23. listopada u vijećnici Gradske kuće u Subotici, i dobro nas nasmijali i razveselili. Ove godine posebnu pohvalu zaslužuju učenici OŠ »Ivan Milutinović« iz Male Bosne, kao i dječji vrtić »Marija Petković«, koji su se potrudili i izveli šaljive igrokaze *Balinta Vujkova*. U ovome programu za glazbeni dio je bio zadužen tamburaški orkestar Muzičke škole iz Subotice, koji također zaslužuje pohvale.

Osim već spomenutih škola i vrtića, priredbi su prisustvovali i učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom materinjem jeziku, kao i oni koji izučavaju predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture iz osnovnih škola: »Matija Gubec« iz Tavankuta, »Vladimir Nazor« iz Đurđina, »Ivan Milutinović« iz Subotice, »Sveti Sava« iz Aleksandrova, »Matko Vuković« iz Subotice i »Pionir« iz Starog Žednika.

U okviru Dana Balinta Vujkova, koji su se ove godine održali po VIII. put, dio programa je namijenjen vama (djeci), a nosi naziv Narodna književnost u školi. Cilj ove manifestacije je da se svima vama približi ovaj segment književnosti.

»Narodna književnost u školi« je program koji je otpočeo prije šest godina i odmah je bio jako lijepo prihvaćen među djecom. Oni su počeli najprije s čitanjem pripovjedaka u školi i to su priređivali gostima. Svakako, prijelomni je događaj u ovome bilo objavljivanje slikovnica koje su djeca rado čitala i onda to vrlo uspješno izvodila na Danima. Svake godine učenici koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku na svoj originalni način »odglume« neku narodnu pripovijetku, a prošle je godine tavankutska škola pripremila pravu predstavu s temom narodne bajke. I ove su godine svoj veliki doprinos priredbi dale učiteljice i odgojiteljice. U Maloj Bosni djecu su pripremili učiteljice Marina Kovač i Sanja Dulić, a u subotičkom vrtiću »Marija Petković« odgojiteljice Dajana Šimić, Mirjana Vukmanov Šimokov i Mirjana Ivanković. One su to doista lijepo uradile. Sva su djeca nagrađena knjigom za svoj trud«, kazala je Katarina Čeliković, predsjednica Organizacijskog odbora VIII. Dana Balinta Vujkova.

Tijekom ovoga programa predstavljena je i nova knjiga »Cviće i kamen«, koje je prvo djelo Balinta Vujkova. »Novo izdanje stare knjige

Unuka i praunuci Balinta Vujkova
uručuju knjige za školske knjižnice

Balinta Vujkova, u novom ruhu i novom izdanju, njegovo je autorsko djelo objavljeno 1938. godine. Vjerujem da ima jako malo sačuvanih primjeraka te knjige, teško ih je pronaći i u knjižnicama, te smo se odlučili objaviti ovu knjigu, što je inače i plan da se za Dane Balinta Vujkova objavi neko njegovo novo djelo, kako bi na taj način oživjelo«, kazao je Zlatko Romić, član Organizacijskog odbora. On je napomenuo kako u ovoj knjizi ima i jedna novina »Urađena je stanovita jezična korektura, što će čitatelji moći vidjeti u pogovoru. U originalu ovoga djela, koje je Balint pisao s 26 godina, vidi se da mu je puno bliži bio standardni srpski ili srpskohrvatski jezik, nego li hrvatski jezik, kao što je i danas mnogima pripadnicima našeg naroda. Smatrali smo da bi ostavljanje originala u takvom obliku, zapravo stvorilo više zabluda u dijalekt nego uspjeha. Želja nam je svakako da se ova knjiga, ukoliko bude sredstava, objavi i u originalu, pa da se mogu vidjeti ispravci. Što je i kako urađeno, kao i to što je mladi Balint pisao«, dodao je Romić.

Zlatko Romić

Po riječima organizatora, knjiga je namijenjena svim uzrastima, kako odraslima tako i djeci. Svaka škola koja je sudjelovala na ovoj

Katarina Čeliković predstavlja novu knjigu

Djeca iz vrtića »Marija Petković«

manifestaciji dobila je na dar knjige za školsku knjižnicu te tako svi vi možete posuditi i pročitati knjigu »Cviće i kamen«. Po riječima Katarine Čeliković, ova knjiga vam je darovana i zbog izuzetne poruke koju nudi, a koja glasi: »samo se radom nešto može postići«! Za izlazak ove knjige,

kao i njenu ljepotu, zaslužni su i slikarica *Cilika Dulić Kasiba*, Zlatko Romić kao jezični redaktor i tehnički urednik *Ervin Čeliković*. Knjiga je primjerena i djeci i odraslima te je svakako preporučujemo svima.

Pročitajte je i uvjerite se u to.

Željka Vukov

Kratke šaljive igrokaze izveli su učenici OŠ »Ivan Milutinović« iz Male Bosne

U SUBOTICI PREDSTAVLJEN PRVI ROMAN NOVINARA MILENKA POPADIĆA

»Crne vode« bosanske povijesti

U izdanju knjižare Plato ovih je dana iz tiska izašao prvi roman subotičkog novinara *Milenka Popadića*, dugodugišnjeg dopisnika Blica i Ekspres politike. Pod naslovom »Crne vode«, autor se u romanu bavi vremenom i sudbinama ljudi na početku raspada Otomanske imperije, smještajući temu u bosanska sela u doba velike epidemije kuge. Roman je pisan ijekavicom, izvornim jezikom s puno anakronizama, starih bosanskih i turskih riječi, a kako sam ističe, nastojao je uroiniti u vrijeme od prije 250 godina vodeći se povijesnim činjenicama i opisujući stvarni događaj koji je zapisan u jednom starom crkvenom spisu.

»U to vrijeme dvije trećine ljudi u Bosni, koji su bili raznih naci-

onalnosti i od kojih su neki ispo- vijedali čak i grkokatoličku vjeru, primili su islam zbog toga što su time dobili pogodnosti, nisu morali plaćati namet spahiji. Ostala je trećina življa koja je stalno bježala preko Save u današnju Hrvatsku,

odnosno u Panonsku nizinu i Slavoniju, a to se kod nas govorilo – Bježimo u Šokadiju. To bjekstvo je podrazumijevalo da su svi oni bili u austrougarskoj vojsci, ali monarhija je tim ljudima davala i posebne olakšice, zbog čega su

se prilično bunili ugarski plemići. Ostalo je malo naroda koji nije priznao tursku vlast i koji je bio potlačen, nije se imao kome žaliti nego je sam presuđivao mačem, sabljom ili budakom. U vrijeme radnje romana, odredba o odvođenju janičara je već bila ukinuta, ali su zato djevojke od 14-15 godina slane begovima da budu sluškinje po nekoliko mjeseci, pa su onda vraćane ako nisu bile dobre, a zna se zašto su bile slane«, objašnjava Popadić. Njegov roman upravo se bavi sudbinom Jakova, čovjeka koji skrivajući svoju kćer jedinicu sam presuđuje ubivši bega. Roman »Crne vode«, u okviru Platoove produkcije, našao se i na ovogodišnjem beogradskom Sajmu knjiga.

S. M.

Otvorena izložba Muzeja broskog Posavlja autora Zvonimira Toldija

Samo staj pa gledaj

U Osijeku je u petak, 23. listopada, otvorena izložba Muzeja broskog Posavlja iz Slavonskog Broda pod nazivom »Samo staj, pa gledaj« autora *Zvonimira Toldija*, a tema je »Secesija i Art deco u šokačkoj kulturi«. Nastavak je to samo plodne suradnje dvaju muzeja, a ova neobična izložba još bi trebala potaknuti veći interes među Šokcima na očuvanju i ovoga perioda u tradicijskoj kulturi, kroz prepoznavanje i njegovanje ljepote, rekla je kustosica *Ivanka Kulundžić* iz broskog muzeja na otvorenju izložbe.

Autor izložbe Zvonimir Toldi tvrdi kako je samo htio pokazati da je Europa na ovim našim prostorima boravila još davno i da smo i puno prije bili Europljani. Istina, u šokačka sela secesija je došla nešto poslije, ali se i zadržala sve do polovice prošloga stoljeća, a negdje 70-ih masovno se izbacuje i uvode se novine, od arhitekture do svih drugih segmenata življenja. Toldi je godinama proučavao utjecaj secesije na naše selo, obišao svih stotinu sela u

brodskoj Posavini, postavio izložbu u Brodu i riješio to pokazati i Osijeku, srcu Šokadije, čija pročelja odišu secesijom. I ne samo pročelja, secesija je prožela sve segmente, od pokućstva do predmeta za svakodnevnu uporabu, ruha, tiskovina i gotovo da nema područja kojega taj zanimljivi stil iz polovice 19. stoljeća nije dotaknuo. Uvjeren je da će ovom izložbom potaknuti svijest ljudi na očuvanje i brigu, jer ovi ostaci ostataka secesije u tradicijskoj kulturi obvezuju da ih štitimo za pamćenje i budućnost, pa bi ova izložba trebala pridonijeti boljem valoriziranju secesijskog razdoblja u seoskoj sredini, kroz prepoznavanje njegove ljepote i nekadašnjeg sjaja.

I kada je već riječ o Toldiju, to je onaj etnolog koji je svijet zadivio bogatom zbirkom kuharica, znate ono parče platna s izvezenim likovima i vrcavim šokačkim stihom, primjerice: Kuharice manje zbori, da ti ručak ne izgori. Ta je izložba obišla pregršt hrvatskih i europskih gradova i svagdje bila zapažena a Toldi danas

ima više od 500 kuharica, štrajfni (ukrasi za police) i vrećica za kefe i četke i onih malih za češljeve. Također je poznat po sakupljanju erotskih šokačkih stihova i njegova je knjiga »Razigrani Doro« doživjela tri izdanja i prodana je u više od 20 tisuća primjeraka. Osjeđane će uskoro obradovati zanimljivom izložbom ponjava, vezanih pokrivki sa simbolima plodnosti, s kojom je već gostovao u Perthu u Australiji i prošle

godine u Splitu a ove u Pazinu. To je ne samo etnološki fenomen već i likovni, s nevjerovatnim motivima i eksplozijom boja.

I osječki je etnološki Odjel dodao svoj dio priče, izloživši sobu učiteljice *Edite Medunović* iz Vrpolja, koja je učiteljsku školu u Osijeku završila 1926. godine, a službovala je diljem bivše države, u Resniku i Kumanovu u Makedoniji, u Palešniku i Blatu na Korčuli, u Odžacima i Bajmoku u Bačkoj te u Zemunu u Srijemu, a zanimljivo je, gdje god je išla učiteljica, išla je i secesijska soba, koju je ručno izradio majstor Kruljac u Đakovu, rekla nam je voditeljica Odjela *Vlasta Šabić*.

S. Žebić

Temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Službeni glasnik RS« br. 135/04 i 36/09) i članka 24 Odluke o općinskoj upravi (»Službeni list općine Subotica« br. 5/05...6/07), Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša:

OBAVJEŠTAVA

Da je »DELIKATES« SZTUR, Čantavir - Bajmočka br. 2, podnio zahtjev za davanje suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na okoliš Projekta: »Rekonstrukcija i dogradnja objekta klaonice« u Čantaviru na katastarskoj čestici br. 1084 k.o. Čantavir na području Općine Subotica.

Suglasno članku 20. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša osigurat će JAVNI UVID u predmetnu studiju u razdoblju od 30. listopada 2009. do 19. studenoga 2009. godine u prostorijama Stare gradske kuće II. kat - ured 226, svakog radnog dana od 10 do 13 sati. Javna prezentacija i javna rasprava o predmetnoj studiji o procjeni utjecaja na okoliš, bit će održana 20. 11. 2009. godine u 13 sati u prostorijama Gradske kuće, II. Kat - ured 226.

U susret blagdanu Svih svetih

U NEKOLIKO REDAKA

Svi sveti

Prvi dan studenog diljem svijeta se obilježava kao dan u kojemu se sjećamo svih naših kojih više nema među nama. Dan je to prepun simbolike, izmiješanih emocija, uobičajenih rituala prilikom posjeta vječnim kućama naših najbližih. I tada su svi brižni, predusretljivi i disciplinirano idu na groblja. Nažalost, velikoj većini je to ujedno i jedini odlazak na groblje tijekom cijele godine...

Koncert u katedrali

Po kršćanskoj tradiciji, koju prihvaćaju i mnogi nekršćani, dva dana u godini, 1. i 2. studenoga vjernici se posebno sjećaju svojih pokojnika i u duhu se povezuju s njima: to su blagdan Svih svetih (1. studenoga) i Dušni dan (2. studenoga).

Dušni dan, koji se slavi nakon Svih svetih, posebice je posvećen molitvi i sjećanju na pokojne. Tim povodom će nakon večernje mise, u 19 sati biti održan koncert u katedrali bazilici svete Terezije Avilske u Subotici. Na programu će biti poznata djela: M. Haydn »Requiem« i A. Fillai - »150 psalam« (praižvedba). Nastupaju solisti: *Timea Dulich* – sopran, *Izabella Guzsany* – alt, *Tivadar Kiss* – tenor i *Gyula Orendt* – bas, te komorni zbor »Pro musica« i orkestar Više glazbene škole iz Segedina. Dirigent je *Csaba Pasko*.

KARATE

Somborci uspješni na karate kupu Vojvodine

SOMBOR - Najmlađe selekcije KK Somborac uzrasta od 7 do 14 godina, uspješno su otpočele jesenski dio ovogodišnje natjecateljske sezone. U Indiji je u organizaciji KSV održano prvo zvanično prvenstvo – Kup Vojvodine za poletarce, pionire i nade. Osvojeno je sedam medalja: tri zlatne, tri srebrne i jedna brončana.

U sportskoj borbi u kategoriji preko 45 kilograma *Monika Viderker* osvojila je srebro. *Vanja Saveski*, *Ana Dučić* i *Dejan Kemer* su u svojim kategorijama, u disciplinama izvođenja kata, zauzeli prva mjesta. Srebrne medalje u katama osvojili su *Andela Zorica* i kata tim u sastavu: *Aleksa Đuričić*, *Goran Fadi* i *Aleksandar Muškić*, dok je *Nevena Simin*, takmičarka staparske sekcije, uzela broncu.

Na ovom natjecanju je nastupilo oko 450 natjecatelja iz 40 klubova Vojvodine. Nadmetanja su se odvijala u svim disciplinama sportskog karatea po pravilima Karate federacije Srbije. Svi osvajači medalja, kao i četvrtfinalisti Kupa Vojvodine, stekli su pravo sudjelovanja na Kupu Srbije.

Z.G.

GIMNASTIKA

Najava Svjetskog gimnastičkog kupa u Osijeku

OSIJEK - Ovih je dana gradonačelnik Osijeka *Krešimir Bubalo* priredio prijam za najbolje osječke i hrvatske gimnastičare – *Robertu Seligmana* i *Tomislava Markovića*, a povod je bio postizanje odličnih rezultata na posljednja dva svjetska natjecanja. Na nedavnom Svjetskom prvenstvu u

gimnastici u Londonu Robert Seligman zauzeo je odlično 7. mjesto, dok je na Svjetskom gimnastičkom kupu u Dohi Tomislav Marković osvojio svoju prvu zlatnu medalju. Samo su tri puta hrvatski gimnastičari dospjeli do finala svjetskoga prvenstva, a Robertu Seligmanu, na konju s hvataljkama, to već drugi puta polazi za rukom. I Tomislav Marković bilježi sve bolje rezultate na parteru, istina, na Svjetskom prvenstvu nije uhvatio finale, ali je redoviti finalist na čak 6 ovogodišnjih svjetskih kupova, a vrhunac karijere je svakako Svjetski kup u Dohi, gdje se popeo na pobjedničko postolje. Prestižni rezultati mladih osječkih gimnastičara svakako su najbolja najava predstojećeg Svjetskog gimnastičkog kupa, koji će se održati u Osijeku od 6. do 8. studenoga u novoj dvorani Gradski vrt. Biti će to prigoda da naši dečki, nakon sjajnih rezultata po bijelome svijetu, pokažu svoje umijeće i pred domaćom publikom, ali i da Osječani, i cijela okolica, uživaju u nastupu svjetske gimnastičke elite. Za Svjetski je kup prijavljena 31 zemlja svijeta s više od 300 gimnastičara i gimnastičarki, a nastupit će nekoliko svjetskih prvaka, 7 nositelja svjetskih medalja i čak 14 finalista iz Londona, predvođenih Robertom Seligmanom. Tako će, nakon 27 godina, Hrvatska ponovno biti centar svjetske gimnastike, a nakon Zagreba 1982. godine i Osijek je dobio priliku da bude u fokusu svjetske sportske javnosti.

S. Ž.

MEĐUOPĆINSKA LIGA SOMBOR- APATIN-ODŽACI-KULA

Odmor pred novi šokački derbi

APATIN - U 13. kolu Međuopćinske lige Sombor-Apatin-Odžaci-Kula NK Dinamo iz Sonte bio je slobodan, a u Bačkom Monoštoru odigran je novi šokački derbi, u kojemu su nogometaši domaćeg Dunava za jedan zgoditak bili bolji od NK Dinama iz Bačkog Brega. Utakmica je bila relativno mirna, sa sporadičnim međusobnim koškanjima nogometaša. Domaćini su dominirali tijekom prvoga poluvremena, kad su i postigli dva zgoditka, a u drugom poluvremenu inicijativu preuzimaju gostujući nogometaši, koji uspijevaju samo ublažiti poraz. Konačni skor bio je 2 – 1 u korist Dunava. Nesigurnom arbitražom, plod koje je bio veliki broj žutih kartona kojima je sudac štitio sebe, nezadovoljni su i gosti i domaćini. Nogometaši sončanskog Dinama u nedjelju će, u trećem zaredom šokačkom derbiju, ugostiti NK Dunav iz Bačkog Monoštora. Ostali rezultati: Panonija – Jedinstvo (K), OFK Metalac – Sloga 4:0, OFK Šikara – Graničar 3:0 PF (gosti nisu doputovali na utakmicu), Aleksa Šantić – Hajduk 1:2 (utakmica prekinuta u 85. minuti radi napada domaćih nogometaša na suca), OFK Odžaci – OFK Hajduk 3:1 i Sport – Jedinstvo ® 1:0

I.A.

RIBOLOV

Smudijada

SRIJEMSKA MITROVICA - Dana 24. i 25. listopada u Srijemskoj Mitrovici održalo se natjecanje u lovu smuda varalicom »Smudijada 2009«. Na ovoj, devetoj po redu smudijadi sudjelovalo je 66 natjecatelja iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Bugarske. Jak vjetar uz povremenu kišu utjecao je na ulov, ali je ipak ulovljeno 6 smudeva u mjeri (preko 40 cm) i četiri štuke, od kojih je najveća imala 1560 gr. Pobjednici Smudijade su: *Stevan Vuković* (Srijemska Mitrovica) sa smuđem od 2930 gr, drugi je *Arpad Toth* (Subotica) sa smuđem od 1440 gr, dok je treće mjesto osvojio *Branko Bazina* (Novi Sad) sa smuđem od 1270 gr.

OPĆINSKA NOGOMETNA LIGA BAČKA PALANKA II. RAZRED

Pobjeda Sloge u posljednjim minutama susreta

PLAVNA - U sedmom kolu prvenstva u okviru Općinske nogometne lige Bačka Palanka II. razred, Sloga je u posljednjoj utakmici prvenstva postigla značajnu pobjedu na gostovanju u Malom Baču protiv NK Mladost

Optimal Tours

- Prijevoz putnika u zemlji i inozemstvu
- 20 putničkih mjesta
- 49 putničkih mjesta
- 56 putničkih mjesta

tel/fax: 024/600886
mob: 065/66 26 144
069/66 0 886

Banatska 20, 24000 Subotica, 34413 Palić

MB rezultatom 3-2. Bio je to pravi prvenstveni okršaj u kome su nogometaši Mladosti, uključujući djelomice i suca, željeli po svaku cijenu ostvariti pobjedu. Ali, to je bio ipak dan naklonjen gostima. Sloga je prva povelila s 1-0, domaćini su potom izjednačili na 1-1. Raspoloženi gosti su u dinamičnoj igri ponovno povelili s 2-1, da bi domaća ekipa u protunapadu opet izjednačila na 2-2. Utakmica je često prekidana, dodijeljeno je nekoliko žutih kartona, te je sudac po vlastitoj procjeni produžio susret. No, upravo u trenucima sučeve nadoknade Sloga postiže pobjedonosni zgoditak, tako da je susret okončan pobjedom Sloge rezultatom 3-2. Zgoditke za Slogu zabili su *T. Nikolić* (2) i *Jovanović* (1). Posljednjih 10 minuta Sloga je igrala s igračem manje, jer je *Gajić* ml. dobio drugi žuti karton, te je isključen iz igre.

Ova je utakmica znatno popravila status NK Sloge u ovoj skupini i pružila opći dojam o kraju psihološke i fizičke krize, koja je često pratila ovu ekipu.

Sloga: Čuport, Elesin, Ljajić, Tučev, Pupovac, B. Nikolić, Stojanović, Gajić ml., Jovanović, T. Nikolić, V. Nikolić (Adamović).

Ostali rezultati: Karadorđevo - Krivanj 3:1; Neštin - Naša Zvezda 2:1; Labudnjača- Bački Hajduk 5:1.

Z.P.

NOGOMET

Poraz Bačke

ZRENJANIN – Nogometaši Bačke poraženi su na gostovanju u Zrenjaninu protiv istoimene ekipe (0-1) u 11. kolu Vojvođanske lige skupina Istok. Sljedeći susret Bačka igra protiv Obilića (Novi Kneževac) u nedjelju, 1. studenoga, na svom terenu pokraj Somborske kapije.

Remi protiv Solida

ĐURĐIN – Nogometaši Đurđina TB, lidera Gradske lige Subotice, odigrali su neriješeno na gostovanju protiv Solida (2-2) i zadržali prvo mjesto na ligaškoj tablici s 20 osvojenih bodova. Ostali rezultati 8. kola: Subotica – Sever 10:0; Lokomotiva – Žednik 1:2; Poljoprivrednik – Udarnik 3:1; Mala Bosna – Hajduk 4:0; Bratstvo – Elektrovojvodina 2:5. U nedjelju, 1. studenoga, u Đurđinu se igra derbi vrha tablice u kojemu se sastaju domaći Đurđin TB i Subotica, dvije prvoplasirane momčadi lige.

KOŠARKA

Pobjede košarkašica i košarkaša

SUBOTICA – Uvjerljivom pobjedom protiv Loznice (87-58) košarkašice Spartaka ostvarile su prvi uspjeh u novoj sezoni. Najbolji strijelac susreta bila je *Orozović* s 25 postignutih poena. Košarkaši Spartaka zabilježili su četvrtu prvenstvenu pobjedu u natjecanju Srpske lige pobjedivši KK »Odžaci« sa 77-60 na svom parketu u subotičkoj Dvorani sportova. Najefikasniji u domaćim redovima bio je *Becin* s 22 postignuta koša.

PLIVANJE

Miting »Poletarac«

NOVI SAD – Mladi plivači Spartaka uspješno su započeli novu plivačku sezonu osvojivši ukupno 12 medalja na velikom međunarodnom plivačkom mitingu »Poletarac« u Novom Sadu, na kojemu je sudjelovalo više od 1000 plivača iz nekoliko zemalja iz okruženja.

Najuspješniji su bili: *Bojan Rašković* (4 medalje i naslov najboljeg natjecatelja do 12 godina), *Andrej Barna* (3) i *Milica Šoštarec* (2).

ODBOJKA

Pobjeda Spartaka

SUBOTICA – Veliki napor i pet setova trebali su odbojkašima Spartaka da slome otpor Mladosti iz Nove Pazove i izbore novu prvenstvenu pobjedu (3-2). Najbolji igrač u momčadi domaćina bio je Janjić, koji se

posebno istaknuo tijekom posljednjeg, odlučujućeg seta, kojeg je Spartak dobio 15-11.

RUKOMET

Derbi Subotičanima

SUBOTICA – Minimalnom pobjedom s jednim golom razlike (33-32) rukometaši Spartak Vojputa slavili su u derbiju Druge rukometne lige skupina Sever protiv gostujuće momčadi Titela. *Ristovski* i *Abazović* postigli su po 7 pogodaka, dok su se *Tašović* i *Mešter* po 6 puta upisali u listu strijelaca.

KUGLANJE

Pionir bolji od EDB-a

BEOGRAD – Na gostovanju kod ekipe EDB u Beogradu, kuglašice Pionira slavile su novu pobjedu (5-3) u 6. kolu Superlige i zauzimaju prvu poziciju na tablici s pet pobjeda i jednim remijem. Sljedeći prvenstveni susret igrat će se 7. studenoga, ali prethodno slijedi duel u prvom krugu Kupa Srbije u Senti protiv ekipa Junaković i Ada Computers.

STOLNI TENIS

Spartak II bolji od Obilića

Subotica – Stolnotenisači druge ekipe Spartaka, koji se natječu u Drugoj ligi sjever, pobijedili su u četvrtom kolu rivale iz Obilića iz Novoga Kneževca (4-1) i s 8 bodova zauzimaju prvo mjesto na ligaškoj tablici.

ULTRA FIGHTING

Noć borbi

SUBOTICA – Svi ljubitelji borilačke vještine imat će priliku uživati u deset borbi Ultra fighta koje će biti održane u atriju subotičkog hotela »Galeria« u specijalnom američkom hexagon kavezu. U natjecateljskom programu, pokraj boraca iz Srbije, Rumunjske, Poljske, Slovačke, BiH i Mađarske, sudjeluje i nekoliko boraca iz Hrvatske.

POGLED S TRIBINA

Renesansa hokeja

Neprikosnoveni primat Dinama (nogomet) i Zagreba (rukomet), od ove jeseni sve više ugrožava Medveščak (hokej na ledu), a gledateljima ispunjena Ledena dvorana Doma sportova potvrđuje svojevrstu renesansu zagrebačkog i hrvatskog hokeja. Pristup natjecanju regionalne Ebel lige, u kojoj još nastupaju Austrijanci, Slovenci i Mađari, pokazao se pravim potezom uprave kluba koji je godinama u nekadašnjoj zajedničkoj državi predstavljao hrvatski hokej. Tada su apsolutni primat imali Slovenci, a danas je, primjerice, Medveščak ispred slovenskih Jesenica i Olimpije, koju je prije nekoliko kola svladao na njezinom ledu (2-3).

Velike zasluge za odlične rezultate, ruku na srce, pripadaju koloniji »legionara« koji su pristigli s američkog i kanadskog leda, ali uz njih i hrvatski hokejaši postaju sve bolji, stječući veliku rutinu i međunarodno iskustvo. Uz iskustvo trenera *Enia Sacilottoa*, koji je ukomponirao atraktivnu momčad, u dosadašnjem dijelu prvenstva nakon 18 odigranih susreta »Medvedi« su zabilježili 7 pobjeda i 11 poraza i trenutčno zauzimaju 8 mjesto ligaške karavane, koja broji 10 momčadi. Važnije od plasmana, koji u ovoj sezoni nije nikakav imperativ, jamačno je činjenica da su navijači prepoznali trenutak kada treba podržati ovaj klub i sport.

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
 A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
 POGREBNE OPREME
 PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
 POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
 Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,
 telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
 telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na
 Internetu: www.funero.co.yu
 e-mail: funero@funero.co.yu
 Mogućnost odloženog plaćanja

Svojevremeno je i subotički Hokejaški klub Spartak na svakom ligaškom susretu imao ispunjene tribine domaćih poklonika ledenog sporta. Vjerojatno bi to tako bilo i danas, samo da je ledene dvorane.

Zemljopisno gledano, i mi pripadamo regiji Ebel lige!

NOGOMET

Šibenik, Karlovac, Cibalia

Pokraj već godinama neprikosnovenog (i najbogatijeg) Dinama, vrh ovogodišnje sezone HNL-a drže momčadi Šibenika, Karlovca i Cibalie. Šibenčani su, uz novajliju Karlovac, najugodnije iznenađenje proteklih 12 kola, a 24, odnosno 23 osvojena boda potvrđuju kvalitetu njihove dosadašnje igre i ozbiljnost »namjere« da se što više zadrže u vrhu tablice. Od hrvatske »velike četvorke«, Osijek zauzima peto mjesto (21 bod), Rijeka je sedma (19), dok je višestruki hrvatski prvak Hajduk sramotno deseti sa samo 15 osvojenih bodova.

Hajduk – Dinamo

Najveći hrvatski klupski nogometni derbi Hajduk – Dinamo, prvi u novoj sezoni, igrat će se sutra, 31. listopada (subota), na splitskom Poljudu. Hajduk je još uvijek u velikoj rezultatskoj krizi, a i lider tablice Dinamo odavno nije pobijedio, pa se očekuje uzbudljiv susret dvaju najvećih rivala.

TENIS

Čilić u igri za Masters

Zabilježi li dobre rezultate na turnirima u Beču i Parizu, najbolji hrvatski tenisač *Marin Čilić*, uz slabije nastupe izravnih rivala, mogao bi izboriti plasman na završni Masters osam najboljih svjetskih tenisača, koji će sljedećeg mjeseca biti igran u Londonu. Trenutačno mladi Međugorac zauzima 13. mjesto ATP ranking ljestvice.

RUKOMET

Reprezentacija svijeta protiv Hrvatske

Međunarodna rukometna federacija (IHF) potvrdila je sastav reprezentacije svijeta koja će se suprotstaviti Hrvatskoj 2. prosinca u zagrebačkoj Areni.

Svijet: vratari - *Hvidt* (Danska), *Omeyer* (Francuska); lijeva krila - *Gigou* (Francuska), *Sigurdsson* (Island); desna krila - *Filip* (Češka), *Kavtčnik* (Slovenija); pivoti - *Alm* (Švedska), *Knudsen* (Island); vanjski - *Narcisse*, *Karabatić*, *Gille* (Francuska), *Kraus* (Njemačka), *Jicha* (Češka), *Lijewski* (Poljska), *Stefansson* (Island). Izbornik. *Claude Onesta* (Francuska)

KOŠARKA

Iskupljenje Cibone

Pobjedom protiv Heliosa (98-66) u 4. kolu NLB lige Cibona je nastavila stopostotni niz pobjeda i barem donekle se iskupila za težak poraz protiv Montepaschia (40-85). Cibona zauzima prvo mjesto na tablici ispred Olimpije i Zagreba. U sljedećem, 5. kolu sastaju se: Hemofarm – Cibona, Helios – FMP, Zadar – Partizan, Bosna – Široki, Budućnost – Cedevita, C. Zvezda – Radnički i Zagreb – Olimpija.

ŽOK SPARTAK JE ZAPOČEO NOVU PRVOLIGAŠKU SEZONU

Želja nam je potvrditi rezultat iz prošle sezone

Unatoč porazu od Crvene zvezde, ekipa je pokazala potencijal za visoki plasman

Piše: Dražen Prčić

Odbojkašice ŽOK Spartaka, predvođene trenerom *Sašom Nedeljkovićem*, pokušat će u novoj sezoni Prve lige izboriti plasman u sami vrh najelitnijeg

ženskog odbojkaškog natjecanja u državi i dobrim igrama uveseljavati svoje brojne navijače i simpatizere, koji vjerno posjećuju sve njihove susrete u Dvorani sportova u

Subotici. Poraz od Crvene zvezde na otvaranju (1-3) nije ništa poremetio u ekipi koja se nastavlja marljivo pripremati za sljedeće prvenstvene susrete, a tijekom posjeta jednom od

treninga, o dojmovima s uvodnog susreta i planovima za predstojeću sezonu razgovarali smo s trenerom *Sašom Nedeljkovićem* i liberom *Sanjom Memišević*.

SAŠA NEDELJKOVIĆ, TRENER ŽOK SPARTAK

»Prije samoga početka novoga prvenstva unaprijed smo proglašeni za jedne od favorita u utrci za osvajanje naslova prvaka. I pokraj velikog zalaganja svih ljudi koji su angažirani u klubu i velike podrške gradskih vlasti, za veći rezultat su potrebna znatno veća ulaganja i jača logistika, koji, nažalost, u ovim kriznim vremenima svugdje izostaju. No, usprkos svemu, mi ćemo se truditi na svakom susretu igrati što bolje i nastojati potvrditi dobre rezultate iz prošle sezone u kojoj smo, kao povratnici u Prvu ligu, uspjeli iznenaditi ostale rivale i napraviti sjajan rezultat. Ekipa je, u većoj mjeri, ostala ista u odnosu na prošlu natjecateljsku sezonu, jer su nam dvije igračice otišle (*Sonja Klisura* u Vojvodinu i *Dragana Blagić* u Brčko), dok nam je došla *Ana Bogdanović* iz Volleystara Beograd, a glede ovogodišnje jačine Prve lige želio bih istaknuti kako je ona u većoj mjeri jača nego što je to bio slučaj prošle godine. Nakon dominacije jakog Poštara, sada su sve ekipe ujednačene, svi prvoligaški klubovi su uspjeli složiti solidne timove i već tijekom pripremnog razdoblja se moglo vidjeti kako veliki broj klubova računa na određeni plasman u vrhu tablice. Nažalost, upravo tijekom pripremnog razdoblja nam se ozlijedila *Olivera Medić*, standardni član prve šestorke, pa smo bili prinuđeni raditi određene rotacije i alternativna rješenja u smjeru popunjavanja njezinog mjesta.

Što se tiče poraza od Crvene zvezde u prvom susretu novoga prvenstva mogu reći kako uopće nisam bio razočaran, jer je bilo očigledno kako su djevojke igrale u jednom grču, ali su ipak pružile sve ono što u ovom trenutku mogu pružiti u jednom jakom ligaškom susretu. Sljedeću utakmicu igramo kao gosti protiv Poštara u Beogradu, a potom slijede dva domaća susreta protiv Kleka i Dinama i vjerujem kako ćemo u nastavku prvenstva igrati sve bolje. Ekipa je odlično pripremljena i spremna pružiti maksimum na parketu, a jedini hendikep nam je nedostatak međunarodnih susreta tijekom pripremnog razdoblja, koji su ovog puta izostali i u kojima smo mogli još bolje testirati naše igračke potencijale.

SANJA MEMIŠEVIĆ, LIBERO

»Imali smo malo veće ambicije u pogledu susreta protiv Crvene zvezde, s obzirom kako smo ih samo tjedan dana prije, igrajući u istom sastavu, pobijedile. Iako smo izgubile, mislim kako im možemo parirati. Ovaj smo susret odigrale u nekom grču, što je u konačnici donijelo gubitak bodova na domaćem parketu. Ozračje u ekipi je odlično, mi smo u ovom sastavu, uz neke manje igračke promjene, već pune tri godine i odlično se poznajemo, te igrački i timski nadopunjujemo. Što se i pokazalo kada je naša igračica *Adela Helić* uspješno zamijenila ozlijeđenu *Oliveru Medić* i zaigrala na njenom mjestu, postigavši dosta poena igrajući na njoj neuobičajenoj poziciji. Imamo na svakoj poziciji igračicu koja može odgovoriti svim zahtjevima igre, ali i dosta »dugačku klupu« s koje uvijek netko može ući u igru. Vrijedno treniramo svakoga dana na prijednevnom i večernjim treninzima, i vjerujem kako ćemo već u sljedećim susretima pokazati našu pravu igru i zabilježiti pobjede. Posljednji reprezentativni susreti naše ženske odbojkaške reprezentacije, koji su igrani u našoj dvorani, bili su velika motivacija svima nama da još više radimo na našoj odbojci i pokušamo izboriti najbolje moguće rezultate.

PETAK
30.10.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Trenutak spoznaje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 08.35 - Vijesti
 09.11 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Velegradnja 2: World's Busies Port, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 2
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Glas domovine
 15.05 - Drugo mišljenje: Rak dojke
 15.35 - Znanstvena petica
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.45 - Iza ekrana
 18.15 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Hondo, američki film
 21.40 - Što sa sobom preko dana, dok. film
 23.00 - Lica nacije
 23.55 - Vijesti
 00.10 - Poslovne vijesti
 00.25 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 01.20 - Filmski maraton: Krivi čovjek, kanadski film
 02.55 - Filmski maraton: Petnaestogodišnjakinja, francuski film
 04.20 - Ksena - princeza ratnica 3, serija
 05.05 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
 05.50 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Vatrogasne priče, crtana serija
 07.15 - Silvester i Čiči
 07.40 - TV vrtić:
 --- Život u obitelji vodenkonja: Kutija
 --- Nogalo: Ideja
 --- Cipelice lualice: Kesteni
 08.03 - Priča o Tracy Beaker
 08.15 - Platno, boje, kist
 08.25 - Puni krug
 08.40 - Lagodan život Zacka i Codyja, serija za djecu
 09.05 - Paulino ljeto, serija za mlade

09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13.30 - Dragi Johnie 4, humoristična serija
 13.55 - Prijatelji 6, humoristična serija
 14.15 - Ksena - princeza ratnica 3, serija
 15.00 - Kod Ane
 15.15 - TV vrtić:
 --- Život u obitelji vodenkonja: Kutija
 --- Nogalo: Ideja
 --- Cipelice lualice: Kesteni
 15.33 - Priča o Tracy Beaker
 15.45 - Puni krug
 16.00 - Izazovi: Pastir, egipatski dokumentarni film za mlade
 16.20 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
 17.05 - Posebni dodaci, emisija o filmu
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.47 - Dva i pol muškarca 5, humoristična serija
 19.08 - Simpsoni 18, crtana serija
 19.30 - VIP Music Club
 20.05 - Borba za život: Srednje godine, dok. serija
 21.00 - Vijesti na Drugom
 21.15 - Zlatne žice Slavonije - retrospektiva
 22.50 - Struna u krvi 6, mini-serija
 00.30 - Kraj programa

04:45 Lude 70-e, serija
 05:45 Kralj Queensa, serija
 06:45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 07:15 Roary, crtana serija
 07:30 Tomica i prijatelji, crtana serija
 07:40 Jagodica Bobica, crtana serija
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 08:35 Nova lova, TV igra
 10:05 Rebelde, serija
 11:05 Otvori svoje srce, serija
 12:10 IN magazin
 13:00 Naša mala klinika, serija
 14:00 Provjereno, informativni magazin
 15:00 Niti vidim, niti čujem, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin by Bijele udovice
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Supertalent, show
 21:30 Policajac iz vrtića, igrani film
 23:30 Vrijeme osvete, igrani film

02:05 Ezo TV, tarot show
 03:05 Propusnica, igrani film
 05:50 Kraj programa

07.00 Pink Panther
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.40 Punom parom, kulinarski izazov
 08.10 Korak po korak, humoristična serija
 08.35 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 09.25 Astro show, emisija
 11.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 12.00 Dadija, serija
 12.30 Rat u kući, serija
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Tajna čokolade, telenovela
 14.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.05 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.05 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.30 Dadija, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Slomljena strijela, igrani film, akcijski
 21.45 Lovac i ubojica, igrani film, triler
 23.55 Vijesti
 00.05 Muha 2, film, znanstveno-fantastični horor
 01.50 Astro Show, emisija

SUBOTA
31.10.2009.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Znanstvena petica
 07.30 - Iza ekrana
 08.00 - Vijesti
 08.15 - Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Od pakla do Teksasa, američki film
 09.50 - Skica za portret
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Kućni ljubimci
 10.50 - Veterani mira, emisija za branitelje
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
 14.05 - Duhovni izazovi

14.35 - Jelovnici izgubljenog vremena
 14.55 - Reporteri: Ozakonjena droga?
 16.05 - Euromagazin
 16.40 - Vijesti
 16.55 - Kulturna baština: Zadarsko groblje
 17.10 - Medvjedi i ljudi, dokumentarni film
 17.45 - Škrinja
 18.35 - U istom loncu, kulinarski show
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Ples sa zvijezdama (1/8)
 21.55 - Filmski vikend Kurta Russella: Velika gužva u Kineskoj četvrti, američki film
 23.40 - Vijesti
 00.05 - Filmski maraton: Tamna strana Hollywooda, američki film
 01.35 - Filmski maraton: Ljubav, znatiželja, prozak i sumnje - španjolski film
 03.15 - Skica za portret
 03.25 - Reporteri: Ozakonjena droga?
 04.30 - Škrinja
 05.15 - Oprezno s anđelom

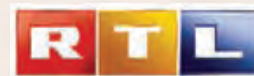
06.55 - Najava programa
 07.00 - Vrijeme je za Disneyja: 101 dalmatinac
 07.25 - Vrijeme je za Disneyja: Legenda o Tarzanu
 07.50 - Na kraju ulice
 08.20 - Ninin kutak
 08.25 - Danica
 08.30 - Leo, serija za djecu
 08.55 - Kokice
 09.25 - Parlaonica
 10.20 - Briljanteen
 11.05 - Igrajmo se: Alžir
 11.20 - Vip Music Club LP
 13.20 - KS automagazin
 13.55 - Abu Dhabi: Kvalifikacijska utrka F1 za Veliku nagradu Abu Dhabija
 15.15 - 4 zida
 15.55 - Rukomet, LP (Ž): Podravka - Byasen, prijenos
 17.40 - HNL: Hajduk - Dinamo, prijenos
 20.00 - Volim nogomet
 23.00 - Sportske vijesti
 23.15 - Dobre namjere, serija
 00.05 - Noć u kazalištu: Ekvinocij
 01.30 - Garaža
 02.00 - Kraj programa

HRT1 SUBOTA,
31.10.2009., 17.45
ŠKRINJA
BRAVO, HRVATSKA!

Hrvatska je na UNESCO-vu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine prijavila mnoge naše tradicijske narodne fenomene, a više od nas prijavili su samo Kina i Japan, koji zajedno broje 2 milijarde ljudi. U takvoj konkurenciji, i znajući kako nema kutka na planetu gdje žive ljudi bez nekog posebno važ-

05:55 Ezo TV, tarot show
 06:55 Nova lova, TV igra
 07:55 Bumba, crtana serija
 08:10 Power Rangers, serija
 08:35 Superheroj Spiderman, crtana serija
 09:00 Graditelj Bob, crtana serija
 09:15 Winx, crtana serija
 09:40 Dora, crtana serija
 10:05 Lude 70 -e, serija
 11:05 U sedmom nebu, serija
 12:05 Smallville, serija
 13:05 Niti vidim, niti čujem, igrani film
 15:00 Povratak u začarani grad, igrani film
 16:50 Vijesti
 17:00 Kod Ane, kulinarski show
 17:50 Bračne vode, serija
 18:20 Lud, zbunjen, normalan, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 U sjeni prošlosti, igrani film
 22:00 Nepoznati zaštitnik, igrani film
 23:55 Bilo jednom u Americi, igrani film
 03:30 Obris, igrani film
 05:10 Tipično za Mar, igrani film
 06:50 Lude 70 -e, serija
 07:40 Kraj programa

06.35 Heroji iz strasti, dramska serija
 07.25 Astro Boy, crtana serija
 07.50 Ulica Sezame, animirana serija
 08.45 Kenny, morski pas, crtana serija
 09.10 Bikeri s Marsa
 09.40 Ben 10, crtana serija
 10.20 Tajna čokolade
 11.15 Jedna od dečki, humoristična serija

nog običaja, senzacionalna je vijest da smo po broju upisane baštine 1. u Europi, a 4. u svijetu. Hrvatska televizija može biti ponosna na svoj višedesetljetni utjecaj i potporu mnogim narodnim običajima, a emisija Škrinja može se pohvaliti da je često uzimana kao dokazni materijal za rad međunarodne komisije UNESCO-a. Zato ćemo još jedanput pokazati koji dragulji iz hrvatske škrinje krasi svjetsku listu kulturne baštine čovječanstva. Autorica: Branka Šeparović i mnogobrojna snimateljska ekipa

- 11.45 Peteov meteor, igrani film, drama
13.40 Premier liga: Arsenal - Tottenham, prijenos
15.45 Dracula: Veseli mrtvac, film, horor komedija
17.25 Zvijezde Ekstra: 40 modnih zločina slavnih (1. dio), zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Discovery: Dadilje u Hamptonu (1. dio), dokumentarni film
20.00 Majmunski posla, igrani film, komedija
21.40 McHaleova mornarica, igrani film, komedija
23.35 Policajac s Beverly Hillsa 3, igrani film, akcijska komedija
01.15 Muha 2, igrani film

**NEDJELJA
1.11.2009.**

- 05.55 - Najava programa
06.00 - Glas domovine
06.25 - Euromagazin
06.55 - Duhovni izazovi
07.40 - Vijesti
07.50 - G. Verdi: Rekvijem
09.15 - Opera box
10.00 - Vijesti
10.20 - Inspektor George Gently 2, serija
12.00 - Dnevnik
12.25 - Plodovi zemlje
13.20 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Mir i dobro
15.40 - Vijesti
16.00 - Mirogoj: Svi sveti - prijenos mise i čina održavanja
17.45 - Dokumentarni film
18.35 - U istom loncu, kulinarški show
19.15 - LOTO 6/45

- 19.30 - Dnevnik
20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
21.15 - TV drama
22.10 - Vijesti
22.30 - Filmski vikend Kurta Russella: Policajac bez kontrole, američki film
00.20 - Vijesti iz kulture
00.30 - George Gently 2, serija
02.05 - Fotografija u Hrvatskoj
02.20 - Opera box
02.50 - Moji kenijski korijeni, dokumentarni film
03.40 - U istom loncu, kulinarški show
04.20 - Plodovi zemlje
05.10 - Split: More

- 06.55 - Najava programa
07.00 - Dječak i vjeverica, crtana serija
07.25 - Dvostruka zbrka, serija za djecu
07.50 - Zafir, danski film za djecu
09.05 - Prijatelji
10.10 - Biblija
10.20 - Sportski ili zabavni program
12.50 - Magazin nogometne Lige prvaka
13.25 - Studio F1
13.50 - Abu Dhabi: Formula 1 za Veliku nagradu Abu Dabhija
15.50 - Studio F1
16.20 - Moji kenijski korijeni, dokumentarni film
17.15 - Hokej na ledu, EL: Medveščak - Graz, prijenos
19.45 - Sportska popuna
19.55 - Košarka: Zadar - Partizan, prijenos
21.50 - Sportske vijesti
22.00 - Dobre namjere, serija
22.50 - Nove avanture stare Christine 2, humoristična serija
23.10 - Vrijeme je za jazz
00.10 - TV raspored

- 07.55 Bumba, crtana serija
08.10 Power Rangers, serija
08.35 Superheroj Spiderman, crtana serija
09.00 Graditelj Bob
09.15 Winx, crtana serija
09.40 Dora, crtana serija
10.05 Kućanice iz visokog društva, serija
11.05 Ulica sjećanja, serija
12.05 Automotiv, auto-moto magazin
12.35 Magazin Lige prvaka
13.05 Novac, business magazin

- 13.35 Zbogom, bivši, serija
14.35 Moja Afrika, igrani film 1. dio
17.00 Vijesti
17.10 Moja Afrika, igrani film 2. dio
17.40 Supertalent, show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, show
21.00 Pomajka, igrani film
22.50 Red Carpet, showbiz magazin
00.10 Trenutak istine, game show
01.10 Televizijska posla, serija
02.10 Nevjerojatna priča, film
03.50 Red Carpet, showbiz magazin
04.45 Kraj programa

- 07.10 Zvijezde Ekstra: 40 modnih zločina slavnih (1. dio), zabavna emisija
07.55 Skrivenne poruke, humoristična serija
08.25 Astro Boy, crtana serija
08.50 Ulica Sezame, animirana serija
09.50 Kenny, morski pas, crtana serija
10.15 Bikeri s Marsa
10.40 Ben 10, crtana serija
11.05 Discovery: Dadilje u Hamptonu (1. dio), dokumentarni film
11.55 Jedna od dečakiju, humoristična serija
12.20 Najveći hrvatski misteriji, zabavni talk show
13.25 Jezikova juha, reality show
14.15 Majmunski posla, igrani film, komedija
15.55 McHaleova mornarica, igrani film, komedija
17.55 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Ekskluziv, magazin
20.00 John Q, igrani film, drama
22.00 CSI: Miami, serija
22.50 Crveni ugao, igrani film, dramski triler
00.55 John Q, film, drama

**PONEDJELJAK
2.11.2009.**

- 05.40 - Najava programa
05.45 - Mir i dobro
06.15 - Drugo mišljenje: Rak dojke
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti

- 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.10 - Dolina sunca
10.00 - Vijesti
10.15 - Velegradnja 2: Dubai's Palm Island, dokumentarna serija
11.10 - Treća dob, emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Oprezno s anđelom
13.20 - McLeodove kćeri 2
14.10 - Vijesti
14.40 - Normalan život
15.35 - Mijenjam svijet
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.35 - Najslabija karika, kviz
18.15 - Kod Ane
18.35 - Dolina sunca
19.30 - Dnevnik
20.15 - Potrošački kod
20.50 - Heroji Vukovara: Blago Zadro, dokumentarna serija

- 21.45 - Proces
22.25 - Otvoreno
23.20 - Vijesti
23.35 - Poslovne vijesti
23.40 - Vijesti iz kulture
23.50 - Na rubu znanosti: Afrički šamanizam
00.45 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
01.30 - Kseno - princeza ratnica 4, serija
02.15 - Momci s Madisonsa 2
03.00 - Skica za portret
03.15 - Heroji Vukovara: Blago Zadro, dokumentarna serija
04.05 - Proces
04.35 - Potrošački kod
05.05 - Oprezno s anđelom

- 06.50 - Najava programa
06.55 - Vatrogasne priče
07.15 - Silvester i Čiči
07.40 - TV vrtić:
--- - Sjajni izumi Wallacea i Gromita
--- - Vitaminix
--- - Luckaste pačje pustolovine
08.00 - Čarobna ploča
08.15 - Platno, boje, kist
08.25 - Kratki spoj
08.40 - Lagodan život Zacka i Codyja, serija za djecu
09.05 - Paulino ljeto, serija
09.30 - Vip Music Club
10.00 - Alias 5, serija
10.45 - U potrazi za sinom, američki film
12.40 - Čovik od riči (Jakša Fiamengo), dok. film
13.30 - Dragi John 4, humoristična serija
13.55 - Prijatelji 6, humoristična serija
14.15 - Kseno - princeza ratnica 4, serija
15.00 - Kod Ane

- 15.15 - TV vrtić:
--- - Sjajni izumi Wallacea i Gromita
--- - Vitaminix
--- - Luckaste pačje pustolovine
15.35 - Čarobna ploča
15.50 - Crna kutija: Pravo na zdrav okoliš
16.20 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
17.05 - Na rubu znanosti: Afrički šamanizam
18.00 - Vijesti na Drugom
18.20 - Županijska panorama
18.47 - Dva i pol muškarca 5, humoristična serija
19.08 - Simpsoni 18
19.30 - VIP Music Club
20.05 - TV Bingo Show
21.00 - Bitange i princeze 5, humoristična serija
21.40 - Vijesti na Drugom
21.55 - Momci s Madisonsa 2
22.45 - Hrvatski igrani film
00.20 - Šaptačica duhovima 2, serija
01.10 - Kraj programa

- 04.45 Lude 70-e, serija
05.45 Kralj Queensa, serija
06.45 Fifi i cvjetno društvo
07.15 Roary, crtana serija
07.30 Tomica i prijatelji, crtana serija
07.40 Jagodica Bobica, crtana serija
08.05 Bumba, crtana serija
08.15 Nova lova, TV igra
09.45 Rebelde, serija
10.45 Otvori svoje srce, serija
11.50 IN magazin
12.40 Naša mala klinika, serija
13.40 Najbolje godine, serija
14.40 Pomajka, igrani film
17.00 Vijesti
17.25 Naša mala klinika, serija
18.25 IN magazin
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Najbolje godine, serija
21.00 Otok smrti, serija
23.00 Vijesti
23.15 Zakon brojeva, serija
00.15 Seinfeld, serija
00.45 Život na sjeveru, serija
02.35 Ezo TV, tarot show
03.35 Lutalica, igrani film
05.05 IN magazin
05.45 Kraj programa

- 06.25 Pink Panther
06.40 SpužvaBob Skockani
07.05 Punom parom, kulinarški izazov
07.30 Korak po korak, serija
08.00 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
08.50 Astro show, emisija

10.55 Pod istim krovom, serija
 11.20 Dadilja, serija
 11.50 Rat u kući, serija
 12.20 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Tajna čokolade
 14.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.05 Korak po korak, serija
 16.35 Princ iz Bel-Aira, serija
 17.05 Pod istim krovom, serija
 17.30 Dadilja, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Udar, film, akcijski
 21.30 James Bond 007: Pogled na ubojstvo, igrani film, akcijski
 23.50 Vijesti
 00.05 CSI: Miami, serija
 00.50 Astro show, emisija

**UTORAK
3.11.2009.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 07.40 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Velegradnja 2: Millau Bridge, dok. serija
 11.10 - Danny by the Sea 1, dokumentarna serija
 11.40 - Kulturna baština: Zadarsko groblje
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 2
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Među nama
 15.35 - Doba veseloga stroja, emisija pučke i predajne kulture
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.15 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Priča o Indiji: dokumentarna serija
 21.45 - Poslovni klub
 22.20 - Otvoreno
 23.15 - Vijesti
 23.30 - Poslovne vijesti
 23.45 - Drugi format
 00.40 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija

01.25 - Ksena - princeza ratnica 4, serija
 02.10 - Zakon i red: Odjel za žrtve 9, serija
 02.55 - Čarolija 10, serija
 03.45 - Doba veseloga stroja, emisija pučke i predajne kulture
 04.10 - Globalno sijelo
 04.40 - Poslovni klub
 05.05 - Oprezno s anđelom

06.50 - Najava programa
 06.55 - Vatrogasne priče
 07.15 - Silvester i Čiči
 07.40 - TV vrtić:
 --- Danica
 --- Spektakl na livadi
 --- Kajatan i plava lisica
 --- Profesor Baltazar
 08.10 - Navrh jezika
 08.25 - Izazovi: Pastir, egipatski dokumentarni film za mlade
 08.40 - Lagodan život Zacka i Codyja, serija za djecu
 09.05 - Gem, set, meč - serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Alias 5, serija
 10.45 - Mladi magičar, kanadsko-poljski film
 12.35 - Dokutka
 13.30 - Dragi Johnie 4, serija
 13.55 - Prijatelji 6, serija
 14.15 - Ksena - princeza ratnica 4, serija
 15.00 - Kod Ane
 15.15 - TV vrtić:
 --- Danica
 --- Spektakl na livadi
 --- Kajatan i plava lisica
 --- Profesor Baltazar
 15.45 - Koga briga?
 16.20 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
 17.05 - Drugi format
 18.00 - Vijesti na Drugom
 18.20 - Županijska panorama
 18.47 - Dva i pol muškarca 5
 19.08 - Simpsoni 18
 19.30 - Vip Music Club
 20.05 - Čarolija 10, serija
 21.00 - Zakon i red: Odjel za žrtve 9, serija
 21.50 - Vijesti na Drugom
 22.10 - Ed TV, američki film
 00.10 - Šaptačica duhovima 2, serija
 01.00 - Kraj programa

05.45 Kralj Queensa, serija
 06.45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 07.15 Roary, crtana serija
 07.30 Tomica i prijatelji, crtana serija
 07.40 Jagodica Bobica, crtana serija

08.05 Bumba, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 08.45 Nova lova, TV igra
 10.15 Lude 70-e, serija
 11.15 Otvori svoje srce, serija
 12.20 IN magazin
 13.10 Naša mala klinika, serija
 14.10 Najbolje godine, serija
 15.10 Životne nedaće, film
 17.00 Vijesti
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Najbolje godine, serija
 20.40 Liga Prvaka, prijenos
 22.45 Vijesti
 23.00 Mr. Bean, serija
 23.30 Sažeci Lige prvaka
 00.00 Zakon brojeva, serija
 01.00 Seinfeld, serija
 01.30 Život na sjeveru, serija
 02.25 Ezo TV, tarot show
 03.25 Krvava večera, film
 04.55 Kava, mlijeko i šećer, igrani film
 06.40 Kraj programa

07.00 Pink Panther
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.40 Punom parom, kulinarski izazov
 08.10 Korak po korak, humoristična serija
 08.35 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 09.25 Astro show, emisija
 11.30 Pod istim krovom, humoristična serija
 12.00 Dadilja, serija
 12.30 Rat u kući, serija
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Tajna čokolade
 14.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.05 Korak po korak, humoristična serija
 16.35 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.05 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.30 Dadilja, humoristična serija
 18.00 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Najveći hrvatski misteriji, zabavni talk show
 21.00 Aquamarine, igrani film, obiteljska fantazija
 22.50 Chuck, akcijska serija
 23.50 Vijesti
 00.00 Neporažen, film, vestern
 01.55 Astro show, emisija

**SRIJEDA
4.11.2009.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Velegradnja 2: The Ultimate Roller Coaster, dok. serija
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 2
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Riječ i život
 15.35 - Eko zona
 16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.30 - Najslabija karika, kviz
 18.10 - Kod Ane
 18.30 - Dolina sunca
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - A sad u Europu...
 21.05 - Luda kuća 5, serija
 21.45 - Paralele
 22.25 - Otvoreno
 23.20 - Vijesti
 23.35 - Poslovne vijesti
 23.40 - Vijesti iz kulture
 23.50 - e-Hrvatska
 00.25 - Znanstvene vijesti
 00.45 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
 01.30 - Ksena - princeza ratnica 4, serija
 02.15 - Velemajstor 2, serija
 03.00 - Skica za portret
 03.15 - Paralele
 03.45 - A sad u Europu...
 04.35 - Eko zona
 05.05 - Oprezno s anđelom

07.00 - Najava programa
 07.05 - Vatrogasne priče
 07.25 - Silvester i Čiči
 07.45 - TV vrtić:
 --- Ninin kutak
 --- Vitaminix
 --- Mali crveni traktor
 08.05 - Čarobna ploča
 08.20 - Glazbeceda: Ruke
 08.30 - Pročitani
 08.40 - Heidi, serija za djecu
 09.05 - Gem, set, meč - serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.30 - Dragi Johnie 4, humoristična serija
 13.55 - Prijatelji 6, humoristična serija

14.15 - Ksena - princeza ratnica 4, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - TV vrtić:
 --- Ninin kutak
 --- Vitaminix
 --- Mali crveni traktor
 15.30 - Čarobna ploča 1 (12.)
 15.45 - Koga briga?
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
 17.00 - e-Hrvatska
 17.35 - Znanstvene vijesti
 17.45 - Rukomet, LP - emisija
 17.50 - Rukomet, LP: Zagreb CO - Ciudad Real, prijenos
 19.30 - Rukomet, LP - emisija
 19.45 - VIP Music Club
 20.20 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogometna Liga prvaka, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometna Liga prvaka - emisija i sažeci
 23.25 - Velemajstor 2, serija
 00.15 - Šaptačica duhovima 2, serija
 01.05 - Kraj programa

06.45 Fifi i cvjetno društvo
 07.15 Roary, crtana serija
 07.30 Tomica i prijatelji
 07.40 Jagodica Bobica
 08.05 Bumba, crtana serija
 08.15 Ezo TV, tarot show
 08.45 Nova lova, TV igra
 10.15 Lude 70-e, serija
 11.15 Otvori svoje srce, serija
 12.20 IN magazin
 13.10 Naša mala klinika, serija
 14.10 Najbolje godine, serija
 15.10 Oteta, igrani
 17.00 Vijesti
 17.25 Naša mala klinika, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Najbolje godine, serija
 21.00 Lud, zbunjen, normalan
 21.50 Bračne vode, serija
 22.20 Doktor s Beverly Hillsa
 23.20 Vijesti
 23.35 Zakon brojeva, serija
 00.35 Seinfeld, serija
 01.05 Život na sjeveru, serija
 02.00 Irska braća
 02.55 Ezo TV, tarot show
 03.55 Životni izbor, igrani film
 05.35 Seinfeld, serija
 06.00 Lude 70-e, serija
 06.45 Kraj programa

07.00 Pink Panther
 07.15 SpužvaBob Skockani

07.40 Punom parom, kulinarski izazov
 08.10 Korak po korak, serija
 08.35 Princ iz Bel-Aira, serija
 09.25 Astro show, emisija
 11.30 Pod istim krovom, serija
 12.00 Dadija, serija
 12.30 Rat u kući, serija
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Tajna čokolade
 14.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.05 Korak po korak, serija
 16.35 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.05 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.30 Dadija, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 CSI: NY, serija
 20.55 Kost, kriminalistička serija
 21.50 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 22.40 Stvorenja, znanstveno-fantastična serija
 23.40 Vijesti
 23.50 Aquamarine, film, obiteljska fantazija
 01.30 Astro show, emisija

05.50 - Najava programa
 05.55 - Riječ i život, religijski program
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.10 - Dolina sunca
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Kronika jednoga kraha, nulta godina - dokumentarni film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Oprezno s anđelom
 13.20 - McLeodove kćeri 2
 14.10 - Vijesti
 14.40 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Lijepa naša: Splitska radunica, dok. film
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.35 - Najslabija karika, kviz
 18.15 - Kod Ane
 18.35 - Dolina sunca
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 - Dossier.hr
 22.00 - Pola ure kulture
 22.35 - Otvoreno
 23.30 - Vijesti
 23.45 - Poslovne vijesti
 00.00 - Indeks, emisija o školstvu
 00.55 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
 01.40 - Ksenia - princeza ratnica 4, serija
 02.25 - Bez traga 5, serija
 03.10 - Skica za portret
 03.25 - Lijepa naša: Splitska radunica, dok. film
 03.55 - Dossier.hr
 04.40 - Pola ure kulture
 05.05 - Oprezno s anđelom

ČETVRTAK
5.11.2009.

HRT 1

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom od 14,40 sati.

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektr, također nedjeljom u 13 sati.

»TV Hrvatska riječ« nedjeljom od 12,30 na YU ECO televiziji

Polusatna emisija »TV Hrvatska riječ«, u produkciji NIU »Hrvatska riječ«, emitira se svake nedjelje od 12 i 30 sati na kanalu RTV YU ECO. U »Hrvatskoj riječi« bilježimo i tumačimo događaje važne za život hrvatske nacionalne manjine u Vojvodini, predstavljamo ljude, njihove poslove i običaje. Podsjećamo na povijest, ali govorimo i o budućnosti ove zajednice. Radijska emisija »Hrvatska riječ« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16,30 na RTV2 a repriza utorkom u 12,10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

06.45 - Najava programa
 06.50 - Vatrogasne priče
 07.10 - Silvester i Čiči
 07.35 - TV vrtić:
 --- Danica
 --- Profesor Baltazar
 --- Zeko Peko
 07.58 - Priča o Tracy Beaker
 08.10 - Mogu ja!
 08.25 - Iznad crte
 08.40 - Heidi, serija za djecu
 09.05 - Gem, set, meč - serija
 09.30 - Vip Music Club
 10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.30 - Dragi John 4, humoristična serija
 13.55 - Prijatelji 6, humoristična serija
 14.15 - Ksenia - princeza ratnica 4, serija
 14.55 - Kod Ane
 15.10 - TV vrtić:
 --- Danica
 --- Profesor Baltazar
 --- Zeko Peko
 15.33 - Priča o Tracy Beaker
 15.45 - Kokice
 16.15 - Zvezdane staze: Voyager 4, serija
 17.00 - Indeks, emisija o školstvu
 17.30 - VIP Music Club
 18.05 - Vijesti na Drugom
 18.30 - Europska nogometna liga - emisija
 18.55 - Europska nogometna liga: Dinamo - Ajax, prijenos
 20.50 - Europska nogometna liga - emisija

21.20 - Vijesti na Drugom
 21.30 - Bez traga 5, serija
 22.15 - PP
 22.20 - Vip Music Club LP
 00.20 - Kraj programa

06:45 Fifi i cvjetno društvo, crtana serija
 07:15 Roary, crtana serija
 07:30 Tomica i prijatelji, crtana serija
 07:40 Jagodica Bobica, crtana serija
 08:05 Bumba, crtana serija
 08:15 Ezo TV, tarot show
 08:45 Nova lova, TV igra
 10:15 Lude 70-e, serija
 11:15 Otvori svoje srce, serija
 12:20 IN magazin
 13:10 Naša mala klinika, serija
 14:10 Najbolje godine, serija
 15:10 Wendy Wu, igrani film
 17:00 Vijesti
 17:25 Naša mala klinika, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Najbolje godine, serija
 21:00 Trenutak istine, game show
 22:00 Provjereno, informativni magazin
 23:00 Vijesti
 23:15 Zakon brojeva, serija
 00:15 Seinfeld, serija
 00:45 Život na sjeveru, serija
 01:40 Irska braća, serija
 02:35 Ezo TV, tarot show
 03:35 Posljednja pljačka, igrani film
 05:05 Telefonski poziv, igrani film
 06:40 Kraj programa

06.50 Bikeri s Marsa
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.40 Punom parom, kulinarski izazov
 08.10 Korak po korak, humoristična serija
 08.35 Princ iz Bel-Aira, serija
 09.25 Astro show, emisija
 11.30 Pod istim krovom, serija
 12.00 Dadija, serija
 12.30 Rat u kući, serija
 12.55 Ekkluziv, magazin
 13.10 Večera za 5, lifestyle emisija
 13.35 Tajna čokolade
 14.30 Heroji iz strasti, serija (dvije epizode)
 16.05 Korak po korak, serija
 16.35 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
 17.05 Pod istim krovom, humoristična serija
 17.30 Dadija, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Jezikova juha, reality show
 20.55 Uvod u anatomiju, serija
 21.50 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
 23.40 Vijesti
 23.50 CSI: NY, serija
 00.40 Kost, serija
 01.25 Zaboravljeni slučaj, serija
 02.10 Astro show, emisija

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

• Najava programa • Večernji dnevnik • Agencijske vijesti iz zemlje • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija • Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

• Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljak) • 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorak) • 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

• 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljak) • 'Kulturna povijest' (utorak) • 'Putokazi' (srijedom) • 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

• »Razgovor s povodom« (ponedjeljak) • »DW Aktualno« - regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorak) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«

- emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA: Subota

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Vojvodanski tjedan, Kronologija, zabavna glazba • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba • 20,00 'Stazama agrara', narodna glazba • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

• 18,00 Najava programa, Vijesti dana • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba) • 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle • 19,30 »Putnici kroz vrijeme« - emisija za djecu Hrvatskoga radija • 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciskovića • 20,30 Narodna glazba • 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	RIJEKA U OBROVCU	POZNATI ZGB. BUBNJAR, BORIS	IZRAELSKI NOGOMETNI TRENER	TINKIN IMENJAK	ZNALCI U KROATISTICI	OKRUGLO SLOVO	MODNA STILISTICA BALOGH	ROBERT REDFORD	ČEŠKI: DA	NJISAK, NJISTANJE	GORNJI DIO LIČA (MNOŽ.)	PRVO SLOVO ABECEDE	RADIJSKI IZVJESTITELJ
NAŠ BIVŠI NOGOMETNI IZBORNIK (CICO)													
RESURSNOD PODRUČJE						ENGLEZ ERNEST KRACE						AUSTRIJA	PONORI, PROVALJE
MIRNOČA								SLATKA PAPERAT					
UGLEDNA ZGB. GLUMICA								GLAVA BEZ KOSE		JAPANSKI PLEMIČKI NASLOV SVRGNUTI POP			
NIJEMOST, NJEMOČA (REG.)							EPOHA MUŽJAK OVCE (MNOŽ.)				IME GLUMICE DEREK	LJUDI IZ TIROLA	
GLAVNI GRAD ARGOLIDE (ARGOS)				AUTOPISTA U ITALJI	STARIJA DANSKA GLUMICA					FENIČKI GRAD OKO ZA OKO, ZUB ZA ZUB			
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	GLUMICA OJĐANIĆ	RASCVJETATI SE KALIFORNIJSKI VELEGRAD											
BJELANČEVINA ELASTIČNOG TKIVA								GRČKI KONJ					
LEGENDARNI TALIJANSKI NOGOMETAŠ, BRUNO						SORTA GROŽĐA (OPOL)	RIJEKA U GRČKOJ					OKRUGLO SLOVO	SAVEZNA AMERIČKA DRŽAVA
IDENTIČNA, JEDNAKA					NAŠ POK. POLITICAR (INSTITUT)	GLUMICA, PAKALOVIĆ							
... TI, ON		TAL. GLUMICA, ASSIA PRPATI, TRTARITI							ORIS	SUPROTNO OD IZVAN			
KARIPSKO OTOKČJE (VELIKI I MALI ...)							STARORIMSKE DONJE HALJE BELGIJA						
	TENISAČ RUSEDSKI ZEMLJOPISNE KARTE					ZAMJENSKI "NOVAC" U MENZI	LAVLJI URLIK			NAŠ KAZALIŠNI REDATELJ, GEORGIJ	STO METARA ČETVORNIH ZAČINSKA BILJKA		
IZRAĐIVAČ METLI							BIVŠI DINAMOVAC, ŽELJKO POSAO						DRUGI, OSTALI
RIJEČNI RIBAR					NADRAŽUJUĆA SREDSTVA GRČKO SLOVO								
LEGENDARNI SLOVENSKI SKIJAŠKI SKAKAČ, PRIMOŽ								SIN ALKE VUICE "EAST"					
RIJEKA U ITALJI, PRITOK JADRANA						SEKSEPIKNA AUSTRALSKA GLUMICA, PORTIA							

zlatko kranjčar, revir, emie, a, mirmost, oslad, ana katić, kami, njemola, era, bo, arg, imola, tit, rascvasti se, elastič, parip, conti, opolo, o, ista, ivo pilar, ja, norts, oert, antiti, tunike, greg, bon, ar, mellar, cupan, alas, iriansi, peterka, arian, esino, de rossi.

RIJEŠENJE KRIŽALJKE: